

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2.40
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40— franci
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Multămite publice și Lo-
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napolază.

In preajma adunării dela Alba-Iulia

Dela biroul de presă al adunării

Nu mai câteva zile ne mai despart de ziua măreață din 29 maiu l. c. Simțim, în sufletul străbătut de fiorul entuziasmului adierea zilelor, cari hotărâsc soarta popoarelor. Toate semnele arată că ziua aceasta va fi epocală în istoria neamului românesc din Transilvania și Ungaria.

Rapoartele ce ne sosesc din toate părțile, spun de agitație febrilă, de pregătiri din greu, de însuflețire spontană a maselor, electrizate de glasul de chemare al conducătorilor. Asupra neamului întreg planează un spirit nou, care schimbă conștiințele, prefăce sufletele, și le metamorfozează de nu mai le cunoști. Ținuturi, unde limba românească s'a uitat de mult, se mișcă ca mână de uraganul primejdiei naționale și pornesc spre Alba-Iulia, orașul istoric, simbolul mântuirii și deșteptării unui neam.

Cetind rapoartele ce sosesc din toate părțile, lacrimi de emoție sfântă îți umplu ochii și peptul pare că se descarcă de povara durerii încercate în clipele de amărăciune din timpul din urmă. Un popor care vrea să trăiască nu moare nici-odată. Sutele de mii de credincioși adunați în jurul mormântului marelui Atthanasiu vor face să străbată glasul lor la tronul augustei case de Habsburg; dar mai ales la tronul preasfințitului părinte Piu X; dând

aplomb cuvintelor arhierilor, cari în protestul lor bărbătesc au demascat viclenia unui guvern, ce nu cunoaște margini în măsurile lui de opresiune a popoarelor acestei țări. Se vor cutremura puternicii zilei și credem că vor deschide ochii barem în ciasul al 11-lea.

Vântul ce bate din Roma de nu ne înșală informațiile ce ni le-am câștigat, pare favorabil cauzei noastre. S'au deșteptat și factorii competenți de acolo și au văzut, că în dosul întregii mișcări joacă rol politica nefastă de maghiarizare. Protestul nostru a zădărnicit deocamdată gândurile negre ale celor ce ne-au jurat pieirea. Rămâne ca adunarea impunătoare de miercuri să fie ultimul cuvânt hotărâtor, care să asigure învingerea pe seama noastră pentru totdeauna. Nu se lase publicul românesc îmbătat cu apă rece din partea foilor ungurești. Meseria lor este să mistifice, să întortochieze și să mințească. În politică cinstea este oaspe rar.

Poate-se oare închipui ca S. Scaun din Roma, bine informat, să se preteze dorințelor unui popor nimicind existența altui popor?

Așa ceva nu se poate închipui.

Istoria unui Leo cel mare, unui Gre-

goriu cel mare, unui S. Gregoriu II. ne învață, că papii au fost pururea apărătorii cei mai calzi ai popoarelor subjgate și asuprite.

Cine a apărut spre pildă poporul irlandez și poporul polon de prepotența tiranilor asupritori dacă nu papii, cari i-au ajutat chiar și cu bani în războaiele lor de apărare legitimă? Și Leo XIII, ca să citez un exemplu clasic din vremile mai noi — n'a lucrat mai mult ca oricare altul pentru pacea între neamuri, cum dovedește purtarea lui față de Germania și Spania în 1885, față de Ecuador și Peru în 1894; deasemenea față de Argentina și Chile și Haiti și San Domingo? Au doară s'a schimbat tradiția de veacuri a Vaticanului? Nu. Trebuie numai mișcate toate pietrele și prezentată afacerea în lumina ei adevărată. Și chiar aceasta misiune sfântă o are adunarea din Alba-Iulia. Ea va fi furtuna care va curăți atmosfera de miasme.

Sus s'avem inimile!

Dumnezeu nu părăsește nici un neam, care se întoarce cu încredere la tronul său. Spre el să se înalțe deci gândurile noastre ale tuturor în aceste zile de grea încercare. Intrunirea dela Alba-Iulia să fie rugăciunea neamului întreg către Tatăl îndurătorilor, să nu ne părăsească și să fim siguri, că el acolo va fi în mijlocul nostru și ne va mângâia pe toți.

Lozinea acestor zile să fie: Spre Alba-Iulia!

Informațiuni literare

Alt simbolist

Mihail Cruceanu, *Spre cetatea zorilor* 1912.

Un drumet spre un ideal, zice titlul.

Un drumet la începutul drumului.

Un tânăr; nu-i știu anul nașterii; dar pe când îmi era elev în liceu era, mi-se pare, coleg de clasă cu d. A. T. Stamatiad; vor fi de-o vârstă. Un tânăr simpatic și'n literatură, un tânăr care vrea: supt presă are doar al doilea volum, care va fi *Altare noi*.

Prefața în versuri este o fuchipuire dragălașo care simbolizează deșteptarea lui poetică: O princesă i-a bătut la fereastră, l-a privit, i-a cântat, l-a chemat și el a plecat spre o cetate ce e veșnic înainte. Prințesa îi cântase „cântecul celor cari în viață au trecut fără să știe” — al fericitilor — și atunci fusese așa:

Nu-l știam; în suflet însă nelvinsa nostalgie
 Amfionicele harfe suspinând mi-a instruat.

Versul din urmă este vers erudit: „Amfionic” — ce va fi?

Amfion a fost, în miturile Greciei antice, fiul lui Zeus și al Antiopiei. Deși se născuse în Beotia — care, după șeful simbolistilor români, era Ardealul Greciei antice — era poet și cântăreț. Trebuind să zidească zidurile Terabei, Amfion cântă din liră și pietrele se așezară singure unele peste altele; atâta putere avea cântecul lui.

Și astfel ori cine înțelege acum câtă putere cred că au — adevă răvnesc și vreau să aibă — „amfionicele harfe” din sufletul d. M. C.

Drumetul „spre cetatea zorilor” este, ca toți simbolistii noștri, foarte încrezător. Dar încrederea nu le stă rău tinerilor.*

Urmează partea I-a: *Peluze și arcade.***

Sant zece poezii. Triste, triste și iarăși triste. Așa tânăr și așa trist! Aci mor garoafale și le plâng amantii cuprinși de presimțiri. Aci mor trandafirii galbeni ce-i purta așară ea și poetului îi pare că aroma vestejirii lor este „aroma cântecelor sale”. Aci moare buchetul de crini. Aci clopotul este un mort de mii de ani neclintit din tăcerea-i funerară. Aci dorm apele heleșteului. Aci este mort parcul; este tristă pădurea înghețată. Și'n atâta sugrumare de melancolie poetul aruncă visele sale, și ele palide, deși ies toate dintr'un sentiment care de obicei colorază vederea cu veselie și cu conștiința creșterii vieții: din amor.

În stil perfect simbolist autorul își exprimă tristetea în mod indirect, și vrea să mă'ntristeze cu *Parcul* său. Parcul va fi deci, „pustiu” și „tăcut” și toată viața lui (a poeziei) va curge din sufletul trist al poetului. El vrea să se'ntristeze chiar cu temeii și de aceea *Parcul* va deveni o colecție de toate vorbele ce au tristetea în sine: pustiu, refren oboșit, cântec adormit, alei de mult uitate, tăcutul labirint, fatal destin, mistice venin palid, tăcere le-

*) Fiind vorba de amintiri clasice reg pe d. M. C. să în notă că ființa mitologică căreia-i datorește frumosul adjectiv *selenar*, *selenară*, nu este de sex masculin, că nu se poate zice: „Te-or căuta cu facla tăcutului. Seleno” (p. 47), ci numai: *tăcutei* Seleno, ea fiind de sex feminin și a-nume fata lui Hiperton și a Teiei, sora lui Helios, soția lui Endimion etc. E, așa cum ai zice: Tăcutul luna se ridică pe cer!

**) Peluză (franzuzește) — pajiste.

nevoasă, cărări deșarte, buchete vestejite, romanță stinsă, tăcere sepulerală, frunze vestejite, ape moarte, pomi uscați, cadavru descompus, coroane funerare, amanții palizi, temple mute, nopți glaciale, vâl negru de mistere, parfum adormitor, flacăra ce licărește înfrigurată, vaste săli tăcute, tăcere selenară, vagi preludii, vibrări astrale, tablouri adormite, faclă albe tremurând, castelul-mit, la răspântii statuii albe, petale uscate, lacrimi pale, spectru înghețat: „Oh, imaginea-i fatală, căci în suflet veșnic port parcul trist, tăcut și mort”. Nu știu dacă le-am înșirat pe toate, dar și dacă nu le-am spus pe toate, sunt destule, ca să'ntristeze chiar așa, fără nici o legătură, și trecând prin minte ca simple reprezentări cu ton sentimental proprie. În *Parcul* ele se leagă însă pe o temă de amintiri și vedenii întrucâtva întunecate de acest belșug oboșitor, inutil.

Belșugul acesta este un dușman al formei, — înțeleg: al formei *interne*, a ideilor — care trebuie să se prezinte limpede, fie că ni se dă în-treagă și bine conturată, ca'n poezia clasică, fie că se indică numai, că se retrage din fața valului sentimental ce-o învăluie, o acopere și o'neacă uneori, ca'n poezia romantică. Punctele de razim pentru fantazia cetitorului, fragmentele destinate să susție, ca niște coloane, reconstruirea operii, sunt vagi.

În *Noaptea eternă* — partea a III-a — mai mult chiar decât în *Parcul*.

Mă simt pe'ndinderi neclintite, imensități ce mă'nfoară... Se risipește, ca în surdina, acorduri stinse de vioară. Din amintirea altor clipe parfumul albelor petale. Mă'nfășură ca visul morței în groaza liniștei fatale.

INTERNE AVIZ.

Fiind asigurată încrea marelui adunări din Alba-Iulia convocată pe 29 mai st. n. comitetul aranjator constituit în Alba-Iulia aduce la cunoștința publicului doritor a lua parte la această adunare de istorică însemnatate, că s'au luat toate măsurile de lipsă pentru ca publicul să fie încercat și îngrijit în mod corespunzător.

Adunarea se va ține înainte de amiază la 10 și jum. ore și continuativ după amiază astfel încât participanții se vor putea întoarce încă în aceeași zi.

Trenurile sosesc la Alba-Iulia:

De către **Lugoj—Arad—Piski** în presară la 10 ore 53 minute și în ziua adunării dimineața la 7 ore 41 m.

De către **Maramureș—Satmar—Sălaj—Dej—Bistrița Năsăud—Orade—Cluj—Mureșșarhei** în presară la 8 ore 43 minute, noaptea la 4 ore 16 minute și dimineața la 9 ore și 3 minute.

De către **Brașov—Sibiu—Copsa—Sănmărtin—Blaj** în presară la 8 ore 43 minute, noaptea la 4 ore 16 minute și înainte de amiază la 11 ore 16 minute.

Comitetul local de organizare din Alba-Iulia s'a constituit în modul următor:

Prezident: **Simion Micu** protopop, vice-prezident: **dr. Ioan Marciaș**, secretar: **dr. Camil Velican**.

Comitetul de primire și încuierare:

Prezident: **Ilarie Căcovean**, secretar: **Mihail Hurducaci**, membrii: **dr. Virgil Russu**, **dr. Enea Muntean**, **Dumitru Popa**, **Nicolae Dușa** și **Iacob Gligor**.

Cei ce vor sosi în preziua sau în noaptea adunării și doresc să li-se rezerveze cuartire, sunt rugați cu insistență a se anunța cel mult până în 27 mai st. n. la adresa d-ului **Mihail Hurducaci** învățator în Alba-Iulia (**Maier**). — **Comitetul aranjator.**

Adunarea generală municipală a comitatului Făgăraș este convocată pe miercuri 29 maiu nou la orele 9 a. m.

Membrii clubului comitatens român sunt rugați a lua parte în număr complet, fiind adunarea aceasta de o deosebită însemnatate pentru cauza românească.

P. T. membrii ai clubului comitatens român din comitatul Făgăraș sunt rugați a participa la conferința clubului fixată pe **marți 28 mai st. n. seara la orele 8**, în sala dela hotelul Paris.

Făgăraș, în 22 mai 1912.

Dr. Ioan Șenchea, m. p. **Matei Jiga**, m. p.
președinte. secretar.

Vacanțele camerii. De sărbătorile Rusaliilor camera va avea vacanțe de 4 zile. Cea mai apropiată ședință se va ține miercuri, săptămâna viitoare. La ordinea de zi a acestei ședințe citim reformele militare.

Centenarul răpirii Basarabiei. Liga Culturală — Secția Iași a trimis tuturor secțiilor Ligii culturale din țară, următorul apel: **Domnule președinte.** Impliniindu-se în ziua 16 maiu v. a. c. o sută de ani de când Basarabia, a fost despletită de trupul Moldovei, un comitet de inițiativă din Iași în frunte cu d-ii **A. D. Xenopol**, **P. Râșcanu**, **C. Climescu**, **C. Stere**, **Al. C. Cuza**, **Dr. Obreja**, **Dr. Leon C. Cozmovici**, **Dr. C. Șumuleanu**, profesori universitari; **Dumitru C. Moruzzi**, **Al. Brândză**, **S. S. Pr. P. Savin**, **S. S. Pr. Gotcu**, **S. S. Pr. I. Popescu** etc. etc., a hotărât să apeleze la toți românii de a se comemora această zi de durere pentru noi.

La una din ședințele acestui comitet de inițiativă împreună cu reprezentanții Ligii culturale din Iași, s'a hotărât a se încredința Ligii culturale — secția Iași îndeplinirea programului acestei comemorări, program ce s'a stabilit de comun acord în următoarele puncte:

1) Se va organiza în fiecare oraș câte un festival, la care se va ține o conferință amintitoare a împrejurărilor rășuirii Basarabiei, precum și cetiri și recitari ocazionale.

2) La sate, învățătorii vor ține cuvântări sâtenilor, explicându-le însemnatatea zilei.

Prețutindeni pe cât va fi cu putință se vor ține servicii religioase.

4) Toți românii sunt rugați a arbora în acea zi drapelul tricolor, precum și drapelul

Basarabiei, roș cu albastru, ambele cu doliu la vârf.

Pe lângă frumoasele hotărâri luate în această privință de comitetul centrul al Ligii culturale din București Liga culturală—secția Iași, vă roagă a aduce la îndeplinire și acest program cu mijloacele pe care le veți avea la îndemână, binevoind a ne încunoștința și pe noi de cecece ați făcut.

Data fiind importanța acestei date istorice, atât de dureroase pentru noi, credem că veți da tot interesul, ca ea să fie comemorată într'un chip cât mai demn.

Primiți, vă rog, asigurarea deosebitei noastre considerații.

Din partea comitetului de inițiativă:

A. D. Xenopol.

Din partea Ligii Culturale—Secția Iași:

A. C. Cuza.

Facem la rândul nostru apel tuturor intelectualilor noștri din sate și orașe să se constituie în comitete de inițiativă și organizare a unor festivaluri sau conferințe — spre a aduce și noi la îndeplinire totul ce ne stă în putință din programul stabilit de „Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor“.

Precum suntem liberi să împărtășim bucuriile fraților noștri, asemenea suntem liberi să împărtășim durerile lor! Dacă nu mai vârtos.

Dintre toate punctele din programul zilei de doliu cel mai de folos pentru noi e să ne rugăm și să învățăm.

Facem apel indeosebi preoților și învățătorilor noștri.

Comunicat. Clubul comitatens român din comitatul Făgăraș, luând în considerare, că împrejurările actuale nu sunt favorabile pentru ca deputații cercurilor Arpaș și Făgăraș să-și țină dările de seamă, a decis ca ambii deputați să fie rugați a-și amâna ținerea dărilor de seamă.

Clubul comitatens român.

Incercați a gândi concret: ce fel de întinderi vor fi acele neclintite întinderi, ce fel de imensități și ce va fi liniștea fatală în a cărei groază se ivește visul morții? Trimiteți fantazia să le caute și ea se va întoarce ca porumbelul lui Noe. În realitate cele patru versuri sunt pentru poetul simbolist impecabile: El are vagul tristeții lui întinse în larg, el „se simte“ pe întinderi, nemșecat în simțirea lui; și altceva nu vrea să spue cu cele patru versuri. Și înaintează tot astfel, svârcolindu-se în căutarea de icoane adecuate, găsind multe, unele cu noroc instinctiv-poetic, iar altele nenorocindu-le ca de exemplu:

Așa; scobori, o rece apa, e ghiață! Nu, este ferbinte!

Va fi fierbinte-rece, ca „flacăra înfrigorată“ din *Parcul*, și, mâne-poimâne, ca... frigul înflăcărât!

Astfel belșugul obositor, chinuitor chiar, se nsoțește cu un vag, care *adescori* lasă vorbii sarcina să cânte și care nu scaldă — ca marea, stâncile — realități care determină. Divagațiile poetice pot descoperi talent — și d. M. C. are talent —, dar sunt o *păclă* poetică, nu fac poezia sugestivă, stăpânitoare pe închipuiri, cum trebuie să fie, dacă este scrisă și pentru lume, nu numai pentru cine o scrie.

Am arătat astfel care este dușmanul *intra muros* al poeziei d. M. C.

Din el derivă al doilea: obscuritatea, de căteva ori chiar lipsa de sens. Exemplu: *Buchetul*.

Incepe cu o strofă frumoasă. Dar în a doua strofă poetul ia buchetul și-l pune într'un vas de-aramă — bun! — din care dorul lor, al amândurora, se naltă spre cer. „Buchetul otrăvitor învinse orice pornire“. Înțeleg încă. Dar apoi l-a pus în vas de argint să soarbă sucuri noi din visuri, speranțe și credințe; iar vasul astfel încărcat a secăt. L-a așezat și în vasul de aur, în care stă îngropat

Un șir de amintiri
Dulcose ca târziul,
De sînte amintiri
Tăcute ca pustiul,
De calde amintiri
Ca cea dintâi iubire

pe care le-a omorât parfumul din buchec. În sfârșit l-a pus în vas de lut. Dar el a sfărâmat vasul. Și buchetul rămase neudat. Și atunci buchetul a fost hrănit cu sânge din sângele poetului,

Cu sânge cald din vine,
Din suflet cu fiori —

Ce va fi fost arama, argintul, aurul, lutul, vasele sparte? Să vie mama Anghelușa, să dea cu ghiocul? Sau, poetic, să vie magul...

În schimb se nchiagă clar *Garoafa roză*, *Fecioarele pale*, *Dorm apele albastre*, *Trandafirii galbeni*, care au unitate; *Veșnicul același*, a cărui temă este un strop de filosofie curentă azi ca și în vechimea indică, greacă ori judaică, ban vechiu: tema „amintirilor ancestrale“. *Clopotul din turnul negru* are o icoană sugestivă despre puterea iubi-

rei ce mișcă clopotul prin simpla lui atingere de bucele iubitei și-l îndeamnă să ngâne rugii; iar *Păpușa* este simplă glumă...

D. M. C. atacă cu curaj materia căreia vrea să-i dea suflet; el vrea să scoată suflet de pretutindeni; — și de unde nu-i. *Păpușa* arată direcția comică; *Poemele oglinzilor* — partea a II-a a volumului — pe cea tragică a tendinței acesteia în sine, și mai presus de orice îndoială, temeiul fundamental al poeziei.

Poemele oglinzilor sunt unice în literatura noastră. Unice intrucât fondul lor psihologic este iubirea colorată ezotic pentru lucruri neinsuflețite, pentru care întâmplător nici un poet român nu a manifestat atâta căldură. Cine-și va lua sarcina să cetească — d. ex. din *Kirschfeld**) — nu va mai găsi nici aici nimic de mirat, deși majorității oamenilor îi va veni greu să urmeze pretutindeni pe tânărul M. C. Dar unele părți pot conta pe simpatia tuturor.

Ne place de ex. XI:

Cu-amurgul plin de taină palatul a murit.
Căci umbra ce pășeste prin ușile închise
Împrăștiie uitarea și somnul fără vise.
Alcovurile goale și triste-au adormit.
Pe scumpe etajere chiar albele narciso
Logodna și-au nitat-o și'n crep s'au învelit;
Și umbra se strecoară sub lustrul înnegrit,
Pe care fiori de aur de mult îngălbenise.
Cu pași discreți cum trece, nimica n'o oprește;

*) Dr. Magnus Hirschfeld, *Naturgesetze der Liebe*, p. 58 și urm. Și cu Hirschfeld comparați poema XII, strofă 3—5, unde se desvălesc originea iubirei de oglinzi.

Moldova înstrăinată

De Al. Hodoș

Câtă și ce fel de cultură românească a mai rămas în Basarabia? — este întrebarea pe care și-o pun cei mai mulți dintre aceia cari știu, că în definitiv cultura este aceea, care mai presus de toate poate să cuprindă în sine chezașia existenței unui neam. Cultura bine înțeleasă națională, nu universală, cosmopolită, neutră, — cu atât mai puțin nu o cultură străină de sufletul și firea neamului.

Printre cei cari și-au pus și își pun întrebarea de mai sus, au fost și unii — mai puțin ce e drept, — dar au fost și de aceea, cari au căutat să-i găsească și un răspuns. Și atunci au cercetat, s'au informat, au scocorit și mult-puținul ce au izbutit să scoată la iveală, au adus și la cunoștința publicului mare românesc.

Unul din aceștia și unul din cei dinții, de altfel, cari au amintit în publicitate despre apropierea aniversării de 100 de ani a răpirii Basarabiei, a fost scriitorul din România D. Muntean-Râmnic, al cărui articol „Cultura românească în Basarabia”, publicat acum câțiva timp, e vremea și locul să fie reamintit și astăzi, când data a-unele a tristei aniversări a sosit.

Di Muntean-Râmnic a ajuns în posesiunea unui număr de revistă care apare, sau cel puțin apărea, în Chișineu, lunar în limba moldovenească, — și a ajuns în posesiunea unui asemenea exemplar rar, așa cum un arheolog sau un epigrafist dă peste câte un obiect de cultură veche sau peste câte o inscripție mai mult sau mai puțin descifrabilă și din cari caută a reconstitui crâmpoie din istoria de demult, din ceeace a fost, sau putea să fie... Atât de mult e ruptă legătura dintre Moldova înstrăinată și restul românimii, atât de mult se veghează și priveghează ca să nu se reia contactul între trupurile sfâșiate ale acestui neam... Prutul a devenit aproape echivalent cu un fel de zid chinezesc, — ori cât de îndrăzneț trebuie să fie fan-

tazia care să poată admite o asemenea comparare, când știe mai ales, cum răul acela „blăstămat”, curge pașnic și agale printre două maluri pe cari nimic nu le arată ca și când n'ar fi strâns ținătoare unul de altul, — așa cum a fost, și așa cum pururea ar fi trebuit să rămână.

Revista, așadară, se chiamă — sau se chema — *Luminătorul*. Fiindcă nimenea nu știe să ne spună dacă mai apare și acum. Numărul, care a ajuns în posesiunea d-lui D. M.-Râmnic, i-a servit ca să arate care poate fi cuprinsul, forma și împrejurările de apariție ale unei tipărituri românești, îngăduită de guvernul rusec, — apoi „cum scriu românește, în Rusia, pentru români, cărturarii noștri de acolo, sau ce pot citi în românește frații noștri din Basarabia (dacă citesc), cu voia stăpânirii străine sub care trăiesc”.

Revista *Luminătorul* mai înainte de toate nu are, sau nu avea voie să fie altceva decât un „jurnal bisericesc”. Tipărit la episcopia Chișineului, de o asociație de clerici „Frățimea nașterii lui Cristos”, literale pe cari le întrebunțează sunt amestecate: chirilice și rusești.

Primul lucru ce isbește, este formula cenzurii care „dă deslegare pentru tipărire”. Imediat urmează un fel de pomelnic de sărbători, în care prevalează „sfinții ruși” și sărbătorile rusești, precum: Mucenicul Macarie, mitropolitul Kievului, aflarea moaștelor sf. Alexie, mitropolitul Moscovei și altele, alături cu nașterea Măriei Sale Împăratului sau Incoronarea Împărăteșilor Mării, și altele.

Cele ce urmează sunt apoi, mai ales, „tălmăcirii de pe limba rusească”, — parte articole bisericești ca „Invățătura sfinței femei mironosițe”, parte de gospodărie precum: „Indemn pentru cultivarea florilor”. Asupra limbei acestor tălmăcirii, d. D. M.-Râmnic observă că ea arată cum și cle-

ricii cărturari sunt încă sub influența limbii poporului și a vechilor cărți bisericești; întrebunțează numeroase forme și locuțiuni moldovenești, precum și unele usisme.

Din ceeace mai cuprinde revista, de însemnat mai sunt: îndemnul de credință către țară, — „căci împăratul e stăpân, care slujba sa cea mare o primește nu dela oameni, ci dela Dumnezeu”, — unele versuri primitive, cu cuprins evlavios, — și un imn pentru slăvirea țiparului, în care se pot citi — înfășit — și două versuri, cari se pot numi „îndrăznețe”:

„Ușor să tipărească,
Și 'n limba moldovenească!”

Dar din care, ca o compensație imediată, nu lipsesc nici versuri... circumspecte ca:

Ura! băeți cu toții
Rusiei voios, vârtos,
Să strigăm cu glas mare
In veci să fie tare!

Un articol interesant poartă titlul: „Inoirea vieții cei poporânești”, e scris tot de un cleric și explică oarecum rostul du-mei. Cuvinte de relevat din acest articol: „De mult noi preoții am încetat a înțelege limba norodului, a lui dorinți și porniri...” E ca un suspin isbucit fără voie, dar re-pede înăbușit iarăși...

Niciodată însă nu se pomenește în toate aceste articole, în proză sau în versuri, cuvântul, numele, de român, *România*, *neamul românesc*, — și acest lucru e cu adevărat dureros.

Dureros e, de altfel, tot spectacolul acesta al rămășițelor, al crâmpoaielor de cultură națională, cât și cum le mai vedem îngăduite, în partea înstrăinată a Moldovei. — Rezultă din ele, pe deoparte năzuința sufletului și a conștiinței moldovenești de a ieși la iveală, de a se manifesta, — iar pe de altă parte împedecarea rigidă, mereu amenințătoare, a acestei manifestări din partea stăpânirii moscovite.

Un soare, e dreptate, răsare în această lume pentru toți cei cari știu să îndure și să aștepte în virtuțile creștinești ale credinței, speranței și iubirii... Oare numai pentru Moldova noastră înstrăinată să fie scris ca să nu mai răsără în veci un astfel de soare și o astfel de dreptate?...

EXTERNE

Deschanel președintele camerei franceze
Joi a avut loc alegerea de președinte în camera franceză. Deleassé, ministrul de marină, care își anunțase și demisia în conferința miniștrilor a repășit dela candidatură cu câteva zile înainte de ziua alegerii, după ce a văzut, că prietenii lui îl vor lăsa pe jos și astfel nu își va putea realiza speranțele. Candidați cu șanse au rămas numai Deschanel și Etienne. Cel dintâi a primit majoritatea voturilor numai în o a doua alegere, căci la prima alegere voturile s'au împărțit și nici unul dintre candidați n'a obținut majoritatea absolută. Din 596 deputați, cari alcătuiesc camera franceză au votat 538. La a doua alegere Deschanel a primit 292 voturi față cu 208 voturi pentru Etienne.

Deschanel e un zelos aderent al reformei electorale, — care de prezent preocupă camera franceză — în senzul sistemului proporțional și din cauza aceasta toți deputații, dar mai cu seamă socialiștii uniți, cari doresc realizarea acestei reforme s'au unit pentru alegerea lui și i-au asigurat alegerea.

Deschanel a mai candidat înainte cu 10 ani față cu nu de mult decedatul Brisson, fost președinte al camerei.

Salonului prin usă acuma îi zimbește:
Dar iată că de-odată în pragu-i s'a oprit,
Căci golul din oglinda atâtor vieți sfărmate,
În fața-i, ca 'ntrebarea enigmelor ciudate,
Uitarea ca și somnul adânc i-a 'ncremenit.

Viața umbroasă a amurgului e prinsă virtuos.

Ne pare însă firească și aprinderea din poema V, unde-i vorba de el și ea și de vedenia lui:

Oglinzile ovale să le-ascultăm și noi,
Să le privim deșertul și'n stînsul lor ecou
Să auzim suspinul de ape și de foi —
Și ochii noștri-o clipă s'ar întalni din nou.
Viața lor?... Te uită, tresare ca o strună
Pe care-o redeșteaptă arcușul fermecat.
Iar vocea lor?... Ascult'o... Ce împede răsună!

E parcă o vioară cu cântu 'ndepărtat,
Ascult-o... Ce de note duioase, pline, clare,
Se deslușesc din unda oglinzilor ovale!
Și lucul lor e verde ca ochii tăi în zare,
Și blond ca păr-ți galben, ca visurile tale.
Iar cântecele, care din ce în ce ne fură,
Din care piepturi oare sunt smulse?
Vrei să știi?

Cum seamănă anume cu cântul de tortură
Ce ți-l'am scris în seara întâiei nebunii?

Dar transformarea oglinzilor în morminte de suflet, în arhive de chipuri ce-au trecut prin ele (I și II) și în filozofie, ce singure au înțeles viața, de care rătă (III) — și răsul este dovadă, că au înțeles-o! — transformarea aceasta este o mitolo-

gie ciudată, este spiritism, ce-și taie singur drumul spre simpatia noastră.

D-l M. C. caută un drum, i-l vedem; dar saltă de-atâtea ori în dreapta și 'n stînga încât până să putem spune o vorbă definitivă e bine să așteptăm și *Allarele noi*.

Ca formă d. M. C. nu are tendința de a desvolta metrica română — cum încearcă și reușește colegul său A. T. Stamatiad. Armonii caută și găsește, fără să le vâneze cu sistem. Iar privitor la dicționar s'ar putea dovedi că o parte din bagajul filologic derivă din Ștefan Petică și — mai puțin — din Al. Macedonschi, al căror dezvoltător necenic se simte.

G. Bogdan-Duică

Să contribuim la fondul ziaristilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa Institutului de credit și economii „Ardeleana” în Orăștie — Szászváros.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

Daschanel în vorbirea sa cu care a ocupat postul de președinte s'a declarat pentru rezolvirea urgentă a reformei electorale și grăbirea desbaterii asupra bugetului, ca camera să poată rezolvi cât mai curând reformele sociale. Cu privire la politica externă a spus, că aceasta trebuie adusă în concordanță cu ideea păcii, totodată însă Franța trebuie să se bazeze pe o armată și marină puternică.

Vorbirea, cu excepțiunea stânzei extreme, a fost primită cu vii aplauze.

Situația guvernului sârbesc. O telegramă din Belgrad anunță: După ce ministrul de finanțe Stoian Protici, a refuzat de a mai rămâne în postul său, a preluat interimar conducerea resortului finanțelor prim-ministrul Milovanovici. Complimentarea postului ministrului de război, ajuns vacant în urma abdicării generalului Stepanovici întâmpină dificultăți. Cealalți ministri au părăsit intențiunea de a-și da abdicarea.

Prigonirea polonilor în Prusia. În ultima ședință dinaintea s. Rusalii, ținută joi, a camerei prusiene au fost scene tumultuoase asemenea celor din ultima ședință a reichstagului german. La ordinea de zi a fost cerirea a treia a proiectului pentru ajutorarea germanilor în Prusia, care cuprinde cele mai aspre măsuri contra polonilor. Aceasta e o lege de categoria cea mai periculoasă, cum până acum încă nu s'a adus contra polonilor. Din cauza aceasta a domnit încă de înaintea acestui proiect atât în cercurile polone cât și în cercurile amicilor acestora în partidul catolic (centrum) o neliniște care în ședința aceasta s'a mărit și și mai mult. Liberalii și socialdemocrații au fost contra proiectului. Catolicii, cari și-au văzut pericolul credința lor prin acest proiect, au fost anteluptătorii contra guvernului.

În ședința aceasta deputatul din centru Marx care s'a distins mai cu seamă înainte cu 2 ani ca președinte la congresul catolic a atacat înversunat guvernul și mai cu seamă, pe ministrul de agricultură, baronul de Schorlemer-Lieser, care e urit de centru pentru că el, deși catolic nu e membru al centrului. Marx turburat a dănc de legea aceasta excepțională i-a adus ministrului de agricultură ca exemplu pe tatăl său, fostul conducător al centrului baronul de Schorlemer, care s'a opus unei astfel de politici cu toată puterea. Ministrul de agricultură i-a răspuns lui Marx în iritația cea mai mare și a respins energic încercarea de a-i fi adus ca exemplu tatăl său mort. El a spus, că de 30 de ani părerile s'au schimbat esențial. Și chiar ținuta centrului o adevărește aceasta, care cu 30 de ani înainte a fost contra proiectelor militare, iar astăzi e pentru ele.

Devenind ministrul tot mai agitat și mai vehement contra centrului a erupt în cameră o neliniște mare. Neliniștea s'a mărit, când vorbitorul următor deputatul Kardorf i-a imputat deputatului Marx, că suspiciunea guvernului, că acesta ar proceda contra polonilor, numai pentru că sunt catolici. Aceasta să o spună o persoană, care însuși e oficianț.

La cuvintele aceste s'a deslăntuit furtuna în cameră. Centrul și polonii îi strigau vorbitorului „pfui” și „jos de pe tribună”, de altă parte aripa dreaptă și liberalii naționali aplaudau frenetic.

Numai pe încetul s'a făcut liniște și în sfârșit legea a fost votată și în a treia cetire cu 212 voturi pro 99 contra.

După aceasta s'a primit ajurnarea camerei până în 22 octombrie.

Tulburările în Albania. Un fruntaș al albanezilor, care de prezent petrece în Viena a făcut cu privire la știrea, că Poarta voiește să înăbușească mișcarea albanezilor, deoarece pretențiunile lor ar fi inacceptabile a declarat următoarele:

Poarta n'are nici un motiv, pentru ca să procedă cu puterea armată. Pretensiunile noastre nu sunt ilegale și exagerate. Cât de prevenitori am fost noi față de Poartă se vede de acolo, că noi de prezent nu facem pretensiuni de natură economică, ci pretindem numai o administrație dreaptă și limba albaneză în școli precum și amovarea din post a cătorva oficianți cari sunt cauza nemulțămirei în poporațiune.

Despre o mișcare generală în Albania nici vorba nu e și aceasta nici nu va fi, pentru că noi nu voim să mărim dificultățile ce le are guvernul otoman din cauza războiului. În Con-

stantinopol cei dela cârmă știu foarte bine, că noi suntem credincioși imperiului și în repetite rânduri și în felul cel mai accentuat am fost pentru continuarea războiului contra Italiei până la ultima picătură de sânge.

Dr. Oscar Jászi

despre formarea statelor naționale și chestia naționalităților

— Recenziune —

— Continuare. —

De dr. Cassiu Manlu

În capitolul al treilea autorul ne duce cu 3000 ani îndărăt, pentru ca să ne dea icona credincioasă a feudalismului sub care gemuse toate națiunile, toate statele și popoarele chiar dela începutul istoriei universale, până la epoca unei revoluțiuni franceze.

Vedem înaintea noastră înjgheburile statelor Babilonului, Egiptului, Chinei, pe teme teocratice, militar cu nimicirea desăvârșită a personalității omenești. Vedem, că singura mântuire de jaful organizat în stat era pentru om lipsa mijloacelor de comunicație ce făcea cu neputință funcționarea aparatului de stoarcere de impilare, și de ucidere de câtră cel dela putere a celui mai slab. Toată puterea era concentrată în șeful statului, care era silit a trimite în locurile depărtate satrapi pentru adunarea de tribut ce se plătea în natură pe acelea vremuri. Astfel a răsărit feudalismul. Acești locțiitori erau datorii a lua parte la război în persoană, altfel erau omorâți la porunca șefului lor. Monarhiile aceste mari militare au fost o stare de șubred echilibru dintre acești locțiitori și monarhul lor. Cuceritorul nici în gând nu avea, ca mulțimea cea mare a supușilor să o unifice într'o națiune. Cuceritorul nu-și bătea capul cu limba popoarelor subjugate, lucrul important era singur plățirea tributului de vazal. Anarhia sau cel mai extrem despotism era toată viața lăuntrică a acestor monarhii teocratice militare, lipsite de orice legătură obștească unificatoare.

Autorul întrebunțează aici cu mare efect sfatul celebru alui Götthe, că „cece nu-și știe da seama despre istoria omenei, barem pe trei mii de ani, acela niciodată nu se va ști orienta și va trăi o viață de pe o zi pe alta. Cine nu cunoaște firea feudalismului, nu cunoaște istoria de 3000 ani a omenei și nu poate să se orienteze în istoria patriei sale proprii.

Când ai de a face cu istoria unui popor, care s'a așezat pe un teritor oarecare subjugând sau înjgând la carul statului său alte popoare, și care a continuat a prăda popoarele dimprejur; când acest popor nu se poate lăpăda de forma veche teocratică decât după crâncene vărsări de sânge și silit de forța majoră a conziderațiilor celor mai elementare de conservare de sine între popoare de altă rasă, când vezi, că nici o altă legătură de stat nu există la el, decât prada și împărțirea dreaptă peste jaful obștesc, vei înțelege, că ai de a judeca asupra unui fenomen de natură feudală aziatică și îți vei explica multe întâmplări din viața aceluia popor, cu totul altfel, decât cum îți dictează o frazeologie patriotică, ce nu are nici înrudire cu știința. Când într'un astfel de stat dela firea sa feudal vei plăti dare, vei ști, că darea ta se scurge în hambarele Egiptului sau a Babilonului, pentru ca să fie împărțită după ierarhia feudală șefului, casei sale, rudelor sale, satrapilor săi, femeilor lor, executorilor de tribut și haitei întregi feudale, numai după aceea vii tu cu copiii tăi și cu neamul tău. Dacă D-zeu a voit să te naști în acest stat feudal, rămâi pe treapta pe care te-ai născut. Căci toate se bazează pe serviciu personal, pe favor personal și pe legături personale. Căci ocărnuiește statul își vor acoperi fața cu masca teocratismului, a militarismului, de sub care cu ochi avizi vor pândi la toate manifestările tale de servilism, de spontană abdicățiune de vrednicia personalității tale, de terfelire a chestiunilor mari ale fericeii și libertății omenești și naționale. Acest stat feudal va stârpi în tot locul, va tăia și va arunca în surghiun, pe omul, care vestește întâietatea, egalitatea, sau oricare drept al cetățanului față cu puterea centrală.

Toate aceste urmează din firea statului feudal, care după autor are următoarele atribuțiuni:

1. Statele feudale au teritor restrâns. Unde totuși sunt mari ele sunt întemeiate într'o rătă-

cire optică. Dacă le privești de aproape observi, că corpul statului încheag șubred prin violența religioasă-militară se desface într'o mulțime de stăpâniri teritoriale neatârnuătoare între sine, având deosebite organizații juridice, deosebite obiceiuri, deosebite armate, ce manifestă neîntrerupt tendința desfacerii totale.

2. Desagregarea aceasta este o urmare a des-agregării economice. Statul feudal este Landstaat întemeiat pe economia primitivă naturală. Schimbul este puțin, comerțul orașenesc lipsește ori e foarte redus. Unitățile economice sunt alcătuite de teritorii nefinseminate. Comerțul întins ce își ia avânt pe o treaptă mai înaltă a evoluției este împiedecat prin speculațiunile potentatilor mărunti politici.

3. În statul feudal situația economică și de drept a individului este determinată prin naștere.

4. Statul feudal numai în formele sale cele mai dezvoltate are cunoștința despre locuitorii săi și-l interesează numai, ca subiecte de dare, fiind ei și de fapt și în principiu lipsiți de drepturi în raport cu puterea dela centru.

5. Comunicația, informația, opinia publică, sunt în stare primitivă. Ordinea numai până atunci există, până când forța armată a puterii centrale e capace a stoarca jurământul de supunere și de fidelitate.

Acest echilibru șubred atârână dela calitățile personale ale șefului statului și e cu neputință pe timp îndelungat, fiindcă tot acei factori produc preponderanța altor potențați teritoriale.

6. O clasă de muncitori de pământ jumătate liberi, schimbul minimal și restrâns caracterizează statele feudale... Orașele consumă numai, ori mijlocești importul obiectelor străine de lux.

7. Toți acești factori juridici și economici au de urmare, că în esență statul feudal se prezintă, ca o întreprindere privată a marelui aristocrații proprietară de pământ. Solidaritatea socială se întemeiază pe baionete și pe frica de divinitățile celor dela putere. Este o solidaritate curat mecanică în locul căreia ideea națională vrea să introducă solidaritatea cea organică socială.

8. Desagregarea aceasta o exprimă lipsa unei limbi comune literare și lipsa ideologiei drepturilor omenești și naționale.

Revoluția înăbușită

Volbura înfricoșată care în goana ei de două zile a răpit atâtea vieți omenești și a răscolit întreg mersul capitalei, s'a domolit. Revoluția a fost înăbușită. Nu însă de forța armată, nu de miliție și nici de brutală poliție maghiară, ci de glasul partidului socialist, care într'o frumoasă proclamație aduce cea mai înaltă recunoștință și laudă masselor și le roagă să reîntre în alvia normală a luptei lor, părăsind armele revoluționare. Proletarii Ungariei — spune proclamația — vor putea de-acum să pășească cu fruntea înălțată în fața întregii lumi, căci au probat cea mai profundă convingere și cel mai înalt dispreț pentru mărimea jertfei, când datorită i-a chemat să lupte pentru convingerile, pentru drepturile lor.

Proporțiunile cu adevărat revoluționare ale evenimentelor de ieri și alaltăeri, au înghiețat fudalia reprezentanților oligarhiei. În cameră, ministrul președinte Lukács a încercat să decline orice răspundere pentru provocarea sângeroaselor evenimente și nici atitudinea contelui Tisza, n'a mai bruscat cu cinismul său sentimentul revoltei publice. Glasurile tuturor au răsunat ca prinse în surdină și atitudinea lor părea a trada o convingere, care s'ar putea parafraza prin biblicele cuvinte:

Cu adevărat glasul poporului a fost acesta.

Trebuie să simtă toți reprezentanții sistemului putred de azi, că uraganul de două zile a fost abia prelușul prăbușirii lor definitive și trebuie să-și fi dat seamă de nebuia încercării lor de a opri pasul vremii. Nu credem, însă, într-o revenire și acimatare a lor la revendicările viitorului. Trecută primejdia de-o clipă, instinctele lor vor prinde iarăș putere — și orbiți de aceste instincte ei se vor arunca iarăș „sub roțile Istoriei”...

Procesul cel mare de dizoluție și prefacere a vechiului sistem s'a început și incalculabile sunt fazele lui.

„Căci ce s'a întâmplat, — se întrebă foarte semnificativ „Budapesti Hirap” — și ce mai poate să urmeze? De data asta a intrat în acțiune numai unul din tovarășii de arme ai lui Juszth: tabăra socialistă. Dacă cu ajutorul acesteia nu va putea să se scoată din năcaș, nu va fi nevoie, oare, să-i cheme sub arme mâine pe ceilalți tovarășii de arme, alături cu cari a vorbit în adunări publice întocmai ca cu socialistii — pe Vlazi? Și atunci, scenele pe cari le-am văzut ieri și alaltăieri pe străzile Budapestei, le vom putea avea, ca demonstrații revoluționare și în munții Ardealului”.

De sigur, că în munții Ardealului și ori unde, afară în largul țării, scenele de felul celor din Budapesta nu vor putea fi înăbușite nici prin mobilizarea întregii armate a monarhiei — și cu atât mai puțin prin proclamații ca cea publicată azi de partidul socialist. Vor înțelege oare bandiții constituției, că e timpul suprem să le prevină?

Furtunoasa ședință de ieri a camerei ungare. Sistemul lui Tisza. — Noui ilegalități. — Interpelații în chestia tulburărilor. — Răspunsul lui Lukács.

Intocmai ca și joi, prima zi a tulburărilor, parlamentul e împrejmuit de poliști și miliție. Aceleași măsuri preventive s'au luat și în interiorul parlamentului. La intrare controla e deosebit de riguroasă. Numai ceice s'au provăzut cu bilete speciale de legitimație pot avea intrare pe galeriile camerei.

La orele 10 și jumătate președintele Tisza deschide ședința. Deputații Antal Géza, Mezössy Béla și Iuliu Györfy își anunță interpelațiile urgente în chestia tulburărilor de joi. Președintele anunță că deputații Szurecsányi și Szabó au cerut să vorbească în contra alegerii lui Tisza de președinte, pe care o consideră de ilegală, cererea însă li-s'a refuzat. Majoritatea primește cu aplauze declarația președintelui.

În fața comisiei de imunitate.

Ca să se scape de membrii mai vehemenți din opoziție, președintele Tisza pentru cel mai mic cuvânt îi cheamă la ordine și îi extradează apoi comisiei de imunitate care, compusă în majoritate covârșitoare din deputați guvernamentali, propune să fie excluși dela mai multe ședințe. Așa au fost excluși în ședința de ieri, la propunerea comisiei de imunitate, Iuliu Kovács dela 30 de ședințe și Ráth Endre dela 8 ședințe. Mai mulți deputați cer să vorbească în afacerea aceasta, dar președintele la toți le refuză cererea. „Ilegalitate!” — se aude de pe băncile opoziției, o listă trece din mână în mână și în mai puțin de 5 minute se adună 20 de iscălituri cerând ședința secretă.

În ședința secretă vorbește întâi Holló, apoi pe rând Apponyi, Kossuth, Egry, Szurecsányi, Polónyi, Kovács, Rakovsky, Giesswein, Hock și Benedek, criticând cu toții parțialitatea lui Tisza, care nu se aștează de nici o ilegalitate, călcând la tot pasul regulamentul camerei, numai ca să-și ajungă scopul: terORIZAREA opoziției. „Ideea cea mare însă — spune Hock — nu se poate ucide prin apucături de satrap. Legea e garanța ordinii de drept în societate, și respectarea ei se impune tuturor cetățenilor, chiar și domnitorului. Sistemul teroristic, introdus prin Tisza în parlamentul Ungariei, nu se mai poate suferi. Și dacă e ca constituția Ungariei să fie sfârșită, mai bine să o facă asta un leu decât două sute cincizeci de cloțani (250 mameleci de ai guvernului).”

Interpelațiile.

Deputatul guvernamental Antal își exprimă părerea de rău pentru victimele tulburărilor de joi, pentru cari face virovați pe agitatorii masselor. Declarațiile lui Lukács ar fi trebuit să liniștească mulțimile cu privire la sufragiul universal. Întrebă pe ministrul de interne, ce dispoziții are de gând să ia, ca pe viitor să se poată preveni demonstrațiile sângeroase.

Iuliu Györfy face constatarea că de ieri până astăzi păreriile partidului muncii s'au schimbat cu totul în ce privește vărsările de sânge. În vreme ca ieri spunea că parlamentul nu e o instituție de caritate ca să se intereseze de cele ce se petrec pe stradă, astăzi își exprimă părerea de rău pentru cele întâmplate. Iată o contraziere! O atitudine de duplicitate, dictată de împrejurări. Ne acuzați că noi instigăm muncitorimea să se dedea la acte nesocotite. Acuma asta o respingem ca o calomnie sfruntată. Muncitorimea din inițiativă proprie a intrat în grevă, protestând prin asta împotriva teroarei și a nesocotirii legilor, ce se comit aici în parlament.

Tot în această chestiune interpelează și deputatul Mezössy, infierând în același timp și ținuta fabricanților și a patronilor, cari amenință pe greviști cu lipsirea de pâine pentru faptul că se folosec de unica armă ce o au ca să-și elupte drepturi politice.

Răspunsul prim-ministrului Lukács.

Luând cuvântul, premierul Lukács face răspunzător în prima linie pe șefii socialistilor pentru sângele vărsat. Din evenimentele de joi vedem că la noi în Ungaria o grevă împreună cu demonstrații pacifice, fără vărsări de sânge, nu se poate închipui. Patimile au fost răscolite în așa măsură, încât, cred, ar fi fost peste putință să le mai stăpânească cineva. Pentru motivarea tulburărilor de ieri, socialistii aduc ca pretext că nu li-s'au împlinit toate datoriile. Nu le puteam îngădui să facă demonstrații de stradă neaptea. Asta o poate înțelege oricine. Li-s'a dat voie să țină mai multe adunări populare, dar cu atâtă numai nu s'au mulțumit. Nu puteam lăsa să năvălească asupra parlamentului fără a lua măsuri preventive. Față de atacurile și insultele mulțimii poliția și miliția nu putea sta cu mâinile în sân.

Domnul deputat Antal a citit declarația mea ce am făcut-o nu de mult asupra reformei electorale. Această declarație ar fi trebuit să liniștească pe oricine, așadar și pe muncitori. Nu înțeleg deci motivul agitației lor. Măsurile ce le-am luat pentru reprimarea revoltei, au fost necesare. Pe viitor guvernul tot așa va ști lua chiar cele mai aspre măsuri pentru apărarea avutului și a siguranței personale a cetățenilor.

Dupăce interpelații declară că sunt mulțumit cu răspunsul prim-ministrului, ședința se închide la orele 2 d. a.

Reînnoirea tulburărilor.

Sau înșelat, ceice credeau, că începând cu dimineața zilei de vineri în capitală va fi restabilită liniștea.

Muncitorii din fabricale de ferării și mașinării prezentându-se vineri dimineața la lucru au aflat toate porțile fabricilor încuiate. Muncitorii erau foarte agitați, din cauza că asociația fabricanților și-a tradus în fapt amenințarea, că vor exclude pe toți muncitorii cari se vor pune în grevă. În strada Váci peste patru mii de muncitori erau adunați în jurul fabricilor și erau foarte agitați, că acum își își vor pierde și pâinea, rămânând cu familiile pe drumuri. Spiritele deveniau tot mai îndârjite, până când în cele din urmă a izbucnit o tulburare cu mult mai violentă decât chiar cea de joi.

Devastarea din strada Váci.

Muncitorii în primele momente demonstau numai verbal în fața fabricilor. În fața fabricii Schlick s'au început adevăratele tulburări:

— Dați-ne pâine, dacă nu ne dați drepturi!

Porțile fabricilor însă a rămas și pe mai departe încuiate. Vre-o câțiva muncitori s'au repezit atunci asupra lampelor de gaz din apropiere au răsturnat stâlpii, și în revărsatul posomorit al zilei au dat foc gazului aerian, ce eșia din conductul deschis. În colțul străzii Lehel și Bules muncitorii au răsturnat un tramvai al societății B. U. R. Tot în strada Váci au mai răsturnat un tramvai, iar pe poliști cari i-au atăcat, muncitorimea i-a hui-duit, luându-i în râs.

Masa muncitorilor a pornit de aici devastând tot ce le venia în cale. Mobila din o baracă de pază, nimicită încă în decursul zilei de joi, a fost scoasă și aruncată în foc. Tot astfel a pățit și un căruțaș a cărui căruță încărcată cu saci de făină a fost udată cu petrolul și pe urmă aprinsă. Tot acest grup de muncitori a distrus toate lămpile ce le cădeau în cale, iar gazul ce se revărsa a fost aprins.

O stradă în flacări.

În fața podului Ferdinand dimineața pe la orele 8 s'a adunat un nou grup de muncitori, care a răsturnat o trăsură încărcată cu butoaie cu petrol. Demonstrații au desfășurat butoaiele și au dat foc petrolului, încât întreagă strada părea o mare de foc prin care nu putea să străbată armata venită la fața locului, ba din cauza fumului era silită să-și părăsească și poziția ocupată.

Tulburări în toate părțile.

În strada Pozsony este magaziu de lemne a lui Neuschloss. O parte a greviștilor a aprins gardul jur împrejur, încât întreagă magazină era în flacări, iar pe pompierii ieșiți la fața locului i-au oprit de a stinge focul. Peste o oră a apărut un detașament de jandarmi călare împrăștiind pe greviști, cari nu peste mult s'au întrunit din nou nimicind șinele tramvaiului electric pe o distanță de zece metri.

Pe la orele 8 și jumătate o ceată de muncitori au intrat în biserică carmelitelor unde au slobozit mai multe împușcături în aer producând o panică grozavă între credincioșii strănsila liturgie. Indignarea lua proporții tot mai serioase. Din diferitele părți ale orașului sezeau mereu știri despre mari pagube cauzate de muncitori. Se cerea ajutorul poliției care nu mai dispunea de noui trupe, pentru a le trimite la fața locului. În fața fabricii ganz muncitorii au distrus aproape toate casele din apropiere.

Muncitorii din Buda-veche.

Vestea, că asociația fabricanților a exclus pe muncitorii cari au intrat joi în grevă, a produs între muncitorii dela fabricale din Buda-veche o agitație foarte mare. În toate fabricale din Buda-veche a încetat lucrul și aproape la 10.000 de muncitori s'au pus în grevă. Greviștii au devastat și aici tot ce au întâlnit în cale.

Primul mort de vineri.

Răsvrătirea de vineri încă des de dimineață și-a avut și ea victima omenească. În strada Lehel, unde poliție călare asalta cu revolverele o baricadă formată din căruțe și pietrii, poliștii au în-

NEUMANN M.

croitor pentru haine de bărbați
furnizor al curții imp. și reg.

Magazin de haine pentru bărbați,
:: pentru copii și pentru femei ::

ARAD

Mărfuri excelente.

Despărțământ special pentru oameni după măsură.

pușcat o fată, care a murit pe loc. Identitatea victimei acesteia nu s'a putut constata. Cu aceasta numărul victimelor se urcă la 7, însă la tot cazul numărul morților va fi mai mare.

Greva căruțașilor.

Vineri înainte de amiază, pe la orele 10 s'au pus în grevă și căruțașii. Acesta este elementul cel mai primejdios al greviștilor pentru polițiști, căci aceștia nu se tem nici de husari, nici de polițiști sau jandarmii călăreți, deoarece cunosc natura și calitățile acestor și astfel se împotrivesc cu ușurință și acestora, cari sau dovedit de cei mai excelenți întru susținerea ordinii.

Căruțașii s'au strâns în strada Carpat de unde au plecat, devastând tot în drumul lor.

Victimile.

După statistica oficială, demonstrația de joi și vineri are din partea greviștilor, până vineri la orele 12, șase morți, 171 răniți, dintre cari 87 grav, iar restul mai ușor răniți. Dintre răniți 68 au fost transportați la diferite spitale, iar restul s'a lăsat sub îngrijirea a lor săi. Arestate au fost 426 persoane, dintre cari 46 pentru împotrivi în contra autorităților.

Din partea poliției, respective soldaților sunt date despre 3 morți. Numărul răniților e necunoscut.

Fabrică aprinsă de patru ori.

Fabrica de păcură a soc. englezo-maghiară a fost incendiată de greviști de 4 ori. Mai în urmă greviștii au făcut în dosul fabricii o piramidă de lemne, aproape de 5 metri înălțime și i-au pus foc. Pompierii au trebuit apărați de armată, căci greviștii mereu îi împedecau la stângerea incendiului.

Restabilirea liniștei în Budapesta.

Dela orele patru s'a restabilit liniștea complete. Asociația marilor fabricanți a promis, că cu începerea zilei de marți vor fi reprimiți toți muncitorii în lucru, cari s'au pus joi dimineața în grevă. Aceasta s'a făcut la intervenția prim-ministrului Lukács și a șefului de poliție Boda pe lângă Asbóth, șeful asociației fabricanților.

Tulburările de stradă în provincie.

Dintre orașele de provincie Aradul stă între cele dintâi ca oraș industrial. Ca atare are o muncitorime numeroasă, bine organizată. Încă joi seara la vestea măcelurilor din capitală, grupuri de muncitori circulau pe străzile orașului, manifestând pentru votul universal și împărțind trecătorilor proclamații incendiare, în cari provoacă întreaga muncitorime să fie solidară și să se supună necondiționat instrucțiilor venite dela șefii din capitală. În zorii zilei următoare, adică ieri, s'a declarat și aici greva generală. Vre-o 7—8 mii de muncitori au părăsit în dimineața zilei de ieri fabricile și atelierile, ieșind într-o imensă coloană — la stradă. În Arad au arătat muncitorii că și în provincie se pot organiza demonstrații impozante.

Înainte de amiază nu s'a petrecut nici un incident remarcabil. După amiază însă pe la orele 5, când conductul demonstrațiilor a ajuns în piața Andrassy, s'au ivit neînțelegeri între conducătorii socialiștilor și între poliție, care a provocat pe muncitori să se împrăstie în liniște. Nici n'au apucat să urmeze provocării, când, se zice, din mulțime ar fi împușcat cineva asupra grupului de polițiști. În acelaș moment polițiștii, vre-o 60 la număr, s'au năpustit cu săbiile scoase asupra muncitorilor, rănind pe mai mulți dintre ei și punându-i pe fugă. Un muncitor, grav rănit, a fost dus de salvare la spital. În fugă muncitorii au spart galantarele dela câteva prăvălii din piața Andrassy.

În Timișoara, Chichinda, Brașov, Sătmăr și celelalte orașe ale țării, demonstrațiile nu au luat

proporții mai mari. În Timișoara muncitorii au luat la bătaie pe un polițist în momentul când acesta voia să facă uz de revolver.

Astăzi lucrările au căpătat mersul lor normal. Munca decurge regulat în fabrici și ateliere.

Scrisoare din București

Sărbătoarea Țării.

10 maiu 1912.

Zecce maiu!

Zi măreață, de glorie națională.

Zi de biruință românească întreită.

În ziua de 10 maiu 1866 Carol de Hohenzollern a fost proclamat, în mijlocul entuziasmului unui popor întreg, domn al României unite a lui Vodă Cuza.

În ziua de 10 maiu 1877 Țara-Românească, prin corpurile ei legitime, s'a declarat independentă și și-a răscumpărat această independență cu prețul sângelui filor ei, vărsat sub îndărătnicele ziduri ale Plevnei.

În ziua de 10 maiu 1881 pe fruntea marelui căpitan al războiului pentru neatărnare Țara așează coroana regală, făurită din oțelul tunurilor, cari au bătut zidurile redutei dela Grivița.

Țara liberă, prosperă, puternică, serbătorește 46 de ani de demnie glorioasă a Domnitorului. Rege Carol I, 35 de ani de neatărnare câștigată prin puterile ei proprii și 31 de ani de regat.

Astăzi locuitorii capitalei s'au deșteptat, mulți dintrâșii mai din vreme ca de obicei, în bubuitul celor 21 de focuri de tun în revărsatul zorilor, pentru a vesti ziua în care se comemorează cele mai mari fapte românești.

Steagurile tricolorului național, atârând bogate în ferestrele caselor, ondulează ușor în adierea domoală a vântului proaspăt al dimineții. Pe balcoane și pe ferestrele deschise atârna podoaba verde a frunzei de stejar. Bogățiile de flori de primăvară așteaptă pe ferestre și în balcoane să întâmpine, cu bătaia lor suita suveranului.

Lume muncitoare, acum în curate haine de sărbătoare, trece din cartierele ei îndepărtate, spre centru, cântându-și des de dimineață, un loc pe trotuar. Dela Palatul regal și până acolo, sus în dealul mitropoliei trotuarele sunt ale armatei, ale unei părți din armata serbărei, căci grosul ei stă rânduit pe cheul Dâmboviței și pe străzi lateralnice, — și ale acelora cari s'au sculat în ziua de 10 maiu mai de dimineață.

Timpul însintează, locurile de pe trotuar se completează. Acum nu te mai miști de unde te găsești. N'ai cum și n'ai pe unde. În față ai cordonul de jandarmi cari păzesc drumul, iar la spate clădirile dese cu uși ferecate.

Pe drum trece în galopul răsfățat al calului odihnit, jucându-și în bătaia razelor de soare, aurul ipotețelor bogății, ofițerul din poliția zilei. Și cum se arată el, ordinele comisarilor sunt mai aspre, cordonul jandarmilor se strânge mai mult, — iar efectul e că strada se mai lărgeste puțin cu prețul a miei protestări cari se perd la spate. Iar când personajul a trecut, și când a prins de veste că nu-i vorba de convoiu, strada și-a și luat dimensiunile ei obișnuite. Și tot așa, când trece un altul, tu, cetățean răbdător (educația ți-ai făcut-o la atâți 10 maiu, câte-ți sunt primăverile la număr) te vezi strămutat din nou câțiva pași înapoi, ca apoi să revii, binișor, cu aceiași vecini, la situația normală. Bine de cei de sus, din ferestre și balcoane! O ușoară invidie te încearcă....

Trece Vodă. Un ofițer, în goana calului, vestește.

Tunurile, în dealul Mitropoliei, au început în adevăr și nu vor tăcea până la 101.

Un „urau“, confuz, vine de departe, apropiindu-se și lămurindu-se. La cotituri se arată, fălăindu-și în vânt bogata mătășă a coifului înalt, garda regelui, oarșanii cei mai voinici din armată.

Puternice se ridică, neegale, uralele greoaie. Așa cum, pe un vânt năvalnic, se înclină, în unde, aurul greu al lanului de grâu. Acum unda a pornit de acolo, și tu o vezi cum vine, neegală, tot mai pronunțată. Dar abia a trecut aceasta, și la capătul holdei, spicele se înclină iară. Acum vântul pare că-și strată toată mânia, și tu începi a prinde grija plăpânelor paie prinse în leptă neegală.

Așa trece regele în urale și în fălăii de batiste, când dreapta ridică spre cer pălăria în agitări nervoase și când din balcoane și din ferestre plouă florile de primăvară.

Întă-l, călare, bătrânul monarh, ră-punzând vesel iubirei care-l înconjoară. El se arată plin de sănătate. Alături e prințul moștenitor al tronului, apoi trăsura regală cu principii și principelele mici.

Au trecut. Acolo, în deal, înalții demnitari ai țării, cu miniștrii în frunte, așteaptă pe Majestatea Sa Mitropolitul primat și mitropolitul Moldovei rostesc slujba religioasă.

Aici, pe drum, niște o schimbare. Se așteaptă acum întoarcerea dela mitropolie.

Să încerci să străbați în bulevard, spre tribune, ca să vezi defilarea armatelor. Fără folos. Acolo așteaptă de mult alții. Vreme de o oră întreagă vor trece acolo, prin fața marelui căpitan dela Plevna, ofițerii lui mândre, ca să-l salute, și anul acesta, pe El, comandantul înțelept și viteaz din câmpiile Plevnei.

Acolo unde Viteazul Mihai, pe calu-i înspumat, amenință cu barda lui spre Țara Turcească.

Correspondent.

Știri politice din Viena.

Fenomene îngrijorătoare în parlament. — Vești de demisionare și reconstruire. — Consfăturile asupra legii militare.

Stafia obstrucției nici când n'a dispărut din salele parlamentului. Din când în când se tot arată amenințând dezastruos.

Și de prezent e tot cazul acesta. Despre vorbirile lungi, cari le țin ocazional deputații croați, nu voi vorbi, deoarece aceste sunt numai demonstrații contra stării ilegale din Croația, care s'a creiat prin numirea banului Cuvaj de comisar regeșc mai bine zis de dictator. O însemnătate cu mult mai mare trebuie dată însă amenințărilor cu obstrucția din partea rutenilor. Guvernul le-a promis rutenilor într-o formă necondiționat obligatorie și deosebit de festivă, că încă înainte de 29 mai se va hotărî înființarea unei universități proprii rutene.

Se părea, că polonii ar fi conțeleși cu aceasta anunțare a rezolvirii chestiei universitare rutene.

Acum ulterior însă s'a aflat că e chiar contrarul.

Anume clubul polon a pretins, ca autograful imperial, prin care să se promită înființarea unei universități rutene, să fie publicat numai după ce rutenii se vor obliga, că vor înceta cu obstrucția în Landtsgei din Galiciă. Luarea acestei atitudini de către clubul polon a provocat o mare iritare în cerurile rutene și se vestește cu multă siguranță, că aceștia intenționează să răspundă cu obstrucția celorlor.

În cazul acesta situația parlamentară între împrejurări, va fi după sf. Rosalii foarte precară ba se poate chiar, că rezolvirea la timp a provizorului bugetar se ajungă problematică. Se vor-

!S'a deschis!

Müller I. és Fia

stabiliment colector de fabrică, vâpsitor de pânuri, curățător chimic și spălătorie de rufe cu aburi.

Arad str. Weltzer János nr. 7. (Noul palat gr. cat.)

Totfelul de haine pentru bărbați, femei și copii se curătesc pe cale chimică, ori se vâpsesc. Albiturile devin albe ca zăpada. — Se primesc albituri pentru călcat.

beste chial
ratului.

Deod
stea despr
veste por
prim-miis
despre o r
mai poate
a cabinetu
Rusali, în
lului cabin
babila, de
unii cabin
ritoare de

Cont
confirma v
dinioară d
cabinetulu

În c
sfăturile
cât mai e
vorbitori.
situației d
rezoluțiu
maghiarii
să facă se
considerar
se vorbea
toare lor

Un
slav Zăvi
tra tendin

Vi

Sc

Italia în

a

Dac
tul tunu
în marea
toare: ut
ocupate
bucăți de
ale marel
lian, stir
man.

A c
pe urmă
Psithos, g
tură din
când priz
lui, și 77

Și
rea altor
număr, a
noștri su
Caxos, P
Simi și

Și
din Cons
geblatt",
lieni e a

Cur

se va fac

parte din
Cin
geografic
admire a
cele mai
pare că

reu în s

Se

cesta, ca
în posesi
ceste ins
gândește
aproape,
colo —

!! P

cele 8

ARA

heste chiar despre o eventuală ajunare a reichsratului.

Deodată cu aceste știri se colportază și vestea despre schimbări iminente în cabinet. Aceasta vestă pornește din faptul, că starea sanitară a prim-ministrului contele Stürgkh e de așa, încât despre o reînnoșare a lui în oficiu nici vorbă nu mai poate fi. Unele ziare anunță, că o reconstruire a cabinetului e de a se aștepta îndată după sf. Rusali, în senzal unei parlamentarizări a actualului cabinet de oficianți. Dar aceasta nu e probabilă, deoarece lipsește încă premisa compunerii unui cabinet parlamentar: existența majorității doritoare de lucru și desmână de încredere.

Contrar la aceasta însă e posibil, că se va confirma versiunea după care prim-ministrul de ordinioară dr. v. Körber ar ajunge iarăși în fruntea cabinetului.

În comisia militară se lucră cu zel, ca consfățiările asupra proiectelor militare să fie sfârșite cât mai curând. De sine înțeles, că cei mai mulți vorbitori, cari iau cuvântul reflectează și asupra situației din Ungaria. Tot așa și în propuneri și rezoluțiuni se dă atențiune atitudinii ce a luat-o maghiarii în chestia militară. Creștin-socialii voesc să facă schimbări taxinale în legea militară, cu considerare la unitatea monarhiei, astfel ca să nu se vorbească despre „ambele state și țările aparținătoare lor” ci despre „monarhie”.

Un proiect de rezoluțiune al deputatului sud-slav Zivik accentuează unitatea armatei și e contra tendințelor, cari au de scop dismembrarea ei.

Viena, 23 maiu 1912.

Austrinaeus.

Scrisoare din Roma

Italia în marea Egee. — Acum 500 de ani și astăzi. — Se schimbă tradiția.

(Dela coresp. nostru)

Roma, 22 maiu n.

Dacă în Tripolitania și în Cirenaica sgomolul tunului a încetat, în schimb, acțiunea Italiei în marea Egee devine din zi în zi mai hotărâtoare: una după alta, insulele Archipelagului sunt ocupate de trupele italiene, una după alta, acele bucăți de pământ înconjurate de albastrele unde ale mării, insulele, trec în posesia regatului italian, stîrbind mereu din teritoriul imperiului otoman.

A cucerit Italia întâi mica insulă Stampalia, pe urmă a blocat Rodos și în urma bătăliei dela Psithos, generalul Ameglio, înfrîngînd garnizoana turcă din Rodos, a ocupat întreaga insulă, făcînd prizonier pe valul din Rodos cu secretarii lui, și 750 de soldați turci.

Și pe urmă, una după alta a urmat ocuparea altor insule din Archipelag, douăsprezece la număr, al căror nume, pentru iluminarea cotitorilor noștri sunt: Stampalia, Rodos, Carki, Scarpantos, Caxos, Piscopis, Nisero, Calimnos, Leros, Patmos, Simi și Cos.

Și în momentul când vă scriu, o telegramă din Constantinopol trimișă ziarului „Berliner Tageblatt”, spune că ocuparea insulei Kios de italieni e aproape.

Cum, și Kios? Dar atunci, ce va urma? Ce se va face Archipelagul, care de atâtea secole face parte din imperiul otoman?

Cine deschide o hartă, să se uite la poziția geografică a insulelor ocupate, nu poate să nu admire acțiunea italiană: insulele cucerite, sunt cele mai de jos în Archipelag și tendința Italiei pare că este de a cuceri mereu, de a se ridica mereu în sus.

Se schimbă harta Europei? Archipelagul acesta, care de cinci secole aparține Turciei, trece în posesia Italiei. Ieram deprinși să știm toate aceste insule teritoriu turc, — căci cine se mai gîndește la cea-ce a fost acum două mii de ani aproape, când Imperiul Roman se întindea pe acolo — și acum, în urma unui război început în

Africa, asistăm cu nimore la transformarea unei legende: insulele turcești din Archipelag, devin italiene.

În istoria războaielor, actualul război italo-turc va rămâne de două ori celebru: mai întâi prin mijloacele noi de luptă cari s'au manifestat pentru prima oară în lume (aeroplanelle și dirijabilele), și al doilea prin smulgerea și întoarcerea la dominația italică, a insulelor cari au aparținut Romanilor în timpurile de marea glorie legendară.

Pentru a doua oară Italia războiește de moarte imperiul otoman.

Începînd din secolul al XIII-lea puterea turcilor merge tot mereu crescînd; cuceririle și izbănzile lor spăimîntă și înfricoșează toată Europa iar apogeul îl ajunge în secolul al XV-lea, când înconorează lungul șir de victorii cu cucerirea Constantinopolului (1453).

O sută de ani și mai bina semi-luna a continuat să fie spaima Europei, dar a venit anul 1571, în care venețienii în faimoasa și sângeroasă bătălie dela Lepanto, dădură o lovitură așa de puternică prestigiului armelor turcești, în cât dela acea epocă, puterea imperiului otoman a mers mereu declinînd, pînă ce în secolul al XIX-lea, Turcia ne mai putînd rezista asaltului națiunilor din Europa, a trebuit să recunoască libertatea cucerită cu mâna armată a României, a Serbiei și a Muntenegrului.

Și acum Italia dă a doua lovitură imperiului turcesc, luîndu-i cele douăsprezece insule, și poate și altele.

Și este curios din cale afară, cum la Constantinopol nu se cunoaște exact situația în care se găsește actualmente imperiul, și mai ales, este curios cum Turcia asistă la ocuparea insulelor, la smulgerea bucăților din teritoriul său, fără să ia o hotărîre decisivă: sau să renunțe la Tripolitania sau să încerce o lovitură hotărîtoare, o luptă navală, un atac, în care chiar dacă este în inferioritate față de Italia, dar cel puțin ar salva prestigiul războinic al turcilor, cari au fost atîta timp stăpînitori-temuți ai Europei, ai Asiei, ai Africii și atunci s-ar putea încheia pacea — atît de dorită de statele Europei, — în detrimentul Turciei, dar cel puțin cu onoarea salvată pe câmpul de război.

Ce va fi după încheierea păcii se va vedea în viitor, dar cu greu se poate admite că Italia o să restituie Turciei toate insulele ocupate, deoarece o bază de operații pentru flota italiană în Marea Egee este tot atît de necesară, cât este de necesară Malta Englierei.

I. T. Alian.

Scrisoare din Bucovina

Ziare și ziaristi; cum se face la noi educația poporului. — Ț. Aurel Beraria. —

Suceava, 8/21 maiu 1912.

Trecem printr'o criză morală, care poate e cu mult mai grea ca cea economică, — și nu știm încă ce ne va aduce viitorul; în orice caz suntem foarte slab pregătiți în fața unei lovituri, — care ne-ar veni fără de veste. Această stare de anarhie și deschilibru moral o datorim în cea mai mare parte presei, care pentru noi nu e s'patra, ci după prăbușirea institutelor noastre economice, singura putere, care a ajuns însă în mâna unor oameni, cărora de obicei le lipsește și bunacuvîntă; nu mai vorbim, că pentru a conduce un ziar e nevoie de cunoștințe vaste și de o cultură superioară Pentru ziaristi noștri însă insulta și ciomăgul tradițional sunt singurul argument și singura armă de luptă, sau poate că și singura „idee” Și aceasta fiindcă de zece ani politica noastră internă și în mare parte chiar și externă se mărginește numai și numai la personalități: s'a dovedit că și „impăcarea” dela 1908 s'a făcut numai în vederea viitoarelor „afaceri”, cari ne-au adus atît de aproape de prăpastie. Și luptele între persoane nici nu se puteau

purta altfel — ce rost ar avea să vorbești despre „ideile” cutărui bărbat politic din Bucovina? „Ideile” și „programul” se formează de obicei abia după ce ruptura e întâmplată acuma din cine știe ce cauze de ordin material — și de aceea se și schimbă atît de repede, căci pe piață, unde e câștigul mai mare, acolo e și „ideia” salvatoare de neam și acela care eri ți-a furat căți-va cruceri și prin urmare îți era adversar din convingere, azi îți e prieten, fiind-că are nevoie de serviciile tale și-ți radă banii cu câteva procente mai mult. Ei bine, D-ta faci compromisul cu dușmanul de ieri, — dar ce faci cu poporul, alegătorii, cari la noi în unele părți sunt destul de conștienți? Trebuie să-i „convingi”? Și aici vine menirea presei: vor apărea articole incendiare, îmbrăcate câte odată în haina roșie a „revoltei” tale de om cinstit și român bun, care nu se mai poate stăpîni în fața atîtor „hoți, tâlhari, mizerabili, trădători, țopârlani etc.” cari își fărâșie mendrele fără să fie pedepsiți! E un noroc că țaranul nostru are o judecată naivă, dar de cele mai multe ori dreaptă și campanită, căci de altfel prin câte revolte și incendii n'ar mai fi trecut Bucovina în deceniul din urmă, care ne-a adus acest nou fel de luptă, ca un semn al liniștei civilizației moderne în Bucovina. Are el multe păcate, Moldoveanu, dar „cumințenia” aceasta — vă rog a nu interpreta cuvîntul acesta în sensul, ce i-s'a dat de politicieni! — în aceste clipe îi folosește mult. Și-l slăvesc pe cărmuitorul suprem al popoarelor, că a hotărît astfel cursul lumii, că poporul nostru are cei mai numeroși analfabeți — căci ce ar fi dacă ar citi el toate gazetele aceste: n'ar fi oare cuprins de îndoială și neîncredere față de toți intelectualii și conducătorii „fresți” ai poporului cari sunt batjocuriți numai fiindcă au spus adevărul? Și țaranul nostru are nevoie de-o gazetă, care să fie scrisă pentru el și spre folosul lui! El care încă nu știe pentru ce fac domni atîta tărăboi, pentru ce adevărat se fac alegerile, pentru ce se golesc atâtea butoaie de bere, pentru ce e atîta zarvă și chiot, când vine d. deputat, el are nevoie de lumină!

Sau strîns cățiva tineri înainte cu vre-o doi ani și au scos o foaie care avea menirea să-l desțepete pe țaran din amorțea sa: era numai un început foarte frumos și demn de laudă. Foaia a trebuit însă să apună din cauza intrigilor unui partid politic și a lipsei de sprijin material — azi se simte lipsa ei. Avem nevoie de un ziar cinstit pentru popor, care să-l lumurească pentru ce trăiește pe lume, pentru ce alege deputați — „conducători” cum îmi spunea dăunazi cu glas duos un țaran, care se înțelege nu făcea politică „cuminte” — cari sunt foloasele științei de carte, și câte n'ar fi de spus? Cred că tinerii de atunci, dacă mai au atîta dragoste de neam, atîta entuziasm curat, atîta putere de a înfrunta batjocurile și ispitele unui politicianism bolnav, și-ar împlini numai o datorie scumpă către neam, dacă ar reîncepe munca dela capăt: să-i dăm poporului, care de atîtea ori a dovedit, că e doritor de lumină și de carte, o foaie fără articole despre „potlogăriile” unuia sau „gogomăniile” celuilalt, fără articole incendiare contra unor stări sau persoane — o foaie, care să aibă un ideal mai curat și mai înalt, care s'ar putea rezuma într'un singur cuvînt: *lumină!*

Am zis, că aproape întreaga noastră presă e în mâinile unor partide politice cu scopuri nu totdeauna curate și că politica noastră se mărginește numai la personalități; de aceea și ziarele noastre stau numai în slujba ambițiilor personale ale cătorva, cari de obicei nu reprezintă o idee sau un program de luptă, ci o clică de politicieni ahtiați după putere. Sub astfel de împrejurări se înțelege că nu poate fi vorba de o luminare a poporului și de-o educație națională a „inteligentii”, care și ea are multe lipsuri. În tot trecutul nostru abia câteva ziare au avut un program și un fel de luptă serioasă, — amintim în primul rând „Bucovina” a fraților Hornuzachi, apoi „Gazeta Bucovinei”, „Revista politică”, „Deșteptarea” și în timpul din urmă doar „Vista nouă” de se ferește de vulgarități și insulte și se silește să corăspundă cerințelor vremii în care trăim. Dar și când nu

!! Pe fiecare damă o interesează !!

cele 8 zile ieftine ale filialei din Arad a magazinului de dantele din Budapesta
ARAD, bulevardul Andrássy nrul 20 [Palatul El. Fischer].

DANTELE dela 2 fil. în sus
CORDELE „ 3 „ „ „
SAUZAN și mătăsuri într'o
coloare dela 1 cor. 16 fileri
în sus.

„polemizează” ziaristii noștri, ce scriu? De obicei articolele ridicole din orice punct de vedere, deși au pretenția de a fi serioase, rapoarte despre vecinicele petreceri populare, despre cutare adunare populară, mulțumite publice, lucruri foarte bune, cari însă pe departe nu ajung.

Am cetit odată un astfel de raport despre o petrecere populară, care avea în frunte un motto din Faust și începea cu o citație din Montegazza! Sublim, nu?! Excelentul nostru ziarist a voit să dovedească, că e un om cu cultură superioară, care știe cum se face educația poporului, și de aceea a și început cu citații atât de interesante, pentru a sfârși cu o mulțumită publică pentru acei, cari au dat suprasolviri și pentru aranjierii desinteresate ai petrecerii, cari nu știu de vor fi fost foarte încântați, văzând, că răsplata pentru o faptă bună li-se „achită pe cale ziaristică” într-un articol de câteva coloane, care începe cu un „motto” din Faust. Și sunt sigur, că raportul acesta despre petrecerea populară din satul X, a fost unul din cele mai bune articole, cari au apărut în deceniul din urmă în ziarele din Bucovina!..

Dar cred, că a sosit vremea să zicem: „Destul!” Destul am fost prada ambițiilor și poftelor unor politicieni nesățioși și a unor ziaristi, ce-i drept guralivi, însă de cele mai multe ori fără un dram de cultură, destul am fost siliți aproape 10 ani să citim numai despre „potlogăriile” unuia sau despre „gogomăniile” celuilalt, — azi avem nevoie de un ziar cinstit condus de oameni culti și pricepuți, cari să informeze publicul în mod cinstit dar să aibă și un program de luptă și de acțiune curată și hotărât, și mai ales să fie independent până ce pacea adevărată și hotărâtă se va sălășlui în rândurile noastre.

Iar pentru politicienii intriganti și imorali, pentru ziaristii cari înșiși mărturisesc, că nu cred ceea ce scriu, n'avem decât un cuvânt: „Afară!” Zece ani am trăit în cea mai mare anarhie morală și zăpăceală politică, — a sosit vremea să se pornească un curent de regenerare și primenire, — iar dacă ziarele și ziaristii noștri vor urma și în viitor calea ce-o calcă acum, dacă și mai departe nu vor să deosebească o polemică cinstită de inzultele murdare, o infierare a activității publice de răscolirea păcatelor din viața privată, atunci strângându-ne toate forțele cinstite, pentru acest soi de ziar nu vom avea decât o armă, care în ceasul suprem de bunăseamă că nu va întârzia: *boicotul*.

*
† *Aurel Berariu*. Un nume puțin cunoscut, nu-i așa? Și o faptă, care n'a fost trâmbițată în lume? A fost un muncitor și a făcut o faptă, care îl poate prea de toate zilele, ca să mai atragă luarea aminte a cuiva: și tocmai de aceea a fost o *faptă mare*. Un om, care cu talentu-i strălucit ar fi putut cuceri cele mai mari scene ale lumii și care totuși a rămas în Bucovina, ca să joace rolul unui apostol al culturii, a unui apostol care de cele mai multe ori n'a fost luat în seamă, însă care acolo, nevăzut în umbră a muncit, — asemenea soarelui, care deși nu se vede, împărtășește lumina satelor, cari ne luminează cerul albastru al nopții. Printre atâtea nume strălucitoare de politicieni, cari își trâmbițau „ideile” și de ziaristi, cari „polemizează”, a fost un străin. Activitatea lui nu se poate prețui — ce se poate prețui într-adevăr pe lumea aceasta? — și pentru cei ce vin în urma noastră nu va fi mai mult ca o înșirare de litere, care totuși nu va putea lipsi din istoria culturii românești în Bucovina. Și puținii îl cunoșteau, dar pentru aceea el n-a făcut să cunoaștem atâtea tipuri și atâtea oameni, cărora le imprimăm o bună parte din sufletul său! Crăcănel din „D'ale carnavalului”, cetățeanul turmentat din „O scrisoare pierdută”, Cercelș din „Nevasta lui Cercelș”, Piscifling din „Funcționarul dela Domenii” etc. iată câți oameni mor împreună cu acela, care lângă ei nu reprezenta decât trei steluțe — atâți oameni, atâtea tipuri create de el fără să-l fi văzut până atunci pe acela, care o vreme a stăpânit scena română, marele învățător

al nostru, al tuturor Petre Liciu. Și parcă a fost hotărât ca amândoi să se sfârșească într'un an. Și nu exagerez, când îi pun alături: oaspeții bucu-reșeni, cari l-au văzut jucând la Cernăuți, o clipă au crezut, că o undă de vânt i-a reintors în țară și-l văd jucând pe Liciu pe scena Teatrului Național din București.

Deceniul întâi al veacului al XX-lea a fost pentru românii din Bucovina o vreme de multe zbuciumări politice și mai ales o vreme a redeşptării, o vreme, care ne-a apropiat de cultura românească, de vatra care-și împărtășește lumina jertfei, ce arde până în cele mai depărtate colțuri ale pământului românesc. Și tot în acești zece ani s'a pus temelie acelei mari școli a lumii, care are o influență atât de mare asupra vieții popoarelor, s'a pus temelie teatrului românesc în Bucovina. Într-o țară înstrăinată, cum era pe atunci Bucovina, unde erau rari românii, cari ceteau o foaie românească, afară de ziarele efemere ale partidelor politice vremelnice, a trebuit să se simțească mai întâi lipsa teatrului, care în urma presei, e poate cel mai însemnat factor în viața culturală a unui popor. Pascali, Matei Milo însă nu mai trăiau, ca să ne mai deștepte puțin din piroteala ce stăpânea pe atunci toate sufletele, și în aceste clipe a răsărit forța talentului aceluia, care eri ne-a părăsit. La un popor ca al nostru, care încă nu-și poate susține o trupă de teatru stabilă, teatrul de diletanți e un „malum necessarium”. Și acela care i-a scos, i-a disciplinat pe diletanții noștri, cu cari a cutrierat apoi și cele din urmă orașe de provincie a fost: *Aurel Berariu*. E o muncă îngrată aceasta, ale cărei efecte nu se prețuiesc cu aur și nu se numără pe degete. Însă lui, numai lui avem a-i mulțumi că comediile măiestrului Caragiale sunt cunoscute aproape în întreaga Bucovina, că unele din cele mai noi piese ale autorilor bucureșteni încă sunt cunoscute în Bucovina și că avem în fine câțiva diletanți, cari oricând ar putea juca o piesă, care se înțelege n'ar cere un studiu mai adânc al artei dramatice — mai ales acum când *dascalul* n-ea părăsit. Totuși nu putem zice că a aflat o răsplată cuvenită și că publicul nostru l-a încununat cu dragostea ce o merita. Unele intrigi, atâtea ambiții, cari se credeau stângene, atâtea patimi nu-s medii în care se putea dezvolta o mișcare teatrală sănătoasă. Și aici a fost tocmai meritul său, că a răspândit opera măiestrului Caragiale în toată Bucovina astfel intelectualii noștri oameni în mare parte preocupăți numai de grijile supreme ale familiei și de satisfacerea ambițiilor personale, oameni cu o semi-cultură respingătoare, și-au aflat în Nae Spingescu sau Farfuridi prieteni buni cari le semănau de minune. Nu cred că se putea o alegere mai potrivită pentru un început al mișcării teatrale la noi, ca tocmai Caragiale, și nu cred, că a avut „Cetățeanul turmentat” sau „Crăcănel” un interpret mai deplin, mai adevărat ca Aurel Berariu. Pe când Liciu era mare mai ales ca interpret de caractere (Grigor Lechnat, Ștefanită), Berariu a fost mai ales un comic de primul rang, care ar fi făcut cinste și scenei „Teatrului Național”. El a vestit cuvântul, a deschis calea pe care în urmă a venit Liciu cu tovarășii săi, lui avem să-i mulțumim că Liciu n'a aflat săli goale, cum se obișnuiesc la noi în Bucovina la astfel de prilejuri, și că publicul nostru și-a manifestat într'un mod atât de strălucit dragostea pentru teatrul și artiștii români. Despre personalitatea sa artistică azi nu putem spune multe. A fost prin firea și talentul său un comic, juca însă și în dramă și operete, mai ales că avea și o foarte frumoasă voce de bariton. A fost de bunăseamă unul din cei mai însemnați interpreți ai comediilor lui Caragiale.

S'a deschis un nou mormânt pentru a primi în sânul său trupul, în care a sălășluit o *forță* a vieții noastre culturale. Noi, prietini, cari am răsadese împreună cu el, cari adese ne-am bucurat de verva și de vioiciunea sa, ce să facem? Durerea e adesea un semn al egoismului: tu plângi, că ți-ai pierdut un prieten, un stâlp al fericirii

tale, — ci plecând genunchii în fața mormântului proaspăt, deasupra căruia plutește sufletul său mare, să pornim iar la luptă. În vremile acestea de restricte și de cumpănă, de cari atâră soarta unui neam, mormintele acelora, cari au muncit pentru reînvierea sufletului românesc în Bucovina, sunt altar de rugă, unde te închini pentru a căuta înviore și întărire. Mormântul său e în rândul acestora!

I. T. Lais.

Scrisoare din Iași

10 mai. — Iașul petrece!.. — Procesul unor scapeti. — O coincidență dureroasă.

Timp frumos, pomi în floare, pe străzi lume multă și veselă, muzici, inundație de militari, defilări, fețe șesilor radioase, cucoanele în culmea fericirii!..

E sărbătoare națională; și încă una dintre cele mai de seamă: aniversarea independenței și a proclamării regatului.

Cu ce mari jertfe s'a câștigat independența și am ajuns ca țara noastră să fie un regat — și cât de puțin ne gândim la acele jertfe, astăzi, când ne bucurăm de roadela lor!..

Puțini ne gândim la acele jertfe și la prețuin după înălțătatea lor — deși imaginea lor e perfect concretizată în bătrânii aceia slăbiți și necăjiți, cu piepturile acoperite de decorații și inimile pline de bucurie sinceră: veteranii.

Totuși nu e român oare să nu tresară și să nu simtă fiori de mândrie națională la vederea bravilor făcăci, ce trec în șiruri dese, în ritmul muzicilor răsunătoare, răspândind în jurul lor vioiciunea de cari sunt însuflețiți.

Și mândria nu întârzie să se prefacă într-o îndreptățită încredere în instituția care simbolizează legea, limba și neamul: armata.

Dar prea ne sunt scumpe aceste trei comori pentru că n'a pretin îndesjuș caiace le simbolizează!..

...Sărbătoare națională. Încă un prilej pentru românul nostru ca să îneca bucuria care se revărsă de pretutindeni într'un dram de petrecere.

Dacă deunăzi, în ziua Armindenului (1 mai), fiecare ieșan, care ține la tradiția din bătrâni, s'a transportat împreună cu toată familia în atrăgătoare împrejurimi ale Iașului, fie la „Trei sarmale”, fie la „Rivalet”, fie la „Viață lungă”... pentru a ciocni un pahăruț pe iarbă verde și a se îmbăta de mirezmele cari parfumează aerul sănătos — astăzi rămâne în oraș. Și după ce privește regimentele cari se duc și se întorc dela mitropolie, și admiră ținuta lor plină de bărbăție, foarte mulțumit, ca și cum și-ar da perfect seama că prin ostașii ce-i are viitorul țării e asigurat, începe să circule, în lungul și latul orașului. Se mai oprește la o berărie, suride la câțiva prieteni, rido la alții, acci alții la dansul — e o veselie generală.

O veselie generală — poate inconștientă, dar totuși, care îi face să mai uite din cele necazuri și să-și îndrepte gândul cu încredere către mirajul atrăgător al viitorului.

Un foarte interesant proces s'a deschis eri la curtea cu juri; dar păcat că s'a amânat pentru sesiunea viitoare, deși abia se intrase în fond cu judecata lui.

E vorba de procesul scapetilor sau scopitilor, cum li se mai zice unor ruși, cari formează o sectă mult prigonică în „sfânta” Rusie.

Trei adepți ai aceste secte, care are numeroși aderenți în orașul nostru, sunt acuzați că au catrat pe un tânăr rus pe care l-au adus din Rusia.

Serghie Vasiliev Sezof cu voință și precugetare a rănit pe Ivan Iacsof, cauzându-i pierderea facultăților de a procrea, fapt ce constituie crimă, prevăzută și pedepsită de codul nostru penal.

Cu bună știință Vasile Pavlovici și Alexa

INȘTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public, că începând cu ziua de azi am deschis în

ARAD Bulevardul Andrassy nr. 22

atelier de fotografat

pe care-l pun la dispoziția on. public. Răgând binevoitorul sprijin, sunt cu toată stima:

NAGY GÉZA, FOTOGRAF.

Teodorovici, l'au ajutat pe cel dintâi la comiterea actului său criminal.

Faptul ce li s'a pus în sarcină, cei trei acuzați îl negau însă cu un cinism revoltător.

Procesul s'a amânat însă nu mult, după deschidere, pentru că victima lacusof, fiind minor, nu poate sta ca parte civilă. Va fi adusă pentru aceasta mama sa din Rusia.

O adevărată coincidență dureroasă este boala gravă, de care suferă în aceste momente bătrânul și apreciatul povestitor basarabean, Dumitru C. Moruzzi — acum în ajunul zilei de doliu a răpirii Basarabiei.

Toți îi doresc o grabnică însănătoșire.
Șt. P. Moldovanu.

Cronica femeinii

Vestmintele copiilor.

Copilașii sunt întocmai ca și plantele, unele mai tari dela fire și mai rezistente — altele mai gingașe și mai debile; de aici rezultă, că și îngrijirea trebuie să fie acomodată firii și dispozițiilor ființelor pe cari le educăm și îngrijim. O plantă, fie aceea cât de bine dezvoltată, dacă o ținem la loc prea cald, și vom uda-o din cale afară prea mult, va începe a îngălbi și cu timpul pierе viată dintr'ansa. Tot așa vom umbla și cu educația copiilor. Dacă nutreământul și vestmintele nu vor fi acomodate etății, dispozițiilor și inclinațiilor micuțelor ființe urmările se vor vedea numai decăt.

Vestmintele copilașilor deci, trebuie să fie în primul loc: igienice și astfel dar nici prea groase și calde, nici prea reci, nici prea strimte nici prea largi, ci așa, ca corpul să se poată mișca liber și nejeant.

Fac rău acele mame, cari la pregătirea vestmintelor copilașilor au în vedere numai moda.

Hăinuțele copiilor să nu fie nici prea încărcate cu fel de fel de gătele, nupractice și prea puțin esteticе ci cu cât or fi mai simple cu atâta vor fi mai frumoase.

Pentru vară. La fetițe în etate dela 2—4 ani e frumos și practic să le îmbrăcăm mai mult în hăinuțe de pânză — de culoare albă, roșie sau vânăt model „chimono” sau „gavrita”, ar de găteală lucru de mână potrivit. Pantaloni mai mărișoare, cari știu griji mai bune li înșele — mai mult alb, căci nu îmi închipui că va mai fi mos pentru ființele mai nevinovate decăt culoarea albă.

Pentru băieți asemenea cât de simplu.

Pantaloni de pânză albi, drap, vânăt închis și brun vărgat cu alb vărgat cu roșu și vânăt, și cămășute tricoe, potrivite cu culoarea pantalonilor, iar încălțăminte: sandale.

Lăsați copiilor plăcerea de a se juca în năsip și prin iarbă la soare, și nu-i faceți sclavi modei și hainelor scumpe, cu care nu le permiteți să se miște liber cum le cere vârsta și temperamentul lor!

O mamă.

Din împărăția noastră.

Cum să păstrăm carnea.

Mi-a plăcut rubrica „Din împărăția noastră” unde lângă atâtea lucruri bune discutate în „Cronica femeinii” avem ocaziune a vedea ceva și despre economia de casă, și mă grăbesc și eu a trimite pentru aceasta rubrică receta: cum să păstrăm carnea” crezând că și aceasta va interesa pe iubitele cetitoare.

Noi cele dela sate nu putem afla în fiecare zi ghiță ca să putem ține carnea bine conservată timp de 2—3 zile, și de aceea de multe ori și năcazul și lipsa îi face pe om să inventeze lucruri bune și practice.

Așa dară dacă vom să avem carne gustoasă totdeauna, trebuie să o îngrijim astfel:

Carnea de vițel ori pui, găscă etc. pe care vom a o ține de pe o zi pe alta, o ferim de apă — sau dacă a fost umedă o ștergem bine și o învălim într'o șervetă muiată în oțet și stoarsă bine.

Carnea învăluită în șervetă cu oțet o punem pe o scândurice o acoperim cu o sătă deasă prin care nu poate intra nici o musculiță și astfel astupată o punem la loc răcoros. Tot astfel de carne se mai poate ține într'o oală, iar peste ea turnăm lapte acru. Carnea păstrată 2—3 zile în lapte acru e foarte gustoasă și delicată. Metodel de mai sus este însă numai pentru carnea de paseri, miel, vițel sau porcel din care vom a pregăti friptură, iar carnea de vită și porc, mușchii și limbile se prepară cu și fără oțet.

Pațul fără oțet: Sărăm carnea bine, punem peste ea sămânță de brad (la care pe la munte îi zice jineapăn, iar pe unele locuri finioare) și coriander, din ambele câte 2 deca ajunge la 5 chile de carne și astfel preparată carnea o punem într'o oală și o astupăm bine să nu intre aer și insecte la ea și o păstrăm în pivniță la loc răcoros, iar în fiecare zi trebuie întoarsă și dacă e de lipsă mai punem puțină sare.

Pațul cu oțet se face întocmai ca la carnea de epure, căprioară și porc sălbatec, iar carnea de vită și cea de oaie păstrată în pațul cu oțet se poate prepara întocmai ca și carnea mai sus amintită. Pațul în sine de și e atât de comun îl scriu:

1 litru apă, punem la foc să fiarbă cu morcovi, petrinjei, ceapă, piper întreg, piper lung și frunză de dașin (Baber); când verdețurile sunt ferte turnăm 1 litră de oțet de vin ori mere, sau dacă oțetul e mai slab mai mult, dacă e mai tare mai puțin, și punem carne în paț când acesta fierbe mai tare, apoi îl leăm dela foc, și lăsam să se răcească, și numai după ce s'a răcit bine îl acoperim și păstrăm la loc răcoros, iar în fiecare zi întoarcem carnea, și dacă o ținem mai mult de 3 zile tot la 3 zile fierbem pațul din nou.

Rozalla.

INFORMAȚIUNI

Arad, 25 Mai n. 1912

— Din cauza sfintelor sărbători (Rusalile) numărul nostru proxim nu va apare numai marți la oarele obișnuite.

Serbările centenare din Brașov.

La Brașov are loc sărbătoarea presei românești.

Se împlinesc 100 de ani dela nașterea părintelui ziaristicii românești și întemeietorul celui mai vechiu organ de publicitate care se găsește acum în al 75-lea an al existenței sale.

La serbările centenare dela nașterea lui Gheorghe Bariș vor participa, pe cât suntem informați, reprezentanți ai presei românești de pretutindeni, dar îndeosebi și presei dela noi.

Cu acest prilej va avea loc și o consfătuire a ziaristilor în care se vor pune în discuție chestiuni importante atât pentru presă cât și pentru ziaristi. „Românul” participă prin doi membri ai redacției.

Ceilalți trimit salutul lor!

Redacțional. La marca adunare dela Alba-Iulia și la serbările în amintirea lui Gh. Bariș în Brașov, ziarul „Românul” va fi reprezentat de dd. redactori I. Montani și Constantin Noe.

Maghiarii și păg. biții d. furtună. Ni-se scrie din partea unui cleric: „Az ujság”, în nr-ul de marți publică un apel că-

tră inimile hipernobile ale maghiarilor, în care face amintire de toate danile ce le-au făcut ei până acum.

Și aceasta pentru că să dea îndemn „marinimoșilor” de-a contribui, pentru „nenorocirii maghiari din Ardeal copleșiți de valahisare”. Pe acestia i-a sărăcit furia uraganului, iar acum nu le-ar strica, dacă ar căpăta chiar mai mult decăt au perdat.

Amintește apoi distribuțiile „marinimoase” ce s'au făcut celor din Curitau și Intreabă, cum s'au făcut acele distribuții?

Noi zicem, că dacă acolo, unde ei au fost în elementul lor mistificările au ajuns culmea, apoi de sigur vor trece orice margine aici între „valahimea” urgisită.

Cu toate, că comunele ungurești n'au fost mai mult băntuite, decăt ale „valahilor” și cu toate, că la încesarea dărilor, în fața administrației și noi suntem „maghiari”, când e vorba de ajutorul din partea guvernului noi suntem străini.

Serbarea alianței franco-române. Zilele trecute s'a ținut la Paris o serbare a alianței franco-române în sala Asociației studenților francezi. Președat de către ministrul țării la Paris, d. M. A. Lahovary i-s'a dat oarecum un caracter de oficialitate. Din partea francezilor a asistat printre alții și d. Paul Deschanel, care după cum se știe nu de mult s'a întors din România, pe care a vizitat-o. În calitate de prezident de onoare al alianței franco-române d. Lahovary a rostit o scurtă cuvântare, din care în mod evident a reșit satisfacția ce d-sa simte văzând o asemenea idee realizată. Urează succes nouii societăți și promite concursul său.

D. Marius Roques profesor de limbile române la Sorbona, prezident activ al alianței a schițat în scurte trăsături câteva din faptele mai importante din trecutul nostru istoric, bogat în fapte mărețe. Urează prosperarea micului popor, care reprezintă latinitatea la începuturile orientului și pomenind despre regele Carol, arată respectul și simpatia ce a câștigat prin înțeleapta sa guvernare.

D. Dorchain Auguste, cunoscutul poet, vorbește despre poezia populară la români și insistă cu deosebire asupra culegerilor lui Vasile Alexandri, dintre cari pentru „Miorița” găsește cuvinte de o sinceră și entuziastă căldură. Serbarea a avut un frumos succes.

Întâlnire colegială. În chestia întâlnirii colegiale convocată de parohul gr. cat. Arcadie Crăznic primim spre publicare următoarele:

Onorată Redacțiune!

Vă rog să binevoiți a face cunoscut în preșiosul ziar „Românul”, că conchemarea colegilor mei, cari în a. 1887 au absolvat cl. VIII în gimnaziul gr. c. superior din Beiuș, publicată în nr. 98 al „Românului” și plănuită pe ziua de 30 mai st. n. din cauza meetingului dela Alba-Iulia, se amână și se fixează pe 6 iunie st. n. pe când îi rog de nou pe toți iubii mei colegi să binevoiască a se prezenta dimineața la 1 ore la s. liturghie din biserica gr. cat. și cari vor să se prezenteze, să binevoiască a mă aviza. Nădlac (c. Csanád) la 24 mai 1912. Cu toată stima Arcadie Crăznic.

Cor bisericesc în Moldova-Nouă. „Foi Poporului” din Sibiu i-se scrie că vrednicul preot Constantin Băleanul, voind a face slujba sfântă din biserică cât mai frumoasă, a chemat pe cei iubitori de casa Domnului la sine, ca să-i învețe cântările bisericești în cor. O mulțime de meseriași, țărani, mineri, birjari și cărăuși au ascultat de glasul păstorului și fără să ia în seamă oboseala de peste zi au venit la deprinderile de cântări, așa că îndată după Paști au cântat în frumoasa biserică de acolo spre mulțumirea poporului. Ca să asculte corul, au venit la biserica românească chiar și germanii romano-catolici. Laudă se cuvina atât părintelui, cât și celor ce au ascultat de povețele dănsului. Urmează acum, că după înființarea acestui cor să se înjghebe și o bancă populară, tovarășie agricolă și o reuniune de înmormântare, căci Moldova-Nouă e un orașel mare, frumos, în care majoritatea locuitorilor e românească.

GONDA

▲▲▲ Stabiliment de vestminte ▲▲▲

TIMIȘOARA-CETATE, STRADA HUNYADI nr. 7.

Cea mai mare casă de tot felul de vestminte pentru bărbați, copii și fetițe.

Secție pentru comande după măsură. Pânuri originale engleze.

Prețuri ieftine.

Telefon 451.

Banul Cuvaj la monarhul. Se anunță din Viena: Banul Cuvaj, comisarul regal al Croației și Slavoniei, a prestat azi jurământul de consilier intim al monarhului. După prestarea jurământului a fost primit în audiență specială și cu această ocazie i-a raportat monarhului despre starea spiritelor în Croația. Domnitorul a primit — se spune — cu satisfacție relatările comisariului.

Concurs. Pentru conferirea unui stipendiu de 3000 cor. (trei mii coroane) „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, publică concurs cu termen de 60 zile dela prima publicare. Stipendiul se conferă pentru cercetarea unui curs de țesut la o școală specială din străinătate. Pot concura numai fete ori dame văduve, cari au absolvat și pedagogia.

Informațiuni detaliate se pot primi dela comitetul „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, Sibiu, în 15 mai 1912. Maria Cosma m. p. prezidentă, dr. I. Beu m. p. secretar.

O întrevvedere între prim-ministrul României și contele Berchtold. O telegramă din București anunță, că prim-ministrul și ministrul de externe al României, d. Măiorescu își va începe în 25 n. l. c., concediu de 14 zile. În timpul concediului oficiul prim-ministerial și de externe îl va conduce ministrul de finanțe Rosetti.

La întoarcere din călătorie d. Măiorescu, la sfârșitul lui iunie se va opri în Viena, unde va avea o întrevvedere cu ministrul de externe al Austro-Ungariei contele Berchtold.

Festivalul de luni pentru comemorarea lui George Bariț promite a deveni o înălțătoare manifestare a societății brașovene. Precum suntem informați vor participa la parastasul și festivalul de luni mai mulți membri ai familiei Bariț în frunte cu d. dr. A. Vlad precum și mai mulți reprezentanți ai presei române din Ungaria.

„Primăvara bucureșteană”. „Noue Fr. Prese” a publicat zilele acestea un foileton intitulat „Primăvara bucureșteană”, din care reproducem următoarele: Cum treci Predealul, zice foiletonul, ești uimit de faptul că locurile sărăcicioase s-au prefăcut în colonii de vile strălucite. Urmează apoi o descriere a Sinaiei, după care autorul spune: E uimitor respectul de care se bucură regele. Poporul se mândrește cu regele său. Până la București bogăția de petrol se evedențiază în dreapta și în stânga. Lângă Ploiești, autorul a avut prilejul să privească niște manevre reușite ale artileriei. Eutuziasmat el a exclamat: Acesta nu e Balcanul! Progresele capitalei continuă din punctul de vedere al modernizării și al eleganței.

Foiletonul mai relatează apoi despre vizitele făcute Bucureștilor de d-nii Deschanel și Rossel și vorbind despre primirea ce li-s-a făcut constată, că românii sunt mai puțin șovinști și că mai toți cei ce aparțin pătreii culte vorbesc limbile franceză, germană, engleză etc. Putere de viață, inteligență și fantazie aparțin acestui neam, care după ce s'a eliberat dintr-o subjugare milenară, s'a deșteptat, a făcut ordine în casa lui, arătând ce poate.

Apel. Întâlnirea — la 15 ani după examenul de maturitate — a colegilor absolvenți în anul 1897, la gimnaziul gr.-or. român din Brașov. Iubiți colegi! Cincisprezece ani sunt o bună bucată de vreme. Așa că azi abia prin rostul gazetelor dacă ne om mai putea da de urmă cei, cari acum sunt 15 ani eram atât de strâns legați prin cea mai frățească colegialitate. Întâlnirea la 10 ani am scăpat-o. Să nu lăsăm trecut prilegiul acestei de 15 ani, căci vremea se duce, trecându-ne nu numai tinerețea, dar stîrbindu-ne și numărul. Să ne înfrunim dar la 29 iunie st. v. 12 iulie st. n. în Brașov, cu toată dragostea, ce ne legase odată.

Vă rugăm pe toți, cari știți așezarea și adresa altora, să le comunicați și particular despre proiectul acestei întâlniri, ca nimenea să nu ne lipsască.

„Să nu vinzi seump, dar să târguești ieftin”. Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

Anunțările să le faceți de cu bună vreme la adresa: Dr. Victor Bontescu, avocat Hâtszeg. Iar programul și celelalte de lipsă o se vi-se vestească la timp.

Cu dragoste colegială: Dr. Mihai Popoviciu, preot Victor Pușcariu, preot militar dr. Virgil Cioban, preot Zenovie Popoviciu, avocat dr. C. Crăciunescu, avocat dr. Candid David, avocat dr. Victor Bontescu.

x Adolf Nadler, fabrică de oroloage pentru turnuri, Budapesta VIII. str. Prater 2. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați luferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe elhel-tuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele lufereate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x Stieler József, Budapesta, VII. str. Kazinczy Nr. 6/B, fabrică de dulapuri de ghiță, pe care a recomandat în atențiunea comercianților, ospătarilor și a măcelarilor. Dulapurile acestea se bucură de un bun renume în întreaga țară, ba chiar și în România. Avantajele acestor dulapuri sunt, că partea superioară a rezervorului de ghiță se poate lua jos, ceea ce în privința curățeniei e foarte avantajos. Ghița topită se scurge printr-o țoavă în dulapul de jos, de unde cu ajutorul unui cep se lasă să se scurgă. Ghița rămâne totdeauna uscată, și prin aceasta zilnic se face o mare economie.

x Gustav Tétray — Oradea-mare, str. Răkoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot ocupa lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 788.

x Seminarul juridic Dr. Geréb, Oluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Progătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre bielele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera avocațială.

Baie de aburi pentru dame și domni. În scaldă „Opre” situată pe piața Tokoly, Lunca și Vinerea p. m. între orele 3—6 stă baia de aburi la dispoziția on. dame. Pentru domni e deschisă baia de aburi zilnic dela 5 dimineața până la 1 oră d. a. Membrii cluburilor și a societăților, militari, și poliția solvese 70 fileri. Baia de aburi e transformată și din nou aranjată Prețul redus la cumpărarea alor 10 bilete e de 8 cor.

Ultima oră

Lukács la Maj. Sa. — Un bloc al partidelor din opoziție. — Proiectul lor de lege electorală. — Nouă biruință iusthiștă: alegerea dela Zenta.

După ce camera a fost ajurnată până miercuri, primul-ministru Lukács și-a făcut rost să dea o fugă până la Viena spre a-l încunoștința pe Monarh de toată isprava pe care a putut-o face, în aceste câteva zile, cu concursul noului president Tisza.

Sâmbătă dimineață, bietul bătrân a și fost primit în audiență de Maj. Sa, căruia probabil îi va fi raportat cu sinceritate tot cea adus târgul și norocul atât în politica partidelor cât și între cei în afară de politică — strada! li va fi spus cât e de necesar Tisza ca să-l compromită și pe el, pe Lukács și cât de prețioasă e prezidenția lui pentru activitatea normală a parlamentarului.

Precis nu se știe nimic. După cele de-

clarate, însă, de Lukács unui ziarist i-ar fi făcut bucurie împăratului vizita lui Lukács.

Atâta se știe că după audiența ministrul nostru președinte s'a gătit de plecare și s'a dus pușcă la Semmering să se odihnească.

Ceilalți din Budapesta, dimpotrivă, tocmai acum s'au pus mai avar pe lucru. Nu e vorba de slujbașii guvernului, de mame-lucii lui Lukács și ai lui Tisza, ci de opoziție.

Sâmbătă la ora 11 s'au adunat la locuința lui Kossuth reprezentanți ai tuturor partidelor din opoziție și anume: kossuthiști, iusthiști, 48-iști în afară de partid, din partidul popular și un creștin-social.

Scopul acestei consfătuiri e de a forma un bloc unitar care, pe baza unei înțelegeri în ce privește proiectele militare și reforma electorală, să poată birui guvernul și pe Tisza. Iar scopul ultim nu e ajungerea la putere ci formarea unui nou guvern din sânul guvernamentalilor și liberalilor, un guvern cu care, pe temeiul programului de înțelegere al opoziției să respingă pe grupul lui Tisza de pe primul plan.

În programul înțelegerii ce se pregătește legea electorală ar fi proiectată, în linii generale, cam așa:

Mai întâi dreptul de vot, după vechia lege, le rămâne actualilor alegători până la moarte.

Dreptul de vot îl vor primi toți aceia cari implinând 24 ani, știu scrie și ceti, locuiesc un an sau doi într-o localitate și țin gospodărie proprie. Această din urmă condiție nu s'ar cere în ținuturile industriale.

Mai au dreptul de vot analfabeții cari plătesc o dare de cel puțin 15 coroane anual.

Votul va fi secret în fiecare comitat în care cel puțin 70% dintre alegători știu scrie și ceti. Votarea se va face pe cercuri.

Pe temeiul unui proiect de lege electorală de acest cuprins opoziția ar înceta cu obstrucția tehnică îndată ce ar înceta guvernul și majoritatea cu călcarea regulamentului Camerei și cu teroarea.

Într-o convorbire cu un gazetar, Justh s'a arătat optimist în ceea ce privește noul plan de clarificare a situației.

În afară de biruința partidului justh-ist cu strada, care probabil se va completa cu îndepărtarea lui Tisza dela preșidenție, partidul obstrucției tehnice a mai reperutat o biruință frumoasă în alegerea dela Zenta, unde candidatul său Fernbach a trântit pe ministrul de finanțe Teleszky cu o majoritate de 96 voturi.

Aceasta e o biruință mare ținând seamă că în Ungaria guvernul se știe face stăpân pe voința alegătorilor și ținând seamă de situația politică a candidatului guvernamental.

Cu asta moralul justhiștilor a fost ridicat și mai mult.

Redactor responsabil: Atanasu Halmăglan.

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț.

Cătră onor. public românească.

Am onoare a aduce la cunoștința mult onoratului public, că începând cu ziua de 1 Mai 1912 am repășit dela institutul de asigurare „The Standard”, și am intrat în serviciul „Băncii Generale de Asigurare” în calitate de secretar-conducător pentru agen-tura din Banat cu sediul în Arad, strada Lázár Vilmos nr. 2, (Telefon nr. 850).

Cu aceasta ocaziune îmi permit a ex-prima publicului românesc sincerele mele mulțumiri pentru sprijinul de care am avut parte în decursul funcțiunii mele de 12 ani la „The Standard”.

Acum însă, vin din nou a cere mult on. public românesc, aceiași bunăvoință și același sprijin de care a binevoit a mă împărtăși până în prezent, rugându-l să fie și pentru viitor cu cea mai mare încredere față de persoana mea, și să mă onoreze cu încrederea prin plenipotențierea efectuării afacerilor a totfelul de asigurări, cu atât mai vărtos, că fiind de prezent în serviciul unui institut românesc, îmi țin de cea mai mare datorință a conlucra din răspuneri pen-tru înflorirea și prosperarea lui.

Eu din parte-mi promit tot aceeași co-rectitate și punctualitate în afaceri, și voi servi cu obișnuita-mi sărguință și după cea mai bună conștiință.

Rugând sprijinul, semnez

Cu profundă stimă:

Anastaslu Demian,
secretar-conducător.

Făina lactată NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copii sănătoși și bolnavi cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură vărsăturile, diareea, catarul intestinelor — Broșura „Ingrijirea Copiilor” se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

Caut

un candidat de avocat

cu praxă pe lângă condiții favorabile. A se adresa: **Dr. Emil Montia**, avocat Șiria (Világos).

De vânzare

o vie frumoasă în Șiria, în localitate aproape de piața mare se află o casă de vânzare. Lămuriri dă administrația ziarului nostru.

Vând 20 drepturi de opțiune,

eventual și 20 acții vechi „BIHOREANA”. Op-tiunile à 40 cor. Acțiunile după învoială. Adresa la „Românul”.

In comuna CINTEI se află de vânzare

o prăvălie cu trafic

și drept de birt. Doritorii să se adreseze lui **Petru Boariu**, Köröscsente.

AVIZ!

Onorații acționari ai institutului financiar „MĂGURA” din Șimleu prin aceasta sunt în-vitați a-și face vărsămintele ratelor scadente tot la institutul „LUNCANA” din Margita (Bihar), deoarece institutul nostru actualmente se află sub înregistrare la tribunal, deci nu și-a înce-put încă operațiunile.

Inregistrarea se va publica tot în coloa-nelne acestui ziar oficios al direcțiunii. Șimleu, la 21 Mai 1912 n.

Cu stimă:

*Direcțiunea institutului
„Măgura” din Șimleu.*

Caut

un candidat de avocat

care pertractează independent, vărsat în afacerile cărții funduare, să știe bine limba română, precum și un scriitor cu praxă și versat în limba română. Postul se poate ocupa momentan. A se adresa dlui **Dr. Dénes Arthur**, avocat Marosujvár.

Aviz.

Comitetul parohiei gr. or. române din Duna-tölgyes (Dubova) a decis, că vinde dreptul de opțiune după 96 acții „Albina” pe calea ofer-tului inseris, pe lângă bani gata.

Ofertele au a se trimite la adresa oficiului parohial gr. or. din Oasszonyrét (Ógradena-veche până la 3 Iunie st. n. 1912).

Comitetul și-a rezervat dreptul a decide liber asupra ofertelor, ce vor intra observându-se că decisiul comitetului are valoare numai dacă se va aproba din partea conzistorului diecezan.

ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administra-ția ziarului „Românul.”

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fileri.

MICA PUBLICITATE

Titluri sau cuvinte cu litere mai groase 6 fil

Caut un comerciant

tânăr român pentru preluarea unei prăvălii de manufactură într'un centru românesc. Condițiuni foarte favorabile. Doritorii să se adreseze la administrația ziarului „Românul” sub deviza „Comerciant”. 1—3

O moară de aburi.

cu 2 pietrii se dă în arândă cu prețul de 800 Cor. anual. Eventual se vinde spre transportare în alt loc cu 4500 Cor. Pachomie Pop în Nagylozna u. p. Kocsoldfalva.

Comercianți tineri

cari sunt pregătiți pentru contabilitate, să se anunțe pentru o firmă mare sub deviza „Viitor sigur” administrației ziarului nostru. Se cere cunoașterea lim-bilor maghiară, germană și română.

Un harmoniu.

se află de vânzare foarte bun, tonuri curate și puternice, bile de os veri-tabil, dulapul din lemn de stejar să-nătos, foarte potrivit pentru concerte, instruirea corurilor își pentru acom-paniament. Doritorii să se adreseze cătră administrația ziarului „Ro-mânul”. 1—10

Un tânăr

cassar de bancă, cu ocazia, escurzilor ce va face, dorește un schimb de i-lustrate, cu vre-o domnișoară. Adrese închise rog la administrația ziarului „Românul” sub deviza „Cassa 25”.

Caut un învățăcel

la prăvălie, care să fie din o familie bună și să fi absolvit 1—2 clase ci-vile sau gimnaziale. Doritorii să se adreseze la adm. „Românul” sub de-vida „Brașoveanul”. 3—6

Caut.

o familie cinstită românească, care are un băiat la școli și ar dori ca să în-vețe mai ușor limba ungurească dacă s'ar învoi ca în schimb să îmi susțină copilul meu în vîrstă de 12 ani, iar eu pe al lor pe timpul cât ține cursul pe anul 1912/1913. Doritorii să se adreseze la administrația ziarului. 3—8

De vândut

un lexicon nemțesc nou, ediția cea nouă cu preț redus. Adresa la ziarul „Românul”.

Haine moderne

și ieftine, face croitorul român Nico-lae Iosif în Arad strada Deák Nr. 32. 3—10

Cereți

bogatul catalog pentru mașini agro-nomice și tot felul de ferării dela firma românească Frații Burza, Arad Boros-Béni-tér Nr. 1. 3—19

Mi-a sosit

noutățile de modă de vară pentru dame, domnișoare și domni Rog să-mi cercetați prăvălia mea, bine asortată cu cele trebuincioase. 3—22 Gheorghe Iancovici, Foray-uteza.

Spiertul de vin „Optimus.”

e cel mai bun preparat românesc de-pozit în Arad la farmacia „Földes”.

Caut un băiat ca învățăcel

în prăvălia mea mixtă Aureliu Mladin Kürtös

O fată de țaran

cu avere de 25000 Coroane din care 6400 bani gata, dorește a se mărita după un absolvent de teologie sau pedagogie. Adresa la „Românul” Arad.

Rog

publicul român din loc și provincă să binevoiască a ne cerceta prăvălia noastră de coloniale și delicatose, unde se află cele mai proaspete vinuri, șam-panie și liqouri. Vasile Șirian Arad. Eötvös uteza. 3—23

De închiriat

3 odăi cuină, odaie de scaldă și toate cele de lipsă în zidirea „Românului”.

Ce-i ce dorese

să zidească biserici, școale sau alte clădiri în interesul lor fac bine dacă se adresează la măiestrul zidar diplo-mat Ioan Claiți să se adreseze în Iozsef-Füherczeg-ut Nr. 1. 3—17

Un tânăr comerciant

român dorește să se căsătorească cu o domnișoară română care dispune de o zestre de 8—10 mii coroane. Reflectantele sunt rugate ca să-și scrie numele adevărat, asigurându-se de mai mare discreție. Să se ad-reseze la administrația ziarului „Ro-mânul” sub deviza „Viitor de aur”.

Legătorie de cărți.

Iustin Ardelean. Arad vis-a-vis de poșta. Primește totfelul de lucrări a-parințătoare de această branșă, pe-lângă prețuri moderate.

De vânzare!

O tipografie modern și bo-gat aranjată

cu toate cele trebuincioase pentru corespunderea executărilor lucrur-ilor celor mai fine și moderne.

Două mașini.

O mașină nr. 5 sistem Wörner și o americană. Se vinde din mână liberă cu condițiune foarte favorabile.

Doritorii de-a o cumpăra să se adreseze la administrația ziarului „Românul”

Gine dorește

să vindă, să cumpere, să pu-blice în mica publicitate a „Ro-mânului” și va avea succesul dorit, sigur.

Faceți o singură încercare și Vă veți convinge.

Teatrul „Apollo”

Duminecă, la Rusalii

„Strengarul” dramă sen-
zațională.

Luni, a doua zi de Rusalii
„Circul volant”
senzațional.

Film. Nordisk.

Dramă senzațională din viața artiștilor.

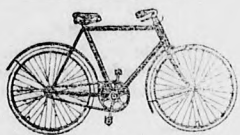
CUCHT HUGO
mechanic

BISERICA-ALBĂ str. Becher 6.

DEPOZIT de renumite mașini PFAFF
pentru cusut, de cârpit ciorapi și brodat.
MAȘINI de cusut PHÖNIX și NEU-
MANN, biciclete STRYA și WAFFEN toate
părțile constructive la mașini de cusut și
biciclete cu prețurile cele mai ieftine.

ATELIER pentru reparaturi foarte bine aran-
jate, motor electric.

PĂRȚI CONSTRUCTIVE electrice, sonerie,
lămpi de buzoar aparate de electrizat.
IN ATENȚIUNE: nu țin agenți voiajori și
așa prețurile sunt mai ieftine, cu firmele și
agenții acestora trimiși pe sate nu stau în
nici o legătură.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

SINGURA FIRMĂ
ROMÂNEASCĂ ÎN
ȚARĂ CARE

VOPSEȘTE,

CURĂȚEȘTE și

SPALĂ ALBITURI.

EUGEN JUNCAN,
ARAD, str. JOZSEF-FÖHERCEG 9

LUCRĂRI EXCELENTE, PREȚURI IEFTINE.

Ai nimerit,

dacă vrei să cumperi ieftin, apoi
să cumperi orologe de aur și argint
și alte giuvaericele dela

noua părăvălie de giuvaericele

din Arad, str. Forray, (în casa Gutt-
mann, lângă prăvălia Guttmann).
Magazin de orologe Omega elvețiene
și alte orologe de cea mai bună ca-
litate. Asortiment foarte bogat în oro-
loge cu pendul, de părete și deș-
teptătoare (weeker). Execut reparări
cu garanță de 3 ani. — Rugând
binevoitorul sprijin sunt cu stimă:

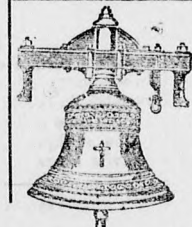
Gartner József,

orologier și giuvaerigiu.

Frideric Höning

Arad, str. Rákoczi nr. 11—28.

∴ Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ∴

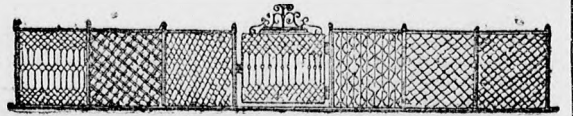
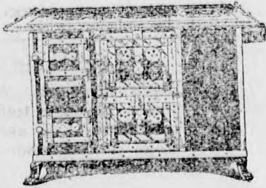
turnătorie, fabrică de clo-
pote și metal, aranjată
: pe motor de vapor :
Fondat la 1840.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile
condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces.
și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte
clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se
face o economie de 20—30 procente la greutatea metalului. Reco-
mandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer,
prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și
cele mai mari clopote se pot trage fără să se ciatine turnul. Reco-
mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se
pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schim-
barea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

**Prima fabrică în Ungaria
de nord alui Kozár Lajos**

pentru țesutul și impletirea sirmel (drot), îngrădiri (garduri) tot felul de site, ciur, ornamente de
lăcătușerie, construcții de fier, sobe (sparheruri), cuptorașe. Fabrică totfelul de garduri
din sirmă (drot), din aramă galbină, din fier înțesat, din aur și argint viu, țes-
ături de rabil, rosteie de ciuruit, coșeri pentru țesut este impletită pentru pla-
fond (structură). Despa. — Deosebit pentru fabricarea
lucrărilor pentru edificii și ornamente de lăcătușerie, cori-
doare, trepte, grilaje de fier, verande din sticlă, uși de fier
scutite contra focului și construcții de fier. Despărțământ
din nou aranjat pentru fabricarea a totfelul de sobe (spar-
herturi) dela esecutarea cea mai simplă până la cea mai pom-
poasă, cu îmbrăcăminte de pământ (cahale, olane) în colorii
sau albe. Prospect trimis gratis. Vinzătorilor procente corăspunzătoare.

Fond. în a. 1840. Telefon p. oraș și com. 217.

Steinitzer N.

prăvălie de vopseli, ulei și lac
Arad, Bulevardul Andrássy 3.

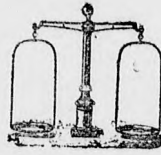
Mare magazin de vopseli, vacsuri pentru
padimente, vacsuri pentru parchete și
perii de calitate cea mai bună.

Lacuri din țară și străinătate pentru birje
unsori și cirage. Plăci carbolineum, asfalt
și rășină pentru acoperit și izolare.

Mare asortiment de cele mai bune penele.

Singurul magazin de cel mai bun
mijloc p. parchete „Parket Rosa”.

Comandele din provinciile se execută prompt și conștiințios.

În lucrătoarea elec-
tretehică și mecanică
și instalat concosto-
nol de autorități de In-
statul electrice.

ALFRED POLATSCHIK

Budapest V. str. Nagymező utca 64.

Se lucră: tot felul de instrumente chimice-fi-
zice, monometre și executarea brevetelor.
Cântare de precizie pentru formații, dro-
gerii și aurari. Instalări de lumină și so-
ner (clopoșle) electrice, telefon de casă pe
pe lângă prețurile cele mai ieftine.

In atenție

Am on-
on. pub-
acasă d-
câștigat
chis aic-
föherec-

un biro

Primesc
în bran-
și trans-
modern
planuri
merg și

IOA

ARAD, str.

Fabrică pentr

Recomand

stre de f

executate excel

Madra

orice, măsură, c

Efectuim

lelor de fier.

Fabric

Arad, str. Aulich

Liferează

precum și mes

Prețuim

Rugând binevo

FRAT

Tot aci se

plată, pentru at

FONDAT în an

TE

Are

Pianele vec

Efept

10

și acor

In atențiunea celor-ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că reîntorcându-mă acasă după 8 ani de experiență câștigată în America, am deschis aici în loc, pe strada József főherceg nr. 1 (lângă „Victoria”)

un birou de arhitectură.

Primește totfelul de construcțiuni în bransa arhitecturii, precum și transformări conform cerințelor moderne. La dorință servese cu planuri și prospecte. La dorință merg și în provincie. — Cu deosebită stimă:

IOAN CLAITI

zidar diplomat

ARAD, strada József-főherceg nr. 1.

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVÁR-JÓZSEFVAROS
str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),
fabricant de trăsuri și autocaroserie

furnizorul postelor reg. ung. și mecanismelor militare.

Mare deposit permanent de totfelul de trăsuri și calese noi și folosite.

Atelier de reparatură. Ateliere de făurire, rotarie și de lustruit.

POPPER Testvérek

MAGAZIN DE MODĂ — Arad str. Forray

Surprinde publicul cu cadouri extraordinare de Rusalii!

Toți artiștii aci înșirați de-o execuție admirabilă le socotește în 20 coroane.

Delin lănos, modern, în formă nouă pentru un întreg rând de haine.

1 talie de pânză ori batist brodată cu mătasă,

1 velință de flanel pentru vară, tigru ori turcească.

1 serviciu de cafea pentru 6 persoane.

1 pereche mănuși lungi de ață.

6 buc. bășmuluțe fine de mătasă, batist, ori pânză.

1 umbrelă ori ploier negru fin.

1 val de pânză fină pentru 6 cămeși femeiești.

Mare magazin de covoare și perdele.

Expediere punctuală în provincie pe lângă ramburs.

Fabrică pentru matrațe, mobile de fer și aramă.

Recomandăm onor. public **mobilele noastre de fer și aramă**, fabricate proprii, executate excelent.

Matrațe cu ramă de fier sau de lemn, în orice măsură, executare solidă.

Efectuim orice reparări, precum și vâpsirea mobilor de fier.

Fabrica:

Arad, str. Aulich Lajos nr. 14.

Atelier:

In str. József-főherceg nr. 7.

Liferează aranjamente pentru spitale și internate precum și mese și scaune pentru grădini.

Prețurent trimitem la cerere gratis și franco. Rugând binevoitoarele comande, semnăm

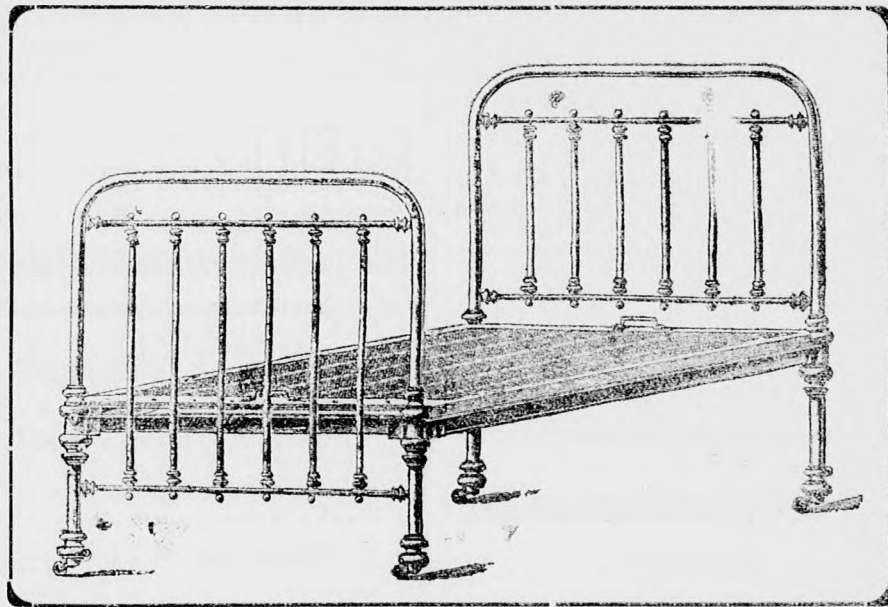
Cu stimă:

FRAȚII FLEISCHER

Tot aci se primește învățacei din casă bună, cu plată, pentru atelierul de lăcătușerie și lustruire.

FONDAT în anul 1893. — TELEFON la fabrică nr. 423.

TELEFON la atelier nr. 183.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garantare dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit pianele Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

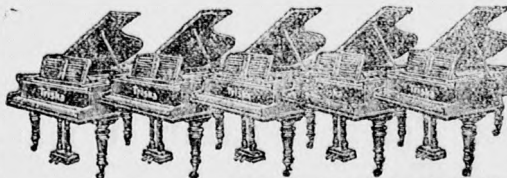
Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuiește reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

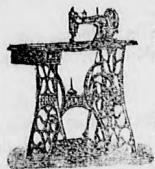
Teatrul „Apollo”

Duminecă, la Rusalii
„Ştregarul” dramă sen-
 zatională.

Luni, a doua zi de Rusalii
„Circul volant”
 senzational.

Film. Nordisk.

Dramă senzatională din viața artiștilor.

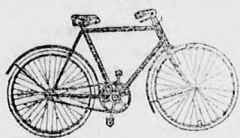
CUCHT HUGO
 mechanic

BISERICA-ALBĂ str. Becher 6.

DEPOZIT de renumite mașini PFAFF pentru cusut, de cârpit ciorapi și brodat. MAȘINI de cusut PHÖNIX și NEUMANN, biciclete STRYA și WAFFEN toate părțile constructive la mașini de cusut și biciclete cu prețurile cele mai ieftine.

ATELIER pentru reparaturi foarte bine aranjate, motor electric.

PĂRȚI CONSTRUCTIVE electrice, sonerie, lămpi de buzunar aparate de electrizat. IN ATENȚIUNE: nu țin agenți voiajori și așa prețurile sunt mai ieftine, cu firmele și agenții acestora trimiși pe sate nu stau în nici o legătură.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.
 Palatul Habermann. (Nagyszeben).

SINGURA FIRMĂ
 ROMÂNEASCĂ IN
 TARĂ CARE

VOPSEȘTE,

CURĂȚEȘTE și

SPALĂ ALBITURI.

EUGEN JUNCAN,
 ARAD, str. JOZSEF-FOHERCEG 9
 LUCRĂRI EXCELENTE, PREȚURI IEFTINE.

Ai nimerit,

dacă vrei să cumperi ieftin, apoi să cumperi orologe de aur și argint și alte giuvaerice dela

noua părăvie de giuvaerice

din Arad, str. Forray, (in casa Guttman, lângă prăvălia Guttman). Magazin de orologe Omega elvețiene și alte orologe de cea mai bună calitate. Asortiment foarte bogat în orologe cu pendul, de părete și deșteptătoare (wecker). Execut reparări cu garanție de 3 ani. — Rugând binevoitorul sprijin sunt cu stimă:

Gartner József,
 orologier și giuvaeriu.

Fond. in a. 1840. Telefon p. oraș și com. 217.

Steinitzer N.

prăvălie de vopseli, ulei și lac
 Arad, Bulevardul Andrássy 3.

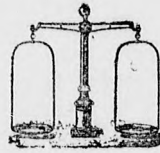
Maro magazin de vopseli, vopsuri pentru padimente, vopsuri pentru parchete și perii de calitate cea mai bună.

Lacuri din țară și strălăcitate pentru birje unsori și cîrăge. Plăci carbolineum, asfalt și rășină pentru acoperit și izolare.

Maro asortiment de cele mai bune pencele.

Singurul magazin de cel mai bun mijloc p. parchete „Parket Rosa”.

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințos.

In lucrătorea electrotehnică și mecanică și instalatıl concesionat de autorităti de instalatıl electrice.

ALFRED POLATSCHIK

Budapest V. str. Nagymező útja 64.

Se lucră: tot felul de instrumente chimice-fizice, monometre și executarea brevetelor. Căntare de precizie pentru farmaciaști, drogerii și aurari. Instalări de luminație și soner (clopoțele) electrice, telefon de casă pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Frideric Höning

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor :

Arad, str. Rákoczi nr. 11—28.

Fondat la 1840.

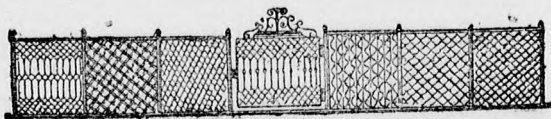
∴ Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ∴

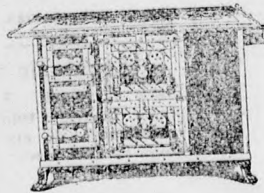
Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de pițire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu orice alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30 procente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Prima fabrică în Ungaria de nord alui Kozár Lajos

pentru țesutul și impletirea sirmel (drot), Ingrădiri (garduri) tot felul de site, ciur, ornamente de lăcătușerie, construcții de fier, sobe (sparherturi), cuptorase. Fabrică totfelul de garduri din sirmă (drot), din aramă galbină, din fier înțesat, din fier sau argint viu, țesături de rabbit, rosteie de ciuruit, coșeri pentru țesut și este impletită pentru plafond (structură). Despa. tot deosebit pentru fabricarea lucrărilor pentru edificii și ornamente de lăcătușerie, coridoare, trepte, grilaje de fier, verande din sticlă, uși de fier scutite contra focului și construcții de fier. Despărțământ din nou aranjat pentru fabricarea a totfelul de sobe (sparherturi) dela esecutarea cea mai simplă până la cea mai pompoasă, cu îmbrăcăminte de pământ (cahale, olane) în colorii sau albe. Prospect trimis gratis. Vinzătorilor procente corăspunzătoare.

si com. 217.

N.
si lac
rassy 3.

uri pentru
archete si
bună.

pentru birje
um, asfalt
izolare.

une penole.

mai bun
et Rosa.

si constiințos.

oarea elec-

si mecanică

l concesi-

rități de in-

etricie.

CHIK

utea 64.

ce chimice-fi-

brevetelor.

maciști, dro-

nuție și so-

do casa pe

teftine.

de clo-

aranjată

apor :

dat la 1840.

at. .:

avorabile

entă ces.

ri-ce alte

ine — so

lui. Reco-

nte de fer,

ut chiar și

ul. Reco-

fer, ce se

au schim-

semnată.

1 s.

ur, ornamente de

felul de garduri

argint viu, țe-

tită pentru pla-

mentru fabricarea

cătușerie, cori-

ciclă, uși de fier

. Despărțământ

il de sobe (spar-

la cea mai pom-

olane) în colori

e corăspunzătoare.

In atențiunea celor-ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că reîntorcându-mă acasă după 8 ani de experiență câștigată în America, am deschis aici în loc, pe strada József főherceg nr. 1 (lângă „Victoria”)

un birou de arhitectură.

Primesc toffelul de construcțiuni în bransa arhitecturii, precum și transformări conform cerințelor moderne. La dorință servese cu planuri și prospecte. La dorință merg și în provincia. — Cu deosebită stimă:

IOAN CLAITI

zidar diplomat

ARAD, strada József-főherceg nr. 1.

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVÁR-JÓZSEFVAROS

str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),

fabricant de trăsuri și au-

tocaroserie

furnisorul postelor reg. ung. și mehaniz-

melor militare.

Mare deposit permanent de toffelul de trăsuri și calese noi și folosite.

Atelier de reparatură. Ateliere de făurire, rotarie și de lustruit.

POPPER Testvérek

MAGAZIN DE MODĂ — Arad str. Forray

Surprinde publicul cu cadouri extraordinare de Rusalii!

Toți artiștii aci înșirați de-o execuție admirabilă le socotește în 20 coroane.

Delin lănos, modern, în formă nouă pentru un întreg rând de haine.

1 talie de pânză ori batist brodată cu mătasă,

1 velință de flanel pentru vară, țigru ori turcească.

1 serviciu de cafea pentru 6 persoane.

1 păreche mănuși lungi de ață.

6 buc. bășmuluțe fine de mătasă, batist, ori pânză.

1 umbrelă ori ploier negru fin.

1 val de pânză fină pentru 6 cămeși femești.

Mare magazin de covoare și perdele.

Expediare punctuală în provincie

pe lângă ramburs.

Fabrică pentru matrațe, mobile de fer și aramă.

Recomandăm onor. public **mobilele noastre de fer și aramă**, fabricate proprii, executate excelent.

Madrațe cu ramă de fier sau de lemn, în orice, măsură, executare solidă.

Efeptuim orice reparări, precum și văpsirea mobilor de fier.

Fabrica :

Atelier :

Arad, str. Aulich Lajos nr. 14. | în str. József-főherceg nr. 7.

Liferează aranjamente pentru spitale și internate precum și mese și scaune pentru grădini.

Prețurent trimitem la cerere gratis și franco. Rugând binevoitoarele comande, semnăm

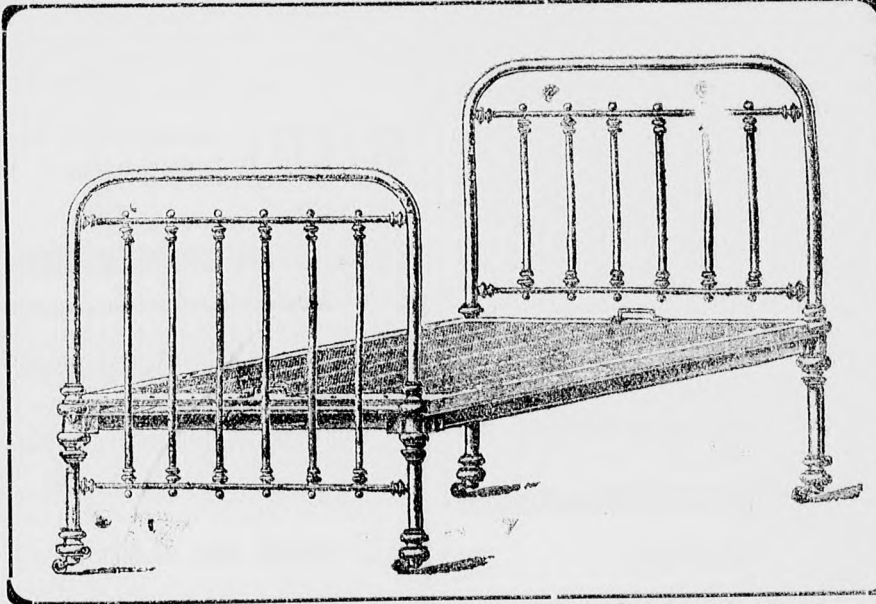
Cu stimă :

FRAȚII FLEISCHER

Tot aci se primesc învățăci din casă bună, cu plată, pentru atelierul de lăcătușerie și lustruire.

FONDAT în anul 1893. — TELEFON la fabrică nr. 423.

TELEFON la atelier nr. 183.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garantare dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit pianele: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

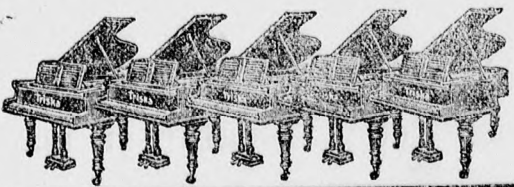
Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efeptuiește reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acurateță.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV, Muzeum Körut 13, unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilice boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Nöemvre IV., Muzeum-körut 13.

Gustați
Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru“.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și din jur, că din 1 Aprilie n. începând am luat în primire

Hotelul „Fekete Sas“ („Vulturul negru“)

din Maria-Radna (în Piață). Mă voi nizuți ea prin cele mai bune mâncări precum și vinuri curate de podgorie, bere galbenă și neagră să câștig deplina mulțumire a on. public. — Odăi curate și sănătoase pentru călători. — Local de întâlnire pentru excursioniști.

Rog binevoitorul sprijin al onoratului public:

Szász Péter, ospătar și măcelar.

Ces. și reg. privilegiatele

Bandage pentru surpături
cu pelote de gumi pneumatice, sunt cele mai perfecte.

Corsete pentru doamne și domni, în toate cazurile de vătămături și morburii ale părților corporale inferioare.

Ciorapi de gumi pentru sgărcituri de arterii și vine.

Mâni și picioare artificiale în cazuri de amputări

Aparate ortopedice pentru marș și sprijinit (cărți).

Corsete artificiale pentru defecte corporale. Aparate ortopedice pentru băieți și fetițe, precum și tot soiul de articuli pentru sanatorii se confecționează după cele mai nouă sisteme și mai modernă tehnică cu prețuri moderate originale de fabrică.

Cele mai nouă liste de prețuri ilustrate, cari conțin c-a. 3000 ilustrațiuni și îndrumări de folosire se trimit la cerere *gratuit și franco* de către „Fabrica ces. și reg. priv. de bandage și specialități medicale a lui

KELETI I. BUDAPEST, IV., Prov. Koronaherczeg-ut. 17.

Fondată 1878.

Telefon 13—76.

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

Recomand magazinul meu bogat asortat în: pălării de bărbați, albituri, cravate și mițe.

Mare asortiment de pălării de băieți pe lângă prețuri fixate. Totdeauna recomand

atelierul meu de blănărie pentru toate lucrările ce cad în bransa aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

IOAN BALINT „JANOS“
Timișoara-Fabric. Palatul orașului.

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat
ARAD, str. Teleki nr. 19.

Primește ori-ce lucrări
: în bransa aceasta. :

Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețurile
cele mai moderate.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștințez pe on. public, că

în bransa arhitectonică

execut tot felul de întreprinderi, transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servesc cu prețuri cât se poate de moderate. Comande primesc atât în loc, cât și în provincie. Rugând sprijinul on. public român semnez

Cu stimă
Teodor Cioban.

BIROU COMERCIAL PENTRU IMOBILE :: ȘI PENTRU CREDIT FONCIAR ::

Rezolvă în mod foarte culant cumpărarea și vânzarea de pământuri, vii, păduri și case. Mijlocește împrumuturi noi și convertează grabnic și favorabil datorii vechi, atât în loc, cât și în provincie. Sunt prenotate actualmente mai multe case mai mici și mai mari din loc, precum și mai multe proprietăți. În caz de binevoitoare autorizare până la rezolvire nu se compută nici o cheltuială.

LUSTBADER ADOLF

biro de mijlocie conces. prin lege.
ARAD, piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 12.

Hotel „Central“ în Arad

Hotel de primul rang, vis-à-vis de casa comitatului. Stațiune de tramvai și autobus.

60 odăi moderne pentru oaspeți.

Lumină electrică. Scaldă în casă. Omnibus la toate trenurile. Locul de întâlnire al oaspeților din provincie. Grădină splendidă de iarnă. Cafenea. Prețuri moderate. Bucătărie excelentă. — Cu deosebită stimă:

Augustin Csermák.

FUNKELSTEIN JÓZSEF

ARAD, Petőfi-u. (Casa Bing).

Cumpără sămânță de trifoi
și lucernă ungurească în
cantitate mică și mare.

Tot acolo se capătă lucernă
și TRIFOI unguresc,
curățite de iniță, cercetate
în institutul de cercetare
reg. ung. din Budabpes'a,
și săculeții sunt pecetați.

130 filiale
în țară și
străinătate

Ghetele „TURUL”

sunt de primul rang
elegante și convenabile!

Cea mai mare fabrică de ghete din țară

„TURUL” soc. pe acții
în TIMIȘOARA.

Filiala:

ARAD, Andrassy-tér 13.
Palatul Minorităților.

„RADIÁL”

societate pe acții pentru construirea de mori. (Malomépítészeti részv.-társaság.)

Adresa telegrafică: Radiale Budapest. Budapest, VI., Szabolcs-utca 6. SZ. Telefon: 125—23.

Pe baza celor mai bune recomandări dela morile ungurești
austriace și streine, precum și în baza multelor referențe

Recomandăm:

Sitele-Radial, model 1911,

cari se află de potrivite la

ori-ce măcinat și acoardă multe avantaje

prin faptul că se poate regula după plac, pentru
diferite trebuințe. — Catalog și deslușiri gratuit.

Expediție repede!

Mașini, piese pentru mașini, garnituri complete pentru mori și hambare, mașini pen-
tru curățirea acestora, mașini de transport precum și garnituri de transmisie a energiei.

S'a deschis

băile situate pe teritoriul cel mai frumos din comitatul Aradului, cu apa cea mai sănătoasă și aerul cel mai curat, provăzută cu tot confortul:

„Băile dela Moneasa”

unde se găsește apă de cură din izvoare calde naturale de conținut feros, cură de apă rece, hotel, ospătărie, muzică țigănească stabilă, loc de tenis, cofetărie și alte locuri de distracție. Stațiune interurbană și de cale ferată. Camere în hotel se capătă dela 1 cor. 20 fil. în sus. În ospătărie în tot timpul se capătă mâncări foarte gustoase, vinuri excelente de podgorii, bere răcită în gheață și alte beuturi răcoritoare, cu prețuri ieftine pe lângă serviciul cel mai conștiințios.

La dorință direcțiunea băilor servește cu prospecte și alte explicații.

Rugând binevoitorul sprijin, sunt cu

Deosebită stimă:

Németh István,
arendatorul băilor și ospătar.

Nou atelier de mășerie!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Arad, strada Wesselényi nr. 1 mi-am deschis un atelier de tâmplărie pentru zidiri și mobile.

Primesc spre efectuare: lucrări pentru zidiri, mobile, portale și aranjamente de prăvălii corespunzătoare pentru timpul prezent în executare modernă, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerând sprijinul on. public semnez cu toată stima:

IOAN PAPP, mășar de mobile și zidiri.
ARAD, strada Wesselényi nr. 1.

3¹/₂ MILIOANE COROANE!

poate câștiga fiecare, cumpărând următoarele lozuri:

- 1 Obligațiune de câștig cu premie convertită dela Banca Hipotecară Ungară.
- 1 Obligațiune de câștig cu premie dela Prima Cassă de păstrare Pestană din patrie.
- 2 lozuri Sanatorului Regina Elisaveta.

12 TRAGERI ANUALE și anume:

5 Februarie, 25 Februarie, 1 Martie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 1 Iulie, 25 August, 5 Octombrie, 25 Octombrie, 1 Noiembrie și în 27 Decembrie.

CÂȘTIGURILE PRINCIPALE:

Cor. 1.000.000—, 500.000—, 400.000—, 300.000—, 2 câștiguri de 200.000—, 100.000— și 75.000 etc.

Acestate 4 bucați lozuri le vindem de prezent pe lângă:

48 rate lunare à 10 coroane

După primirea ratei prime imediat trimitem cumpărătorului Lista legală de rate, în care este indicată seria, numărul și litera lozurilor vândute, pe baza căreia va participa respectivul la toate tragerile viitoare și eventualele câștiguri sunt în întregime ale lui. După fiecare tragere controlăm punctual toate lozurile vândute de noi și eventualele câștiguri le vom aviza telegrafice și întrucât e posibil chiar și telefonice st. noștri cumpărători. Rata primă e mai bine a ni-se trimite prin mandat postal pe a cărui coupon trebuie indicată legibil și punctual adresa cumpărătorului. Spre a ni-se putea trimite ratele viitoare gratis fără porto și alte spese postale, trimitem fiecărui cu ocaziunea estradării listei de rate și ceuri postale. Toate eventualele câștiguri se esplatese în bani gata la Cassa noastră. Nici un moment să nu trăgănați cu comanda.

Noroc fără sfârșit și fără nici un risic.

Orice pierdere este exchisă, numai și numai de câștig poate fi vorba. Toate comenzile sunt a se adresa către

USTREDNA BANKA UČASTINNY SPOLOK
Budapesta, VI. Váci-körút 31.

Arme de vânătoare

sistem Novotny,

Revolvere

sistem

Frommer, Browning, Steyr-Pieper.

Floberte și pistoale, gramofone de tot soiul, violine, flaute, tamburine, ghitare, cimbale, ceter, harmonice. Binoeluri și ochiane originale franceze, ochiane cu prisme sistemul cel mai nou, aparate de fotografiat, candelabre, mobile de aramă, dulapuri de gheață, căhale, cuptoare, aparate modern de ras, jamantane de piele veritabilă, non plus ultra în eleganță și durabilitate de toată mărimea, jente de mână, precum și **tot felul de articole de sport** cu prețurile cele mai ieftine și de calitate cea mai excelentă

se pot cumpăra pe rate lunare minimale

în conturent semestral sau anual dela

„GENTRY”

Societate pe acții pentru mărfuri comerciale și articole de sport.

BUDAPESTA VII. Bulevardul Elisabeta No. 48.

Scrieți românește!

Liste de prețuri trimitem gratis și franco oricui despre oricare articol.

„BIHOREANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Oradea—mare.

Anunț.

Institutul nostru în adunarea generală ținută la 14 Martie 1912, a decis cu unanimitate urcarea capitalului dela 1.200.000 la suma de 2.000.000 coroane prin o emisiune nouă à 4000 de acții în valoarea nominală de câte 200 coroane.

Intru realizarea acestui conclud, pe baza autorizării primite dela adunarea generală, 1000 acții noue rezervăm pentru acționarii institutului de credit și economii IRINA, care se contopește cu institutul nostru, iară 3000 acții noue ne luăm voie a le oferi prin aceasta pentru cumpărare On. Acționarii ai institutului nostru, pe lângă condițiunile următoare :

1. Fiecare acționar vechiu al institutului are drept să opteze și să subscrie din emisiunea nouă cu prețul nominal de 200 coroane și 10 coroane spese, tot după câte două acții, ce poșede transcrise pe numele său din emisiunile premergătoare, o acție nouă. Abateri dela condițiunea, ca acțiile din emisiunile premergătoare să fie transcrise pe numele proprietarului actual se admit numai pentru erezii, cari vor dovedi, că proprietarul vechiu a răposat, că ei sunt îndreptățiți să moștenească acțiile, pe baza cărora exerciază dreptul de optare și că s'a pus la cale procedura de ereditare, dar nu s'a terminat. De sine se înțelege, că și aceasta excepțiune se poate admite numai până la termenul fixat pentru însinuarea optării.

2. Termenul de optare și subscriere pentru acționarii vechi se fixează dela 1 Aprilie până la 1 Iunie 1912, cu acea, ca toți acționarii vechi deodată cu declarațiunea de subscriere, sub urmările pierderii dreptului de opțiune, sunt datori să depună la institut până în 1 Iunie 1912 toate acțiile lor vechi, pentru care optează la subscriere și să plătească la cassa institutului dela fiecare acție scrisă din emisiunea nouă 40 coroane, ca prima rată din prețul acțiilor emise și 10 coroane spese.

Acționarii vechi, cari nu au participat la subscriere până la termenul de 1 Iunie 1912 își pierd dreptul de prioritate și favorul de a subscrie acții din aceasta emisiune cu prețul nominal de 200 coroane și 10 coroane spese.

Acțiile depuse la institut pentru optare se ștampilează cu nota de opțiune și se restituiesc imediat acționarilor, dimpreună cu un titlu provizor de acții, în care se induce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

3. Prețul de emisiune a acțiilor, conform dispoziției §-ului 9 din statute se plătește în cinci rate treilunare și anume:

a) prima rată dimpreună cu spesele de 10 coroane, conform punctului 2 al acestui anunț este a se plăti deodată cu optarea cel mult până în 1 Iunie 1912.

b) a doua rată până în 1 Septembrie 1912.

c) a treia rată până în 1 Decembrie 1912.

d) a patra rată până în 1 Martie 1913.

e) a cincia rată până în 1 Iunie 1913.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termen. În lipsa de plată a ratelor la termenele fixe se aplică dispozițiile §-ului 10 din statute.

4. Acțiile noue după plățirea tuturor ratelor vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce poșed acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul dela 1 Ianuarie 1914.

Dela plățirea ratelor până la 1 Ianuarie 1914, acționarii primesc după ratele plătite 5% interese, iar după ratele restante solvesc 6% interese de întârziere. Acționarii însă, cari vor plăti valoarea întreagă a acțiilor din emisiunea nouă încă înainte de finea anului 1912, se vor bucura de favorul, că după aceste acții o să primească dividendă regulată deja cu începutul de 1 Ianuarie 1913.

Eliberarea acțiilor noue va urma numai după plățirea prețului întreg al acelor.

5. Acțiile, cari vor rămânea încă neplasate după exercierea la timpul său a dreptului de optare și după escontentarea acționarilor institutului „ARINA“, se vor vinde din mână liberă cu un preț mai urcat, care îl va fixa direcțiunea conform valorii interne ce o reprezintă acțiile, luând în considerare fondurile, de cari dispune institutul. Asemenea tot direcțiunea va fixa ratele și termenii de plată ai acestor acții.

Onorații acționarii, cari doresc să mai cumpere acții din emisiunea nouă și peste numărul acțiilor câte au drept să opteze, sunt rugați, ca deodată cu trimiterea declarației de optare să binevoiască a ne aviza, câte acții noue ar mai dori să cumpere, deoarece am dori, că și la cumpărarea acțiilor rămase să fie preferiți acționarii institutului.

Dat în Oradea-mare, la 21 Martie 1912.

DIRECȚIUNEA
institutului de credit și economii
„BIHOREANA“.

GHEORGHE IANCOVICI PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

ARAD, STRADA FORRAY Nr. 2.

SOSIND NOUȚĂȚILE DE PRIMĂVARĂ ȘI VARĂ, AM ONOARE A ÎNCUNOȘTIINȚA ON. PUBLIC ROMÂNESC, CĂ ÎN PRĂVĂLIA MEA DE MANUFACTURĂ SE AFLĂ CELE MAI FINE STOFE, DELAIN, ZEFIR, GRENADIN, CRETON, BATIST, ȘI PÂNZURI DE HAINE, ÎN MODELELE CELE MAI NOUI, ȘI TOTODATĂ PÂNZĂTURI, ȘIFOANE, GARNITURI DE DAMAST, CIORAPI, CORSETE, UMBRELE, ȘI MULTE ALTE LUCRURI DE SOIUL ACESTA. — ROG BINEVOITORUL SPRIJIN.

CU DEOSEBITĂ STIMĂ: **GHEORGHE IANCOVICI.**

Lippafüred cea mai excelentă baie sărată de conținut bogat de acid carbonic și fier lângă Radna-Lipova, în com. Timiș. Sezonul dela 1 Mai—15 Oct. La încheierea căilor ferate Maria-Radna—Budapesta—Arad—Teiuș—Bășov și Timișoara, cu gara Maria-Radna, stațiunea finală a motorului Arad—podgorii. Depărtarea dela Budapesta 5 ore, dela Arad $\frac{1}{2}$ oră, dela Timișoara $2\frac{1}{2}$ ore.

Cură de apă. Cele mai ieftine și mai bune băi de oțel și acid carbonic natural. Efect excelent contra reumei, podăgrei, boalelor de nervi, la boala femești, mai cu seamă contra neproductivității de copii, contra boalelor de rinichi și bătă. — Comunicație de tramvai propriu cu cai între acest stabiliment și Lipova, la fiecare 25 minute. (De persoană 20 fl.). Locuințe ieftine, mâncări excelente de casă. Situație admirabilă, aer bogat în oxigen, păduri mare, bine îngrijite, cu arbori mari și deși, locuri excelente pentru excursiuni. Mărgăritarul Ungarici-de-sud, plăcuta apă „Apollo”. Cu orice explicații și prospecte servește Direcțiunea băilor.

Telefon 387.

BRAUN N. ANTAL

Arad, Boros Béni-tér 7. (Casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu

văpseli și material pentru zidit

în atenția domnilor cari voiesc să zidească. Atrage atenția mai departe asupra *varului* de prima calitate, *ciment*, *țigla*, *tevi de beton*, *praf de piatră*, *impleturi de trestie*, *table de ciment* pentru pavaj. — Produsele fabricii sale de ghips din Baia-de-Criș le ține acuma în depozit desfăcându-le cu prețuri foarte ieftine. — Cere sprijinul on. public:

Cu stimă: BRAUN N. ANTAL.

Credit pe ipotecă, pe cambii și pentru ofi-
: cianți mijlocește :

HERZOG SÁNDOR

ARAD, str. Weitzer János nr. 15.

Nr. telefonului 376.

Martics și Pák croitori pentru domni

Arad, str. Weitzer János nr. 7. (Palatul greco-cath).

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public, că croitoria noastră din strada Andrassy nr. 8 cu începere dela 1 Mai am mutat-o în strada Weitzer János nr. 7 în palatul gr. cat. (mezanin). Aducând aceasta la cunoștința on. public rugăm să fim onorați și pe mai departe cu binevoitorul sprijin al onoratului public. — Cu deosebita stimă:

MARTICS și PÁK,
croitori pentru domni.

Doar n'ai mâncat ceapa ciorii?

să cumperi gramafon ori eufon în rate cu prețuri întregite, când cu dau gratis un eufon de concert fiecăruia care cumpără dela mine 15 plăci duble noi pentru 30 fl. Gramafon mare, pe lângă garanția 12 fl.

Mare asortiment de Pathefon și plăci.

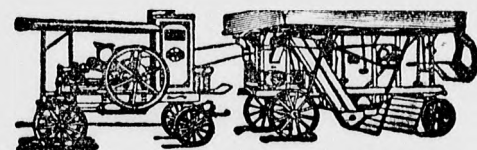
Reich Aladár

mare magazin de instrumente muzicale

Budapesta, VIII., str. Népszínház nr. 27.

Cereți imediat catalog de prețuri.

400 decorațiuni și 36 premii de stat.

Motoare „OTTO“ orginal.

Locomobile de benzin și Garnituri de trierat cu motoare complete. Motoare de sine mișcătoare. Motoare de ulei brut și gaz sugător

construște în cele mai bune condițiuni

LANGEN & WOLF

FABRICĂ DE MOTOARE.

Filiala: Timișoara-Iosefin,
Stada Bonnaz No. 12.

Cereți gratis cataloage și prețuri curente!

Se caută reprezentanți solizi!

Peste 106.500 bucăți funcționează în toată lumea!

Cea mai veche și mare fabrică de motoare din lume!

Cinci fabrici cu aproape 8000 lucratori și funcționari!

MA

RO

Andră

Aran

gerii

derm

Mar

Com

SA

Funii de co
Frângii pe
Tofelul de
legatul m

Păr de cal
Pânze de g
Gradli de r

Se gă

RE

Telefon

Primim ori
efectuindu-l

Inființat la 1858.

MARE DEPOSIT DE MOBILE

Rosmanith A. és Fia Arad,

Andrássy-tér 9, vis-à-vis de Deutsch Testvérek

Aranjamente pentru saloane, sufragerii și dormitoare, în ori-ce stil modern, dela cele mai simple până la cele mai complicate.

Mare asortiment în mobile solide.

Comande din provincie se execută prompt.

La cerere trimit catalog ilustrat.

Fabrica maghiară de material de paie societate pe acții în Arad

cumpără paie bune curate de grâu, cu preț potrivit. Tot acolo se capătă gunoii și șelac de cărbuni.

Sfori de legat vie

pentru ultuit și legare în ochiuri.

SACI și PÂNZE IMPERMEABILE.

Fabricație proprie de funii agricole.

Funii de corăbii și plute.

Frânghii pentru uscat rufe, din cânepă albă.

Toffelul de sfori și sfori colorate pentru legatul măturilor.

Sfori pentru grădini.

Sfori pentru storuri din cânepă și urzică.

Găleți din pânze de dril.

Mregi pentru pescari.

Streți din rățele.

Accesorii de gimnastică.

Rățele de tenis.

Săculeți de bani.

Lucruri trebuincioase tapețierilor.

Păr de cal impletit.

Pânze de gradli p. madrațe.

Gradli de rolete.

»Fles« automat.

Iarbă de mare africană.

Pânză de piele.

Ponevi mușamale.

Pânze de jută.

Așternuturi și pânze pentru așternuturi mai multe calități.

Se găsesc la magazinul industrial de Ardeal și Bacica al firmei:

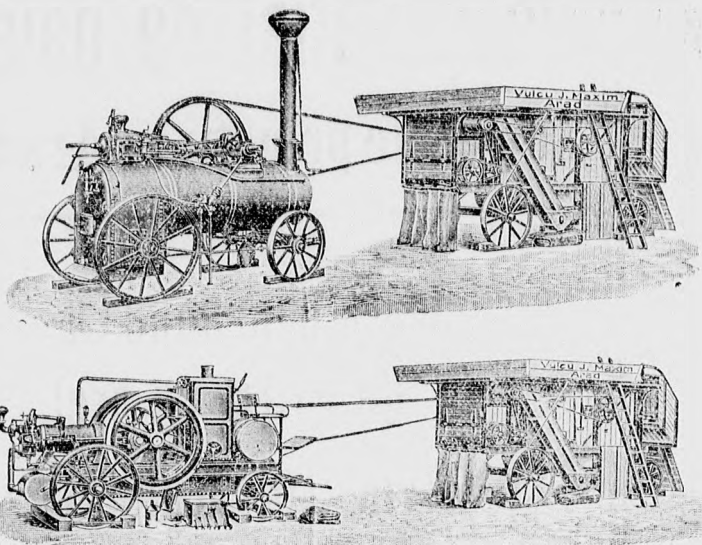
REICH B. KÁROLY FIA és TÁRSA

Telefon p. oraș și com. 649. Arad, Andrássy-tér Nr 6. (In casa lui Verboș).

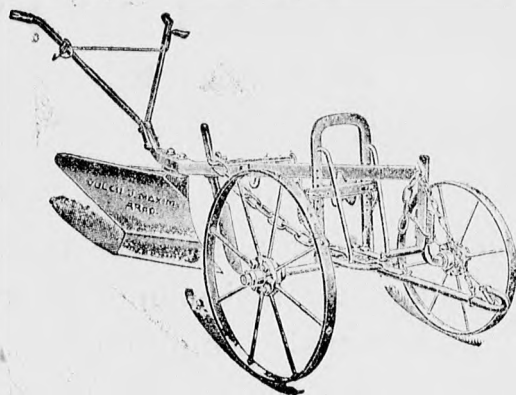
Primim ori-ce comande de lucrări aparținătoare acestei branșe, efectuându-le în atelierul propriu din materialul cel mai bun

Primim comande de corturi și cioscuri pentru gradii de pânză comună, colorată, brută, sau impereabilă. Pentru execuție garantăm.

MAXIM I. VULCU fabricant de
mașini :
ARAD, Strada Făbián László n-rul 5-6. Telefon nr. 808.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptuese in prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez toifelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Făbián László, (lângă gara mare).

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Kováts și Thomay

fauri și căruțari în ARAD, STRADA KOSSUTH Nr. 2.

Avem onoarea a recomanda în atenția On. Public

atelierul nostru de ferărie și căruțarie

de bun renume. Experința ne am câștigat-o în fabrica de trăsuri Frații Köbler liferanții curții ces. reg., timp de 7 ani, și astfel suntem în situația, ca să corespundem tuturor cerințelor.

Lucrăm trăsuri noi în orice execuție, reparând cu preț moderat.

Depozit de trăsuri gata. Catalog gratuit și franco.

Cu deosebită stimă:

Kováts și Thomay,
fauri și căruțari.

BICICLETE
de renume mondial:
THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilă,
roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Auto-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körút 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körút 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

GEORGE SZÖCS

croitor civil și militar
BRASOV,
Strada Mikhael Weiss 10.
casa proprie.

Deposit de cele mai
noui stoffe indigene
și din streinătate.

SERVICIU PROMPT!
PREȚURI SOLIDE!

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Vasút-utca 8. sz.

Pregătește din material excelent și uscat totfelul de *billarde*, în stilul cel mai modern, primind pe lângă prețuri foarte moderate și reparaturi.

ARAD, WEITZER-U. 13.

D-na SZALKAI ÁRMIN

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul său de **BRODĂRII ȘI ALBITURI**, trusouri complete pentru femei, bărbați și copii, lucrate artistic și cu gust. — Brodării albe și colorate, lucrări cu aur, albituri, batiste, servete, millienuri, perini pentru divan, se află gata și se vând cu preț ieftin, — se află și nelucrate. **Domnișoare se primesc spre instruire.**

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, ca un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, spre readjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curențe ilustrate trimit gratuit.

Numărul telefonului 23.

Uji Janos,

stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, columne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu constaucție de fer și pentru betonizarea trottoarelor.

Orova Károly,

inginer-mechanic diplomat.

Budapest, V., Kálmán-utca 24.

Telefon 146-38.

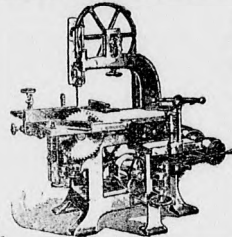
Reprezentantul fabricii de lucrări a lemnului de specialitate: **TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.**

Specialități: Herestraie rapide și cu două tăiușuri, instalare completă de herestraie cu aburi și uzine. Garnitu. pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.

Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului pe seama măsurilor și inginerilor.

Condițiuni favorabile de plată!

Catalog trimit grati

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”

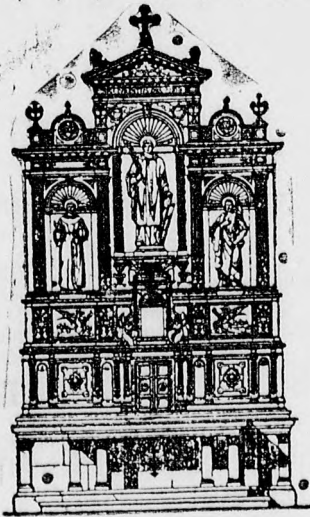

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găesc între ele. **Pentru trănicia fiecărei bucăți garantăm.**

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2.- 2-20 2-40 2-50 2-60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiteria banilor înainte sau pe lângă rambursă la **Lengyel Testvérek** magazin de coase „Koronagyémánt” Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Bittenbinder József,

sculptor și arhitect de altare

Temesvár-Erzsébetváros

Hatyu utca 61 szám (casa proprie).

Face totfelul de mobilier de biserică, așa ca: **Iconostase și altare, statui de piatră și lemn, amvoane și scune de spovedanie, Sicriul Domnului, Grotă Mariei de Lourđ, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.**

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Preț-curent, preliminar de spese și planuri gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA.

1911. 7 Maiu		ACTIV		1912. 28 Aprilie		5 Maiu	
173 748 229	{ 122 905 222 Rezerva metalei aur	156 320 272		218 405 883	218 278 272		
	{ 50 488 000 „ trate aur	61 958 000					
1 502 338	Argint și diverse monete			903 985	927 248		
110 969 831	Portofoliu român și străin			178 070 142	192 960 747		
	{ *) Impr. pe ef. publice	7 017 200					
22 580 961	„ în cont curent	8 687 370		14 458 855	15 704 570		
11 999 789	Efectele Capitalului social			11 941 791	11 941 791		
17 856 442	Efectele fondului de rezervă			17 506 377	17 506 377		
4 284 121	„ fond. amort. imob. mob. și mașin. de imprim			4 191 821	4 191 821		
6 021 993	Imobile			6 097 867	6 098 943		
736 074	Mobilier și mașini de imprimerie			801 625	801 658		
743 862	Cheltuieli de administrațiune			795 830	807 019		
111 550 935	Depozite libere			105 707 055	106 821 255		
17 805 708	Conturi de valori			25 184 504	20 695 804		
45 733 185	Conturi eurent			72 852 590	58 723 066		
525 533 461				656 918 331	655 458 571		
	PASIV						
12 000 000	Capital			12 000 000	12 000 000		
30 359 907	Fond de rezervă			32 381 958	32 381 958		
4 461 614	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. de imprim.			4 766 612	4 766 612		
338 356 680	Bilete de bancă în circulațiune			468 387 340	465 697 420		
1 550 433	Dobânzi și beneficii diverse			1 954 749	2 085 173		
111 550 935	Depozite de retras			107 707 055	106 821 255		
27 253 880	Conturi diverse, sold			31 720 617	31 706 153		
525 533 461				656 918 331	655 458 571		

Secontul 5%
*) Dobânda 5%

ISKOLAI ÉRTESÍTŐ — AVIZ ȘCOLAR

bucata 30 fil.

PROPISE (CORECTE) pentru examen

100 bucăți 1-20 + 30 fil. porto.

Se vând prin Librăria „Tribunei” din Arad str. Deák-Ferenéz nr. 20.

Tot acolo se află și cărți potrivite ca premii pentru școlari.

Telefon 982.

Balog Sándor,

cárnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără s, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cărnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

Ingrijitivă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a se înscrie de membru la

„Asociația Esecchiană de ajutorare Reciprocă”.

La aceasta asociație poate să se facă membru ori-care persoană dela etatea de 21—80 ani pe lângă o tacsă lunară de 1 cor. și tacsă de cazurile de moarte, deja după un an de membrie i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor. iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membrie prin oare-care nenorocire neputincios de muncă i-se solvește până când trăiește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor. însă dispunând membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului o rentă lunară de 50 cor. Membrii înscriși dela etatea de 60—80 ani n'au drept la rente. După 3 ani de membrie toate plătirile se pot sista, rămânând membrul asigurat pe o sumă mai mică. — Se pot semna 1—2 cuate (2000—4000 cor.) Atestat medical nu se recere.

Pe lângă solviri lunare moderate și tace de măritșuri, poate fie-care a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 18 ani. Se pot semna 1—2 cuate (2000—4000 cor.) Dacă o fată după 3 ani de membrie rămâne orfană, înceată solvirea tacselor, la măritș, fata totuși primește suma asigurată, ori dacă nu se mărită, la împlinirea etății de 24 ani. Fetele mici plătesc taxe foarte mici, așa că se pot înscrie chiar îndată după naștere.

Răposând o fată după 3 ani de membrie, solvin creșterii sumei asigurată.

Liquidările se fac strict în sensul statutelor.

Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cuate semnate până la 15,000.000 cor. și peste 215.000 cor. fond de garanță.

Prospecte și blanchete trimitem gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

ASOCIAȚIA ESECHIANA DE AJUTORARE

Direcțiunea pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár-Belváros, Hunyadi-utca 4., I. emelet.)

STILLER JÓZSEF fabrică de dulapuri de gheață brevetate:

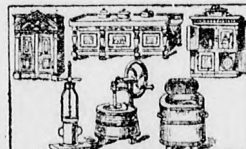
Fabrica și biroul: Budapesta, VII., Kazinczy-utca 6/b. Telefon 12—83. (Mai înainte în Nagydíófa-u. 22).

Recomandă dulapuri de gheață scutite prin lege, cea mai bună construcție pentru răcirea berei, apei, untului, cărnii pentru trebuințe gospodărești, mașini și rezervoare de înghețată, instalații pentru bolte și cele mai noi condatoare. CATALOG ilustrat despre articolele anunțate mai sus și despre răcitoarele pentru carne și bucate, recitoare cu aer condensat pentru bere, la cerere se trimite gratuit și porto franco.

Unicul proprietar:

Stiller József,

BUDAPESTA, VII., Kazinczy-utca nr. 6/B.

Pentru a preveni eventuale greșeli, atrag atențiunea on. clienți, că fabrica mea de dulapuri de gheață, există de 36 de ani și să nu fie confundată cu alte fabrici de aceasta branșă, dar de dată mai nouă.

Cu stimă: STILLER JÓZSEF.

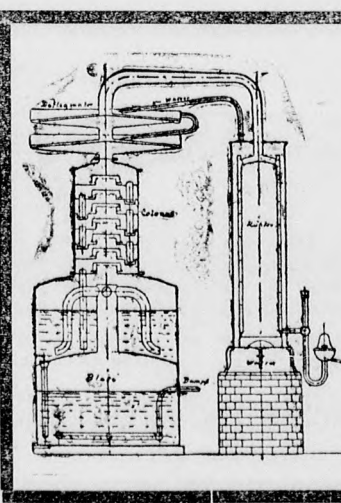
PAPP K.

orologiar de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri mașini și lucrări de aramă. Temesvár-Gyárvaros, Fő-u. 34

OROLOGAGE DE TURN

construcția cea mai nouă și solidă pentru biserică și școli, precum și reparaturile astorfel de orologo să efectueze conștient și ieftin.

Preliminare de spese gratuite. Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcirea, aparate de ars rachie și fabricarea berei, apaducte de mare presiune și reparatiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.

Românii! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL”

INSOTIRE ECONOMICA ELISABETOPOLE
ERZSEBETVÁROS — (Kisküküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină. Ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină. Se află de vânzare la însoțirea economică

„MUGURUL”

ELISABETOPOLE — ERZSEBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă. Altoii sunt desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată! La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băcții la cursul practic de altoit!

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vrea binele.

— Prima condiție de reușită este de a folosi material solid! —

Prăvălie nouă!

PREVARITURA és MANDL

PRĂVĂLIE DE ARTICLI DE MODĂ PENTRU
BĂRBAȚI ȘI FEMEI, PRĂVĂLIE DE ALBITURI

BISERICA-ALBĂ (FEHÉRTEMLÖM) str. Vásár nr. 68.

Aducem la cunoștința on. public din BISERICA-ALBĂ și jur, că în magazinul nostru de articli de modă pentru bărbați, femei și de albituri se capătă următoarele mărfuri excelente și moderne cu prețuri fixe foarte ieftine:

ARTICLI PENTRU BĂRBAȚI: cămeși albe și în culori, pantaloni albi, gulere, manșete, cravate, năfrămuțe, mănuși de ață și de piele, cioropi, bastoane, ploiere, tabachere, pungi, etc.

ARTICLI PENTRU FEMEI: cămeși, halaturi, gulere brodate, năfrămuțe, ciorapi, rocuri brodate, mănuși de ață și de piele, ploiere, parasole, corsete veritabile franceze, voaluri pentru mirese și pentru față, reticule, juupoane, șorțuri.

ARTICLI MĂRUNȚI: dantele, toffelul de mătăsuri pentru decoruri, precum și toffelul de articli mărunți.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”).
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BE.
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TİMİȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATĂ IN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nrii 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)
Filiale: în Chișineu (Kisjenő) Șiria (Világos), și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Còr.
 Fond de rezervă 2,000.000.— Còr.
 Depuneri spre fructificare 15,000,000.— Cor.
 Circulațiunea anuală . . . 400,000,000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocare pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărirea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat din al său

Păziți-vă de
imitațiuni!

Deoarece în prezent imitațiile mașinilor noastre de cusut, dar mai cu seamă mașinile noastre de sistem mai vechiu sunt recomandate ca „SINGER”, ba chiar ca „adevărate mașini SINGER”, atragem atențiunea publicului, că orice fabricații recomandate în felul acesta nu sunt mașini de cusut veritabile Singer și acele nu sunt ale noastre.

Renumitele mașini de cusut originale Singer, Wehler și Wilson se pot căpăta numai în magazinul nostru ori prin agenți noștri; cine vrea să cumpere mașini de cusut, totdeauna să întrebe hotărît, că mașina de cusut este ea oare dela firma noastră și să nu vă mulțumiți cu răspunsuri nehotărâte.

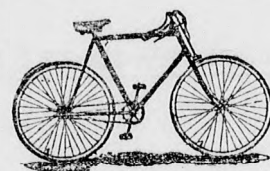
SINGER Co. societate pe acții pentru mașini de cusut

ARAD, strada József fűherczeg nr. 9. Casa cont.
: Porcia :
(vis-à-vis de biserică).

Filiale în toate părțile țării.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA” ARAD.

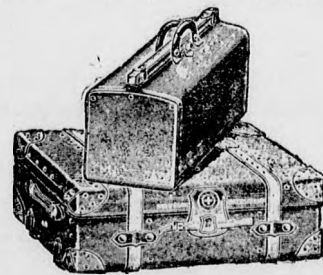
Dacă pentru banii d-tale
voiești să cumperi marfă bună
! pe lângă plătiri în rate!
și dacă eventual ai lipsă de

mașini de cusut, revolvere,
sau orice geamantane pen-
tru călătorie acestea să le
cumperi în ORADEA-MARE
piața Szent László în prăvălia
lui

Kalenda János

unde se află singurul magazin de renumitele biciclete HELICAL și PUCH. Tot aci se mai află și mașini de frământat „IDEAL”, precum și mare atelier pentru reparaturi.

Service
chiderea
crescând
pune la d
în rate și
masă, de

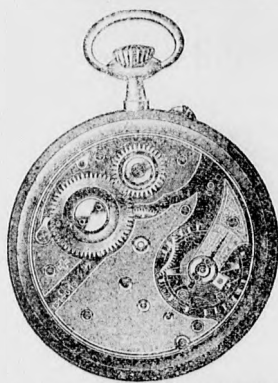
Depozi
mofoane,
vaere și

Ca cu
ani ceas
atelier de
am luera
ducător.
numele c
ce coman
tata cu r

Plec
menie”
priu va
inceputu
și plăci.
fel că a
comisioa
de minu
la mine
dumnea

arii, ur
cutioar
60 cor

Il cir
metru
impru
arii,
cutio
plăci

Tóth József

ciasornicar special și de cronometre, giuvaergiu, depozitar de gramofone, plăci și articole industriale artistice

SZEGED, DUGONICS-TÉR Nr. 11.

Cea mai bună și mai ieftină sursă pentru cumpărarea giuvaerelor, gramofonelor și plăcilor. Pentru ceasornice și gramofone noui primește garanție de zece, pentru reparaturi de nouă ani. Expediția se face zilnic de trei ori.

Plata în numerar se face la ceasornice și juvaer cu reducere de 12%. La gramofone cu 15%.

Vânzare în rate.

Numărate scrisori de mulțumită.

Catalogul ilustrat se trimite oricui gratuit.

Serviciu cinstit și solid care-l profesez dela deschiderea casei mele îmi asigură an de an o desfacere crescândă, fapt care mă pune în plăcuta situație de a pune la dispoziția clientelei mele noui prețuri scăzute în rate și bani gata pe urma cumpărăturilor făcute în masă, deci mai ieftine.

Depozitul cunoscut în întreaga țară de plăci și gramofone, l'am mărit cu un magazin de ceasornice, juvaere și atelier de reparaturi.

Ca cunoștințe speciale amintesc că sunt de 25 de ani ceasornicar. Meseria am învățat-o la renumitul atelier de cronom. și ciasornice Brauswetter János, unde am lucrat ani de-a rândul ca calfa și pe urmă ca conducător. Faptul acesta, apoi celelalte experiențe și renumele câștigat până aci sunt garanție deplină că orice comandă ori reparatură în acest ram va fi executată cu pricepere specială, conștiințios și prompt.

Plec în lupta vieții cu două lozinci: „Cinste” și „Omenie” și nădăduiesc că on. public în interesul propriu va aprecia și sprijini încercarea mea, întocmai ca începutul modest al depozitului direct de gramofone și plăci, pe care în cursul alor 10 ani l'am condus așa fel că azi e cunoscut de toată țara. Asigurând că orice comisionare față de mine se vor executa cât se poate de minuțios, vă rog ca orice cumpărături să le faceți la mine și să mă recomandați în cercul cunoștințelor dumneavoastră.

Nutrind această plăcută nădejde, rămân cu deosebită stimă:

Tóth József.

mare negustor de cronometre, gramofone și plăci, ceasornicar special și giuvaiergiu.

Condiții de transport și plată.

Cu apariția acestui preț-curent toate celelalte sunt nevalabile.

Ratele indicate și prețurile în numerar se înțeleg fără nici o reducere. Dar dacă la comanda pe rate, jumătate din suma întreagă se plătește contra ramburs, se acordă o reducere de 8% (la ceasuri și giuvaiergiu 6%).

Comandă sub 30 cor., pe lângă reducere de 15%, se execută numai în bani gata (la ceasornice și giuvaiergiu 12%).

Prețul comenzilor de peste 30 cor. se plătește în zece luni, așa fel că rata primă de 20% (o cincime) se solvește îndată, iar restul în opt rate lunare egale. Astfel la o comandă de 50 cor. se vor rambursa zece coroane, iar cele opt rate vor fi de câte 5 cor.

La comanda de peste 200 cor. rambursa e de 25% la sută, iar restul se plătește în zece rate lunare. Tranzacții cari durează mai mult de zece luni nu se admit.

La orice aparat se aceluș 6 mari plăci duble (sau 12 arii) un elegant album de plăci, 1000 bucăți ace de concert și o bisacția de lemn pentru păstrarea acelor noi și vechi. Garanție de 10 ani și instrucția cum să se folosească.

Iar dacă la comandarea gramofonelor aceste accesorii sunt dispensabile, la plătirea pe rate se face o reducere de 25 cor., iar în bani gata de 21 cor.

Pentru pachetare se pune în socoteală cumpărătorului numai o cheltuielă neînsemnată. — Transportul îl suportă cumpărătorul.

La comanda din străinătate se cere aconto. Comandă pe rate, pentru străinătate nu se admit. În Africa, America și Azia, numai pe lângă trimiterea costului, cheltuielilor de împachetat și transport.

Prețurile prezentului sunt fixe și nu se admite nici o tocmeală.

Fiindcă condițiile de platire în rate, stabilite de mine sunt atât de avantajoase, încât astfel de prețuri la alte firme nu se fac nici plătind în bani gata, sunt constrâns să trimit obiecte pe rate numai oamenilor absolut acreditabili și bine reputați.

La comanda de junior e necesar un om major care să primească garanție nelimitată.

Comanda în numerar se face cu întoarcerea curierului, iar pentru cele în rate se recere timp de 1—2 săptămâni.

Prețurilor, capelanilor, proprietarilor, funcționarilor superiori și rentierilor le deschid cont curent fără nici un girant.

Nu am agenți și voiajori, astfel clientela iese mai ieftin, căci diurnele acestora lipsese.

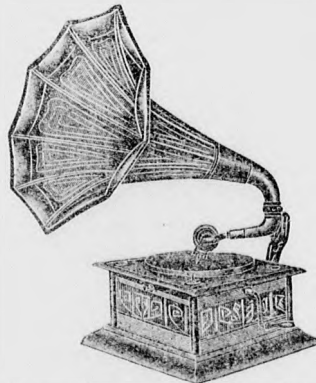
La cumpărare în rate se recere descrierea stării materiale, pentru stabilirea creditului.

Gramofon parlofon Nr. 1.

Greutatea aparatului montat 5 chl. 100 gr. Mărima cutiei 27 x 27 x 14 cm. Lustruit în culoarea nucului, cu piedestal sculptat și frunții, cu propagator campanulă, lărgime 40 centimetri, cu braț de transmisiune fonetică lărgit progresiv „Patent” mecanism „Record” care se poate trage în decursul cântecului, cu un disc 20 cm. în diametru, lustruit, cutia fonetică „Tresor Record”. — Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 100 ace de concert într-o cutioară dragă din lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 60 cor. (30 fl.) în bani gata scoțind 15% 51 cor. 75 b. (25 fl. 50 cr.).

Gramofon parlofon Nr. 3.

Greutatea aparatului montat 6 chl. 250 gr. Mărima cutiei 33 x 33 x 16 cm., din mahon lustruit, cu frunții în crustate în argint, în toate patru laturile cu decorații de mozaic, cu propagator campanulă, lărgime 45 cm., cu braț de transmisiune fonetică „Patent” Nr. II circumferențiat, mecanism „Record”, disc 22 cm. în diametru, lustruit. Cutia fonetică „Tresor Record”. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară dragă din lemn bun și o ștergătoare pentru plăci; în rate 75 cor. (35 fl. 50 cr.). În bani gata detragând 15% 63 cor. 75 b. (31 fl. 88 cr.).

SCRISORI DE MULȚUMITĂ.

On. dle I. Tóth, Szeged!

Am primit gramofonul și încercându-l vă pot spune că sunt pe deplin satisfăcut de el. Primiți mulțumirile mele. Trebuie să vă mai spun că vine lumea să-l vadă, ca pe o minune, și nu se satură să-l vadă și să-l asculte etc..

Bustyaháza, 20 sept. 1911.

Cu stimă:

Guary Kálmán, inginer de pădure c. reg.

DECLARAȚIUNE.

On. Dle! Gramofonul l-am primit bine, și-și mulțumesc; sunt destul de satisfăcut, atât ce privește frumuseța, cât și sunetele curate, bune indetulese și pretenziunile cele mai delicate, etc. cu stimă:

Matei Stefani, hotelier. Uzina Szomolnok.

DECLARAȚIUNE.

M. On. Dle!

Cu toată stima vă încunostățez, că cu gramofonul primit dela D-ta sunt pe deplin satisfăcut, — drept aceea primiți recunoștința și mulțumita mea.

Sperez, că D-ta vei mai primi comanda din ținutul acesta, pentru că ne-am convins, că avem de-a face cu un om foarte cinstit și conștiințios. — Drept aceea Vă recomand, ca pe comerciantul cel mai de încredere al Ungariei. Barathely, u. p. Mediaș.

Cu cea mai profundă stimă.

Sever Meșian, preot gr. or.

DECLARAȚIUNE.

M. On. Dle Tóth!

Am primit prețului D-voastre pachet, cu care sunt pe deplin mulțumit. Primește deci sincera mea mulțumită.

M'am convins, că publicul are de-a face cu un om corect, iar nu cu un negustor palavragiu de reclamă. Azi-măne nimeni nu va mai putea să cumpere, pentru că negustorii aceștia palavragii de reclamă la tot pasul înșală oamenii. Dumnezeu să Vă trăiască pentru răspândirea comerțului ung.

Gurahonj, (comit. Arad) 1 Decembrie 1909.

Sunt al D-tale stimător:

Ioan Lebóh, inspector montan.

Gramofon parlofon Nr. 8.

Greutatea aparatului montat 8 chl. 250 gr. Mărima cutiei 40 x 40 x 19 cm. Din lemn de stejar lustruit, pedestal lat, unghiuri rotunjite și laturile din față împodobită cu gravuri. Mecanism record, propagator fonetic campanulă, lărgime 52 cm., cu braț de transmisiune fonetică „Patent” Nr. II circumferențiat al lărgit progresiv. Disc 25 cm. în diametru. Cutia fonetică „Reform”. Preț: împreună cu 6 plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară dragă din lemn și o ștergătoare pentru plăci; în rate 90 cor. (45 fl.) în bani gata scoțind 15% 76 cor. 50 b. (38 fl. 25 cr.).

Gramofon parlofon Nr. 103.

Greutatea aparatului montat 5 chl. 600 gr. Mărima cutiei 32 x 32 x 15 centimetri. Din lemn lustruit în culoarea nucului, în toate patru laturile cu decorații de mozaic, cu propagator campanulă, lărgime 45 cm., cu braț de transmisiune fonetică „Patent” Nr. II circumferențiat, mecanism „Record”, disc 22 cm. în diametru, lustruit. Cutia fonetică „Tresor Record”. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară dragă din lemn și o ștergătoare pentru plăci; 70 cor. (30 fl.), în bani gata scoțind 15% 59 cor. 50 b. (29 fl. 75 cr.).

Gramafon pentru familie „Record“. Nr. 107.

Greutatea mașinei 7 Kgr. 90 gr.

Dulap 40 x 40 x 18 cm. din mahagoni închis, cu ornamentație mozaică ca trei laturi, cu coperiș și baza rotunzite, cu trompetă de 52 cm. în forma floarei, tonic cu braț II. îndoișos, cu mecanism „Record”, cu discul în diametru de 25 cm. nichelat și lustruit, cu membrană „Reform”. — Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară draguță de lemn și o ștergătoare pentru plăci; în rate 90 cor. (45 fl.) la plăire în bani gata 15% rabat 76 cor. 50 fl. (38 fl. 25 cr.).

Gramafon parlophon

Nr. 32.

Greutatea aparatului montat 12-200 chlg. Mărimea cutiei 41 x 41 x 22, din lemn de stejar lustruit întunecat, fruntarii cu decorațiuni, și aplicații de intersia, cu capac mobil, propagator campanulă largă 57 cm., cu braț de transmisie „Patent” circumferențial IV mecanism spirală dublă „Tandem” și disc lustruit în diametru 30 cm., cu membrană „Exhibition”. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară draguță de lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 140 coroane (70 florenți) în bani gata, detragând 15% 119 coroane (59 fl. 50 cr.).

Gramafon parlophon

Nr. 22.

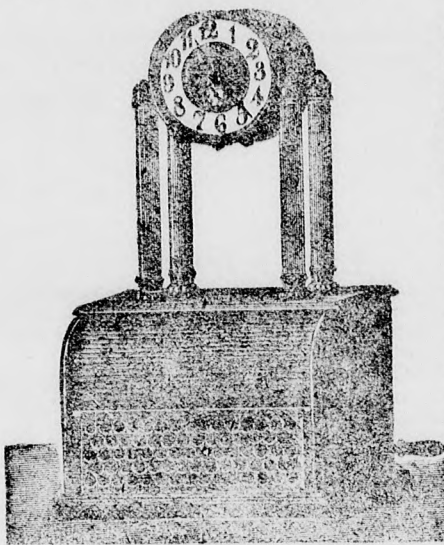

Greutatea aparatului montat 9 chlg. 300 gr. Mărimea cutiei 39 x 30 x 19 cm., lustruită în culoarea stejarului, cu capac mobil, pedestal înalt, cu colțuri și fruntarii admirabil sculptate, propagator campanulă larg 52 cm. cu braț de transmisie largit progresiv „Patent” III circumferențial. Mecanism „Record” cu spirală dublă, disc lustruit 25 cm. diametru. Cu membrană „Reform Gummis”. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară draguță de lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 110 coroane (55 florenți), în bani gata cu scadință 15% 93 coroane 50 fileri (46 florenți 75 cr.).

Inovație senzațională. Să ne ferim de imitații fără valoare.

Ceasornic gramofon

Deșteaptă după dorință cu cântec sau muzică.

Această noutate cu adevărat practică și frumoasă poate servi mereu ca decor pe masa din saloanele familiilor celor mai de seamă. Mărimea ceasornicului gramofon 33 x 35 x 56. Cutia executată foarte elegant e din stejar deschis. Partea dinainte pentru întreținerea gramofonului, e provăzută cu un stor de lemn. Sunetul să transmită printr-un braț fonetic, largit progresiv și prin găurile plăcii de metal se propagă cu puterea naturală. Gramofonul nu face șgomot și e provăzut cu mecanism veritabil elvețian, pe două spirale puternice.

Un mare avantaj al acestui aparat e și faptul că lăsând stoul, nici un sunet străin nu se mai aude, iar acul de transmisie traversând întreaga placă, aparatul se oprește de sine. Instrucții se alătură fiecărui aparat. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 200 ace și ștergătoare pentru plăci; în rate 140 coroane (70 fl.), în bani gata 119 coroane (59 florenți 25 cruceri).

Gramafon parlophon

Nr. 44

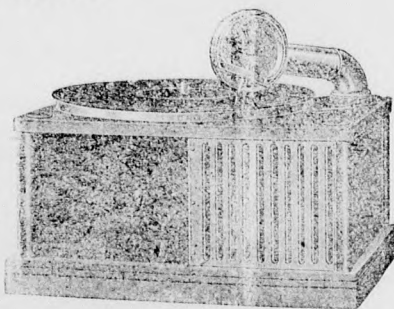
Greutatea aparatului montat 15 chlg. 100 gr. Mărimea cutiei 41 x 41 x 23 centimetri din mahon veritabil Saphel, pedestalul și fruntarii cu admirabile aplicații intarsia stil Barock, execuție admirabilă, capac mobil, propagator campanulă larg de 65 centimetri cu braț de transmisie un nichelat largit progresiv „Patent” IV circumferențial, disc lustruit în diametru, mecanism D u plexu spirală dublă și membrană „Exhibition”. Preț: împreună cu șase plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert într-o cutioară draguță de lemn și o ștergătoare de plăci; în rate 200 cor. (100 fl.) în bani gata scotind 15% 170 coroane (85 fl.).

Cele mai noi! „EUFON” Gramofoane,

fără propagator având în vedere că „EUFOANELE” nu au nevoie de propagator; pot fi luate foarte ușor și în excursii.

„EUFON” Export II în culoare mahonului sau a stejarului, cu dimensiunea cutiei 32 x 24 x 15 cm. Membrană fină, 6 plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace de concert, într-o cutioară draguță de lemn și o ștergătoare de plăci. Preț: în rate 70 cor. (35 fl.), în bani gata scotind 15% 59 cor. 50 fil. (29 fl. 75 cr.).

„EUFON” I din lemn de stejar lustruit întunecat sau deschis, dimensiunea cutiei 33 x 26 = 16 cm. Membrană prima, 6 plăci mari de concert, duble, adică 12 arii, un frumos album de plăci 1000 ace concert într-o cutioară draguță de lemn și o ștergătoare de plăci. Preț: în rate 100 cor. (50 fl.) în bani gata scotind 15% 85 cor. (42 fl. 50 cr.).

Contraface
oprită

Plăcile
au îndoit
se prime

Lista m

Muzica re
condu

- 10527. Man
- 10531. Sâr
- 10532. Sâr
- 10533. Sâr
- 10534. Sâr
- 10535. Sâr
- 10536. Int
- 10537. Sâr
- 10539. La
- 10540. Sum
- 10541. Sec
- 10543. Soa
- Luxen
- 10546. Cav
- 10548. Sâr
- 10552. Sâr
- 10553. Gar
- 10554. Sâr
- 10559. Pri
- 10560. Sâr
- 10557. Cu
- Negru
- 10563. So
- Val.
- Cele
- 10589. Pe
- 10590. Ca
- 10591. Ca
- Magl
- 10594. Tu
- 10597. Pe
- 10598. M
- 10599. H

Orch. B

- 10521. Di
- cheș
- 10522. O
- 10524. H
- 10525. C
- gost

- 10565. H
- 10567. E
- sana
- 10569. B
- 10571. S
- 10573. J
- 10574. F
- 10577. V
- zis
- 10579. A
- 10581. A
- 10583. P

Madan

- 10501. I
- 10503. I

Contrafacerea
oprită!

CELE MAI BUNE PLĂCI ROMÂNEȘTI

Prețuri de tot
scăzute!

Plăcile cuprinse în acest conspect pot fi folosite pentru ori-ce gramofon, fiind toate de 25 cm. în dimetru, fiind duble au îndoită valoare față de plăcile de până aci cari erau simple. Pentru valoarea melodiilor și calitatea ireproșabilă se primește garanție. Prețul plăcilor în rate 3 cor. 20 b. (1 fl. 60 cr.), în bani gata, cu reducere de 15% 2 cor. 70 b. (1 fl. 35 cr.) împreună cu concesiunea autorului. — La comande de plăci rog să cereți conspectul arilor.

1912.

Lista noilor plăci de Gramofon

Muzica regimentului 6 MIHAI VITEAZUL, sub conducerea capelmaistrului NAMIAN.

10527. Manevra Dadilovului. — Parada 10 Mai 1911.
10531. Sârba umoristică. — Marșul din „Dragoste de Țigan”.
10532. Sârba junilor turci. — Hora berarilor.
10533. Sârba lui Don. Căprar. — Hora veseliei.
10534. Sârba veteranilor. — Dansul rezervistului.
10535. Sârba cocoșilor. — Hora peștilor.
10536. Intoarcerea dela manevră. Marș. — Plecarea la manevre. Marș.
10537. Sârba eumetriei. — Căzăceasca.
10539. La bătaie. — Sârba lui Pantelimon.
10540. Suma Marița, Imn. Bulgar. — Tărășelul.
10541. Secesion vals. — Valsul Carmen Sylva.
10543. Soapte de iubire, vals. — Marșul din „Contele de Luxemburg”.
10546. Cavotta, vals. — Valsul din „Frumoasa Rizeta”.
10548. Sârba. Luna de miere. — Piscuța. Mazurka.
10552. Sârba lui Ignat. — Sârba din căruță.
10553. Garda de onoare. Marș. — Marșul din „Suzana”.
10554. Sârba lui Păun. — Moara în Pădure.
10559. Prințesa Maria, vals. — Potevari în Pădure.
10560. Sârba prietenilor. — Sârba Steluței.
10557. Cucul și Priveghitoarea, polca fantastică. — Visul Negrului.
10563. Souvenir din Sorrento. — Souvenir din Mehadia. Vals.

Celebra orchestră Gh. Dinicu, București.

10589. Pe lângă plopii fără soți. — Troica.
10590. Când eram copil odată. — Serenada de altă dată.
10591. Când sufletul mi-e cuprins de dor. — Hora lui Magheru.
10594. Tu ne sauras jamais. — Hora lui Dinicu.
10597. Pe umeri plete. — Hora lui Ignat.
10598. Mișmașul lui Gheorghită. — Hora lui Mura.
10599. Hora ploaiei. — Cărăușul.

Orch. Bercheșiu și Orch. Solomonescu, București.

10521. Din spre ziuă. Solo de Muscal. — Valsul lui Bercheșiu.
10522. Olteneasca. — Valsul din „Suzana”.
10524. Hora Bacăului. — Vals din „Print și Bandit”.
10525. Cîmpoii lui Pantelimon. — Potpuri din „Dragoste de Țigan”.

Renumitul Tenor Corescu, București.

10565. Hi la deal, hi la vale. — Cine mă aude cântând.
10567. Bagă Doamne luna în nori. — Doina din Crișana.
10569. Bade zău o fi păcat. — Cântecul lui Pantelimon.
10571. Ști Badea ce mi-a spus? — Cântă puiul cucului.
10573. Jelim'ăș. — Dor pe vale.
10574. Floarea fin. — Vins badea.
10577. Veselia lui Corescu. — Ști tu mândră ce ti-am zis?
10579. Ardeleanca. — Măi ungure măi!
10581. Agent electoral. — Ghită indignatul.
10583. Examenul din Transilvania. — De departe!

Madam Dragana cu acomp. Orchestra Solomonescu, București.

10501. Păpușica. — Are mama trei băieți.
10503. La gara la Leordeni. — Hora peșțșori.

10505. Când te-am văzut așa frumoasă. — De unde vii fără lele.
10507. Cu jale și cu mahnire. — Pe lângă plopii fără soți.
10509. Lumea mea. — Talmeș, balmeș la eșmegiu.

Neintrecutul I. Marinescu cu Orch. Solomonescu, București.

10511. Politică internă. — Nu mă abandona.
10512. De te-or trece ani. — Geaba puică mă mângăi.
10515. Sapte săptămâni în post. — Fusul.
10516. Hora peștilor. — Dorința.
10517. Oglinda. Romanta. — Fetele dela Sălcele.

Iresistibilul Cântăreț Panaitescu, București.

10587. Troica. — Vins la mine.
10588. Nu știu cum și nu știu ce. — De m'ai iubi.
10607. Pe mare. — Myrella.
10609. Sărmana Hanny. — Te duci tu an de suferință.

Iresistibilul cupelist Florea Mateescu, București.

10613. Ceasornicarul. — Năiță Fotograful.
10614. Cărlig. — Era o zi de Mai.

Simpaticul Conic Bolyn, București.

10603. Coana Ghiola la Moși. — Mardeașul la complet.
10604. Coana Tinea la canalizare. — Coana Lisaveta la sindrofie.

Plăcile Transilvaniei.

Muzica regimentului 31, Sibiu.

3718. Unde ești? Marș. — Ardeleana. Invărtită.
3719. Romana. — Bătuta. Sârba.
3720. Călușerul. — Știi tu (cu solo de Fliegerhorn). — Sârba Transilvaniei.
3721. Rose din Craiova (cu solo de Fliegerhorn). Sârba Transilvaniei.
3722. Limba mea, marș. — Știi tu, marș.

Celebra orchestră Alexandru Miklós din Sibiu.

3709. Somnu m'i-e și m'ăș culca. — Mândro de dragostea ta.
3710. Nu m'abandona. — Hora trocarilor din Brașov.
3711. Joc românesc: Invărtita măierenilor. — Când și-a pierdut ciobanul oile.
3712. Sârba meseriașilor din Sibiu. — Cântarea verzilor la munți în Ardeal.
3713. Invărtita din Sibiu. — Hora din Târgovești, de Elisa.
3714. Hățăgana din Abrud. — Doina fetițelor din măr-ginime.
3737. Sârba junilor și invărtită. — Gând mult, Sârba.
3738. Sârba popilor. — Invărtita din Sibiu.

Alex. Miklós și Roth, Sibiu.

3729. Doina și Hora Ianului. — Sârba boierilor.
3730. Hora domnișoarelor și invărtită. — Cântec amozat și la moară la hărta părta.

Solo de clarinet, cântate de V. Roth, Sibiu.

3717. Doina de clarinet din Ardeal. — Compoziții românești.

Fluier.

- Cântate în fluier de Dr. A. Bogdan, Sibiu.
3731. Doină. — Pentru ochi ca murele.
3732. Foaie verde de secară. — Doina Ciobanului.

3733. Dela Nistru pân' la Tisa. — Auzi vales cum răsună.

Nicolae Orbu, fluieras, Sibiu.

3734. Doina: Frunză verde și invărtită. — Dansul din Rășinar.
3735. Doina ciobanului. — Invărtita măierenilor.
3736. Cântecul Ciobanului. — Invărtită cu brău din Sălște.

Cântate de Ion Stanciu, tenor cu orchestra Miklós, Sibiu.

3715. Până când măi Ardele. — Nu întreba de a mea iubire.
3716. Doina ciobanului. — Dormi în pace. Romantă, cu acompaniament de pianino.
3723. Mi-a trimis oădița dor. Doină — Călugărul. Romantă.
3724. În raritatea de lângă. Romantă. — Bagă Doamne luna în nori.

Coruri de bărbați executate de Reuniunea sodailor români din Sibiu.

3725. Imnul Unirii. — Doină. (Cor cu solo.)
3726. Tainic se luptă. — Imnul Unirii.
3727. Inzadar alerg pământul. — Mori mândro.
3728. Dumnezeu nostru. — Pășărică trecătoare.

Cântece populare. Sava S. Damian, Arad.

3701. Bagă Doamne luna în nor. — Motul la drum.
3702. Mândruțita dela munte. — Astăzi beau și mâne beau.
3705. Vin Tărâni. (Mișcarea țărănească din Martie 1907.) — Înainte. Poesie de D. Th. Neculuță.

Muzica Regimentului 6 Mihai Viteazul, București.

3953. Marș războinic. — Dragoste de țigan. Vals.
3955. Soldatul voios. Marș. — Fata pădurarului. Vals.
3956. Farmecul valurilor. Vals. — Sârba militarilor.
3957. Hora Floriceii. — Sârba Cuconitei.
3958. Sârba Unirei. — Hora Crevedianca.
3959. Hora dela Bolintin. — Sârba drăguțelor.
3960. Hora ca la Breaza. — Sârba Mărioarei.
3963. Hora Sinaei. — După divorț. Vals.
3964. O zi de sărbătoare, Potpuri I. — O zi de sărbătoare, Potpuri II.
3965. Deșteaptă-te Române. — Valsul Brigit Part I.
3966. Sârba lui Don Vagmistru. — Valsul Brigit Part II.
3968. Viața e un vis. Vals. — Retragerea cu torțe.
3904. Romanul, partea I. — Romanul, partea II.
3905. Schimbarea Garzei. — Atacul, marș.
3916. Sinaia, marș. — Văduva veselă, vals.
3917. Drapelul român, marș. — Farmecul unui vals.
3918. Vagabonzii, marș. — Zeița Dunărei, vals.
3919. Marș constituțional turcesc. — Osman Pașa, marș.
3920. Colo'n grădiniță. — Marș Imperial Otoman.
3921. Aur și argint, vals. — Polca mimica.
3922. Primul suris, vals. — Polca Marien.
3923. Mazurca grațioasă. — La Matchiche.
3924. Sârba fetițelor. — Hora Crai nou.
3927. Văduva veselă, marș. — Să te văd, vals.
3928. Blondinette, vals. — Marșul generalului Anghelescu.
3842. Fiea soldatului, marș. — Hora Bucureștiului.
3843. Marș vitejesc. — Sârba Lenutei.
3844. Polca Divina. — Regele vânătorilor, vals.
3846. Quadril național cu comando fig. 1, 2, 3. — Quadril național cu comando fig. 4, 5, 6.

3926 Quadrille fig. 1, 2, 3. — Quadrille fig. 4, 5, 6.
3953 Marș Răsboinic. — Dragoste de Țigan. Vals.
3847. Dolce fără niente, vals. — Hora veseliei.
3885. Buchet național. — Mugur, mugurel (I. Corescu celebrul tenor național)

Muzica Regimentului 4. Roșiori „Principesa Maria”, București.

3969. Sârba Trivalei. — Hora din Argeș.
3970. Flori de lămâită, horă. — Sârba Roșiorilor.
3971. Hora lui Ciolacu. — Sârba Moșilor.
3972. Iubește-mă Veto dragă. — Ce e dorul? Romantă.
3973. Hora din Vâlceeni. — Sârba domnișoarelor.
3974. Ca pe Murăș. — Dacă ramuri bat în geam.
3975. Hora lui Mihăileanu. — Junărie.
3976. Hora Ploieșteanca. — Sârba lui Poloni.
3977. Hora ca pe Vlașca. — Sârba din Obor.
3978. Hora din Călugăreni. — Sârba națională.
3979. Hora dorobanților. — Viața de soldat, marș.
3980. Salanchemen, Marșul de defilare la pas reg. 4. — Fluturaș, polca.
3981. Marșul de defilare, trap. — Marșul de defilare, galop.
3984. Doină cu solo de Fliegerhorn. — Retragerea lui Napoleon la 1812.
3985. Visul păstorului, horă. — Priveghitoarea de peste Olt.
3986. Regina balului, polcă. — Marșul jubileului.
3987. Galop. — Marșul Moldovenilor.
3988. Polca mazurca. — Marș de manevre.
3989. Marș de tabără. — Steaua Polară, vals.
3990. Frumoasa Elena, polca. — Primirea generalului.
3992. Steluța, Polca, Mazurca. — Marșul deșteptării.
3993. Amintiri din Carpați, Potpuri I. — Amintiri din Carpați, Potpuri II.
3994. Hora Chefliilor. — Hora soacelor.

Regimentul I. Geniu.

3856. Marșul reg. I. geniu. — Vertige vals.
3857. Marșul Principelui Carol. — Hora și sârba reg. I. Geniu.
3859. Doină cu solo de flogor. — Hora și sârba câmpului
3861. Banu Mărăcei și Brăulețul. — Hora și sârba marșului.

Celebra orchestră G. Dinicu, București.

3746. O noapte la Enescu. — Dor pribeag. Romantă.
3747. Hora lui Florea. — Vino la mine.
3748. Sus fețițe. — Lăsați-mă în pace.
3749. In ochii tăi e scris. — Sârba lui Filoti.
3750. Doina lui Dinicu. Matei, Matei, sârbă.
3751. Steluța. — Polca de concert.
3990. Hora lui Dobrica. — Fantasia lui Gheorghită.
3931. Aur și argint, vals. — J'ai tant pleuré.
3932. Sârba cooperativei. — Marie, Marie.
3933. Sârba lui Pompier. — De-acum eu nu te-oi mai vedea.
3934. Hora din Surdină. — Jurământul femeii.
3810. Sârba dela Sărindar. — Potpourri național.
3812. Sârba nouă lui Dinicu. — Hora Unirii.

Orchestra națională Solomonescu, București.

3752. Sârba lui Moldoveanu. — Sârba lui Tipirig.
3753. Sârba Rozicei. — Cioacăria.
3754. Sârba dela Obor. — Hora dela Potlogi.

Renumitul muscalagiu Tipirig cu acompaniamentul orchestrei pompierilor.

3830. Doină, solo de muscal cu acompaniam. de orchestră. — In spre ziua, solo de muscal cu acomp. de orchestră.
3831. Maneaua turcească, solo de muscal cu orchestră. — Cavalul, cu solo de muscal și orchestră.

Neîntrecutul Iancu Marinescu cu orchestra Solomonescu, București.

3766. Mai am un singur dor. — Lângă plopii fără soți.
3767. Să-ți ceri un semn iubit-o. — Jurământul femeii.
3768. Du-te dor la badea. 'n sân. — Prinde-mi-te-aș.
3769. Hora dragostei. — Eu copil, tu copilă.

3770. Unde ești? — Plânge Bustrîța în vale.
3771. In ochii tăi e scris. — Hora profira mea.
3772. Noaptea scârtaie fântâna. — Matei, Matei.
3773. Departe măndro, departe. — Au plecat Oltenii la coasă.
3774. Sârba Pompierului. — La carul cu doi boi.
3775. La șalul cel negru. — Cine are dor de vale.
3776. In grădina lui Ioan. — Arde foc inima'n mine.
3777. Ursoaica. — Foaie verde foi de vis.
3778. Cernelele. — Eu boboc, tu boboc.
3779. Dragostea de Țigan. — Dela Olt și până la Jiu.
3780. De-ar fi drumul prin pădure. — Neica-al meu cu calul bun.
3781. Las-o Gheorghe să iubească. — Ia-ți bobocii dela moară.
3782. Deșteaptă-te Române. — La moară la Făgădău.
3783. Alunelul. — Colo'n grădiniță.
2874. Dacă-ți este dor. — Luna doarme.
8875. Sub stejar. — Cumetrița.
3877. Dorul meu e numai dor. — Lino Leana.
3878. Marie, Marie. — Ochi frumoși.
3879. Hai raci. — Aluneul.
3882. Măndro cu ochii ca mura. — Barbu lăutarul.
3886. Hora din căluș. — Nu purta rochia cu flori.
3832. De-acum nu te-oi mai vedea, romantă. — Regele vânătorilor, vals.
3835. Liliacul alb, romantă. — Hora Teleormanului, cântec național.
3836. Ochi câprii, romantă. — Două fete spală lână, cântec național.
3837. Rariștea, romantă. — Puica la șosea.
3838. Dor pribeag, romantă. — Mândra în poartă șade.
3839. Ar fi fost cu mult mai bine. — Olteneasca, cântec național.
3840. Fă Frosino, cântec național. — Inimioară ce te bați.
3818. Aoleo Nastase. — Moartea Berthei.

Iancu Panaitescu cu acomp. orchestră București.

3783. Mai am un singur dor. — Pe lângă plopii fără soți.
3784. Silița cărciumăreasa. — Nu plânge că te dau uitării.
3785. Mori puile, mori. — Era o zi frumoasă.
3786. Coco e steluța mea. — Nina Barcarola.
3806. Regină dragă. — De m'ai iubi.
3807. De acum nu te-oi mai vedea. — Anicuța neichii dragă.
3808. Iubește-mă Veto dragă. — Si ți-am zis puică.
3809. Doctorul nevestelor. — Rujița.

Naie Dumitrescu cu orchestra Națională, București.

3943. Haideți la isvor. — Ileana neichii, Ileană.
3944. Doctor de neveste. — Am un amant militar.
3945. Aoleo frate Peline. — Regele vânătorilor.
3946. Dulce copilărie, romantă. — Arde focul în paie ude.
3947. Așa mi vine câte-odată. — Cine are cine n'are.
3948. Străini și fără de nume, romantă. — Din ochii tăi cei negri.
3449. De-ar fi mândra 'n deal la creșu. — Din Ploiești până'n Gheobaia.
3950. Mișo fa. — Călugărița.
3951. Sub balcon, romantă. — Foaie verde de susai.
3952. Foaie verde foi de foi. — Unde-ți văd margeanul roș.

Madame Drăgana cu acomp. orchestra Națională, București.

3787. Dădălina mea. — Frumuseică.
3788. Cal bălan, șaua verde. — Păc, păc.
3789. Foaie verde grâu mărunț. — Amărită prăpădită.
3790. Jandarmul călare. — Ursitoarea.
3792. Geaba ai sprâncene vinete. — Trandafir după răzor.
3791. Geaba ai sprâncene vinete. — Trandafir după răzor.
3793. Gheorghită geambaș de cai. — Murguleț căluțul meu.
3794. Solzi de pește. — S'a trecut iubirea noastră.
3795. Foaie verde măghiran. — Cine-i mai străin ca mine.

Madame Florica cu orchestra pompierilor.

3821. Am un leu și vreau să-l beau. — Mama cu inima de piatră.
3822. Piatră, piatră cântec de dor. — Pe deal pe la Cornățel.
3823. Doina Oltului. — De-o vrea puica de n'o vrea.
3824. Pomelnicul, cântec național. — Foaie verde și-o pisică.
3825. Sabarelul, cântec național. — Cine face rublele.
3826. Lelița Ioana, cântec național. — Bărbatul înșelat cu cearta mahala gioaiceii.
3827. Fir'ar ceasu afurisit când m'apucai de iubit. — Trecui printre zorele.
3828. Lele a dracului mai ești. — Taci, taci ca nuiaua.
3829. Negustori, negustorași. — Joia Moșilor cu țărâna și țărâna la turcoace.
3866. Colo 'n grădiniță. — Frumoasă-mi fu viața.
3867. Haideți la isvor. — Lelea cu coadele lungi.
3868. Am să beau și să mănânc. — Nu e de multă vreme.
3869. Marinică dela Greci. — Pădurice pădurea.
3871. Tigănie, Tigănie. — Bulgăraș dela ghiță.
3872. Taci, taci ca nuiaua. — Hora miresei.
3908. Parastusul. — De-o vrea puica.
3909. A murit Ion. — Ion dela Obor.
3910. Femeia bețivă. — Femeia cu doi bărbați.
3942. Coalea'n grădiniță. — Frumoasă-mi fu viața.

Irezistibilul comic Emil Dimitrescu cu acomp. de piano, București.

3995. Sus fețițe. — Bucătarul.
3996. Dentistul damelor. — Moș Teacă.
3997. Țărâna la București. — Nunta lui Nae.
3998. A murit Stăncuța. — Ambulantul.
3999. Dascălul după inmortantare. — Fritz bețivul.
3848. I-am plăcut, mi-a plăcut. — Soferul.
3849. Ordonanța colonelului. — Petrecere frumoasă.
3850. Un mic cadou. — Când am fost flăcău.
3851. Bubiță Făt frumos. — Floricea fețiței.
3853. Amor electric. — Militarul vesel.
3854. Inimă de femeie. — Ramură de trandafir.
3855. Nevasta mi-e pleacă. — Sărmanul orfan.

I. Tomescu, cupletist, București.

3799. Madam Sara. — Fecioara soldatului.
3745. Lăpitorul de așe. — Unu-doi.

Comical Ștefan Iulian, București.

3796. Coana Manda în societate. — Grigoriță al Ioancăi.
3797. Coana Manda atinsă de holeră. — Pomelnicul.
3798. Marghioala speriată de Cometă. — Coana Manda la Blériot.
3939. Coana Țița la cimitir. — Fata cocoanei Veta când a fugit.
3940. Coana Frosina la expoziție. — Gramofonul cocoanei Florei.

Statescu celebrul comic dela Moara Roșie.

3800. Conducătorul. — Baioneta.
3801. Sabia lui Bébé. — Marghiolita.
3802. I-am plăcut, mi-a plăcut. — Viața la București.
3803. Biliardul modern. — Anatomia recrutului.
3804. Bonjour Madam. — Mașina domnișoarei. (Irezistibilul comic Emil Dimitrescu).
3805. Lecția de Teorie. — Ștefan Tulumba.
3912. Viața e un vis. — Micuța mea.
3913. Trece regimentul. — Regretul.
3914. Popa somnambul la hotel. — Popescu.
3915. Conducătorul. — Pescărie.

Comical Jianu Dumitrescu cu acompaniament de piano.

3817. Ghiță Sulu. — Iancala.
3818. Aoleo Nastase. — Moartea Berthei.
3819. Didino dragă. — Scandalul dela 10 Maiu.
3820. Soferul amoretat. — Șirul la Bobotează.
I. Coerscu, cunoscutul tenor, național, București.
3755. Foaie verde trifoi. — Doina lăutarului.
3756. Nu ești măndro vrednică. — Rotarul.
3757. Plânge Bustrîța în vale. — Petru Rares.
3758. Năcăjit ca mine nu-i. — După ochi ca murele.
3759. Pănașul codrilor. — Luna de Dinicu.
3760. Cimpoiul. — Hora lui Mihăileanu.
3761. M'a încins dorul. — Mărită-te măndro.
3762. Bată-l Dumnezeu să-l bată. — D'aulică frunză 'n chieă.

3763. Dorul meu e numai dor. — Cimpoiul fermecat.
 3764. Doina din Coroană. — Vai mândruțo.
 3765. Plânge Bistrița'n vale. — Un drac în pântec mi-a intrat.

Stefan Iulian, comic, București.

3936. Coana Manda în horă. — Ion Dobrăgianu.
 3937. Cântecul țărânului Oltean. — Frusina și Lina la pucumblare.
 3938. Marghioala speriată de rășcoală. — Bărbatul coanei Sita.

I. Corescu, celebrul tenor național.

3862. Auzi valea. — Doina Transilvaniei.
 3863. Miora dela mahala. — Alunelul.
 3864. Doina Oltului. — Dorul dela mănăstire.

Plăci ungurești.

Indulók.

Jătsza az 51-ik gyalogezred zenekara.

601. Rákoczy-marsch. — Brucky tábori marsch.
 613. Mit Klingendem Spiel. — Schönfeld marsch.
 619. Jönnek a bosnyákok mars. — Habsburg marsch.
 737. Marsellaise francia foradalmi induló. — Szocialista marsch.
 807. A néger álma. — Tiroli favágó marsch.
 M823. 73. gyalog ezred indulója. — Katonai takarodó.
 M 835. A kis szökevény, marsch. — Urnapi körmenet észlővéssel és harangozással.

Bemutató és jellegzetes darabok.

Jătsza az 51 gyalogezred zenekara Bécsben.

M 940. Griviceza-induló erős fölvetél. — Sinaia-induló éitányérral.
 M 983. Kürtösök indulója „Aida” operából. — A vendégek bevonulása Wartburg várába „Tannhauser” operából.
 M 821. Ferdinánd Károly főherceg-induló. — Katonai temetés.
 625. Az órség felvonulása. — Unter dem Doppeladler.
 645. Malom a fekete erdőben. — Erdei kovács.
 651. A rezervista álma I rész. — A rezervista álma II rész.
 653. A rezervista álma III rész. — A rezervista álma IV rész.
 Ezen szenzációs műdarab 2 nagy lemezéből áll:
 781. A tűzoltók kivonulása. — A vig rézkovács.

Xilofon zenekarkísérettel.

7611. Koncert-Polka. — Katinka Polka.
 763. Irlichter-Polka. — A harkály.

Harangjáték zenekarkísérettel.

659. Feketeerdei zenélő óra. — Boulanger-induló.
 661. Almodozó hóvirág. — Harag Gavotte.
 M 111. Radetzky-induló. — Boulanger-induló.
 M 112. Spanyol szerenád. — Margit táncdala.

Celloszóló.

Jătsza Pawloff tanár.

833. Siciliana a. „Paraszt becsület”-ből. — Serenade.
 C 3298. Merengés, celloszóló. — Ave Maria, celloszóló.

Cigányzenék.

Hj. Berkes Béla, m. kir. udvari zenész cigányzenekara.
 550. Nyiregyházi toronyban, csárdás. — Helyre Kati, Kati. — Lujza csárdás.
 558. Kaszinó dal. — Keringő az „Elvált asszony”-ből.
 560. Keringő az „Erdész leány”-ből. — Intermezzo, „Dollár királynő”-ből.
 562. Nincsen párja a nádasdi huszárnak. — Hop, hop, csárdás.
 564. Valse Mauve. — Sorientói emlék.
 572. Rácsos kapu, rácsos ablak. — Sirassatok engem orgona virágok.
 574. Bánffy keringő. — Keringő a „Cigány szerelem” operettből.
 576. Ameddig a világ kerek. — Putriba lakik a Sári.

Első szabadkai tamburás-zenekar Kovács Hanó Imre énekes.

M 3119. Nem aludtam három éjjel. — Ha bemegyek a bableves csárdába.
 M 3120. Nem teremtett soha Isten külömbet. — Nincsen kenyér, nincsen só. Nem ettem én ma egyebet.
 M 3142. Károg a varju a jegenyén. — Rácsos kapu, rácsos ablak.
 M 3143. Szabadkai csárdában ezet ég a lámpában. — Nyisd ki babám az ajtót és ég a gunyhó.
 M 3147. Gyere velem akáclobos falumba Pántlikás kalapom.
 M 3144. Tigris csárdás (B. Fehér Jenő). — Szabadkán van egy kis akáclobos utca.

Férfi-énekek.

Rózsa Lajos (bariton) a m. kir. Operaház tagja.

Hju Berkes Béla cigányzenekara kíséretével.
 764. Gyere velem akáclobos falumba. — Egy csilag sem ragyog fenn az égen.
 766. Darumadár fenn az égen. — Stiriába, Ajk faluba. — Császárkörte nem vadalma.
 768. Elmegyek a templom mellett. — Fűrdik a holdvilág.
 M 1049. Tele van a város akácfavirággal. — Ott ahol a Maros vize.
 M 1100. Száz száz gyertyát, száz itce bort. — Elmegyek ablakod előtt.
 M 1101. Azt beszélük a faluban. — Megölte egy legény magát.
 M 1102. Hivlak akkor is, ha nem jössz. — Várlak, várlak, karom reszket.
 M 1103. Őszi rózsák, fehér ózsa. — Eltörött a hegedűm.
 M 1104. Csendes éjjel eztr csilag az égen. — Lemonadás (Madár vigan dalol).
 M 1105. Magasan repül a daru. — Busan szől a kecskeméti öreg templom.
 M 1123. Emlékszel-e? — Kün a pusztán szántok-vetek.
 M 1125. Sirassatok engem orgonavirágok. — Szomorú fűz hervadt lombja.

M 1126. A templomba vasárnap se mentem. — Van nekem egy imakönyvem.

Templomi vegyes énekkar, Budapest.

Harang- és orgona-kisérettel.

B 1291. Menyből az anygyal. — Égi szüz virág.
 B 1287. Krisztus született. — Fel nagy örömrre, most született.
 B 1289. Pásztorok, pásztorok, örvendezve. — Örvendjünk mindnyájan.
 L 652. Ave Verum, latin karének. — Du Hirte Israels.

KIRALY ERNŐ, (bariton) A KIRÁLYSZINHÁZ TAGJA

C 1000 A pécskai cigánysoron — Megáradt a patak.
 956 Hej cigány hallod-e. — Messze a nagy erdő... Ujdonság.
 664 Szól a tra-la-la „Hollandi leány”-ből. — Sirassatok engem orgonavirágok.
 666 A fonóba szol a nóta. — Nem siratlak már én téged.
 668 Isten veled kisangyalom. — Erdő, erdő, sűrű erdő árnyában. — Áll a malom.
 670 Holdvilágos a csillagos éjszaka. — Megkérdeztem egy kis lánytól. — Valamit sugok magának. — Sűrű csillagos az ég.
 672 Nincsen annyi tenger csilag. — Kondorosi csárda mellett.
 842 Luxemburgi gróf operettől (Belépő dal. Keringő dal).
 840 Rácsos kapu, rácsos ablak. — A faluban a legárvább én vagyok. — Sepertem eleget.
 838 Sirassatok engem orgonavirágok. — Édes anyám is volt nékem.
 838 Sirassatok engem orgonavirágok. — Édes anyám is volt nékem.
 838 Felgyújtottam a Babosék tanyáját. — Árva rózsák virágzik a hegyalján.
 834 Éjszaka volt amikor én születtem. — Aki a babáját igazán szereti. Édes anyám! Kösse fel a kendőm.
 812 Bujdosik a kedves rózsám. — Megérem még azt az időt. — Édes anyám ha be jön.
 M 334 Valahonnan levél ment a kaszárnyába. — Rácsos kapu, rácsos ablak. — Károg a varju.
 M 1337 Hulló falevél. — Dicsértesék (Kiséri Berkes Béla).
 M 1353 Sorrentói levél (Akinek a szívük fáj). — Nem siratlak már én Téged.
 M 1355 Ha majd egyszer a siromon. — Csak egy kis lány és Hullámzó Balaton tetején.
 M 1359 Mesze a nagy erdő. Cigányszerelemből. — Erdő, erdő, sűrű erdő.
 M 1360 Volt, nincs, fene bánja. Cigányszerelemből. — Isten veled kisangyalom.
 M 1338 Balog Ödse keszkenője. — Hulló falevét
 C. 3964 Szakadozott, rongy vonódat. — Ugy-e most is minden rosszat beszélnek (Ujdonság).
 C 3855 Sárgarépa, kukorica oső, Ujdonság. — Ha kimegyek a nagy állomásra.
 C 6410 Nem tudok én neked csak virágot adni.

NŐI ÉNEKEK.

Fedák Sári.

712 En vagyok a Fedák Sári szobalánya. — Taps nóta.

Cereți mare catalog despre nouile plăci!

Atențiune!

Atențiune!

Atențiune!

Cel mai frumos, mai ieftin și mai practic dar și amintire sunt:

inelele cu monogram

car se potrivesc pe ori-ce deget. Superioritatea mare a acestor inele cu monogram este că lărgimea lor se poate mări sau micșora după plac și astfel într'adevăr sânt prea potrivite să surprindem cu ele pe iubiiții noștri cu prilejul zilei onomastice, a zilei natale sau cu alte prilejuri, dându-le un dar frumos, de care întotdeauna își vor aduce aminte.

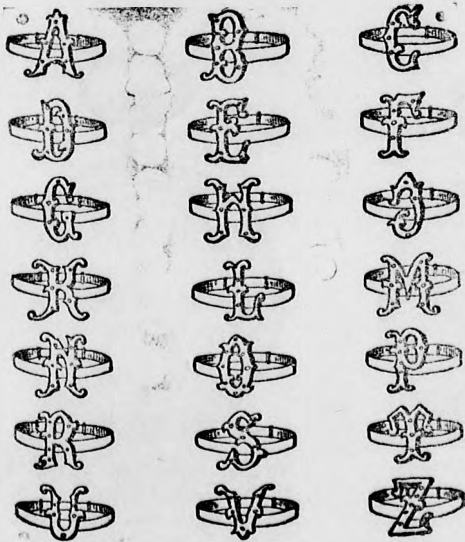
Prețurile inelelor cu monogram (literă) după plac:

Inel de argint, cu monogram, aurit bine plătit îndată cor. 2—
 Inel de aur de 14 carate „ „ „ 5—
 Inel de aur cu mărgăritar și o piatră de turchis „ „ „ 750

Se capătă la:

Tóth József

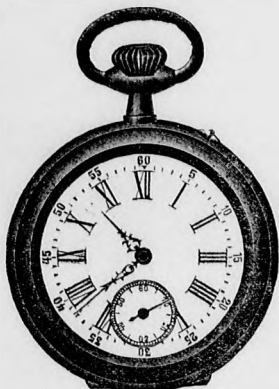
giuargiu și ciasornicar de cronometre, SZEGED, Dugonics-tér 11.

Pentru ciasornice și gramofone noi se primește garanție de zece ani, pentru repara-
turi de cinci. Prețurile se înțeleg în rate, în bani gata se scade 12%.

Ceasornice bărbătești cu zece ani garanție, din nichel-tula, oțel și argint

Remontuar cilindru, cu mecanism pe șase pietre, capac simplu.

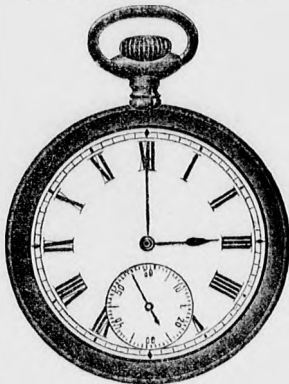
No 1. nichel cu un capac 11 cor.
No 2. nichel, capac dublu (în mărimea celui dela fig. 4) 14 cor. 50 fil.
No 3. de oțel cu un capac, oxidat negru (în mărimea celui dela fig. 4) 12 cor.

Ciasornice remontoar cilindru, mecanism pe șase pietre, cu capacele gravate în flori.

No 4. nichel, cu capac dublu 15 cor.
No 5. nichel cu un capac (mărimea fig. 1) 12 cor.
No 6. nichel-tula, capac dublu, cu gravuri speciale 16 cor.

Ceasornice remontoar, ancoră de formă elegant îngustă capac simplu mecanism admirabil.

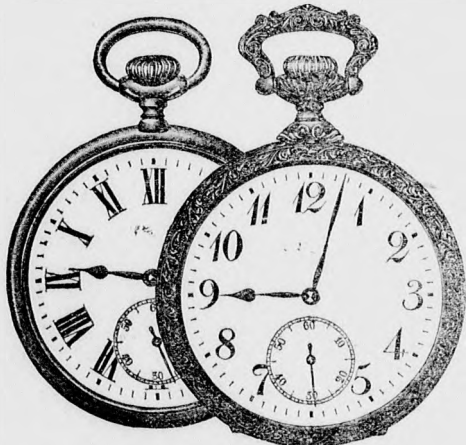
No 7. nichel cu un capac 14 cor. 70 fil.
No 8. oțel cu un capac, oxidat negru 14 cor. 70 fil.
No 9. argint cu un capac frumos gravat 22 cor.

Ciasornice din argint cu capac dublu, remontoar cilindru, mecanism pe șase pietre, cu curiasă argintată.

No 15 de argint cu capac dublu 22 cor.

Ciasornice de nichel cu un capac, mecanism remontoar cu 15 pietre, simple sau cu culia gravată, reprezentând scene de sport în relief, cu ciasornicul Goliat dela No 14.

No 10 nichel simplu 20 cor.
No 11 nichel rococo 23 cor.

Ciasornice Goliat de nichel cu un capac mecanism remontoar, cu capac simplu sau reprezentând în relief scene de sport, cutie Rococo.

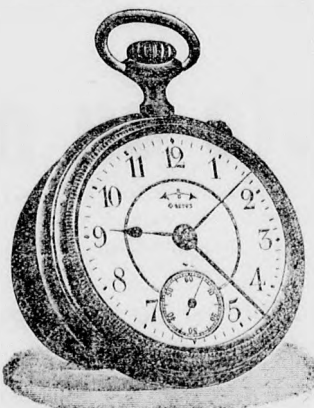
No 12 nichel capac simplu 20 cor.
No 14 nichel Rococo, împodobit, cu un capac 23 cor.

Ceasornice »drum de fier« trainice și populare cu mecanism ancoră pe 15 pietre. Minutelor sunt însemnate deosebit dela 1-60.

No 16. nichel ciasornic »drum de fier« cu numerotarea minutelor 25 cor.
No 16/a același cu numerotația obișnuită 24 cor.

Cele mai perfecte ciasornice deșteptătoare, cu mecanism remontoare pe 15 pietre. Indispensabile pentru voiajori, economi, jandarmi etc.

No 20. nichel cor. 34-50
No 21. oțel oxidat cor. 36.—
No 22. argint cor. 42.—
No 23. argint-tula (cu smălțuei rușesti) cor. 54.—
No 25. nichel cu mecanism cilindric cor. 21.—
No 26. oțel oxidat, mecanism cilindric cor. 21.—
Cele de sub 25 și 26 sunt ceva mai mici ca fotografia.

Ceasornice cu mecanism remontoar ancoră pe 15 pietre, admirabile reprezentând în bas relief capul lui Crist, în cutie mată.

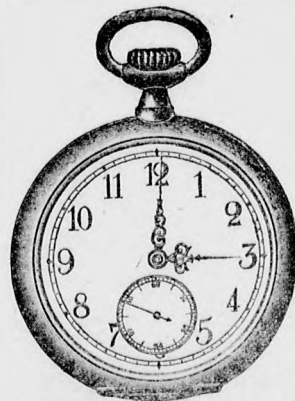
No 28. argint cu capac cor. 43-50.

Ceasornice din argint cu mecanism cilindru pe 6 pietre și ancoră pe cinsprezece. Cu gravuri felurite

No 17. cu mecanism ancoră și frumoase încrustări de aur 33 cor. 50 fil.
No 18 mecanism auctora 30 cor. 50 fil.
No 19. mecanism cilindric 23 cor. Cuivasa celui dela 19 e argintată.

Admirabile ceasornice cu mecanism ancoră pe 15 pietre, fabricat »Omega«.

No 29. nichel simplu cor. 28
No 30. oțel simplu cor. 30
No 31. argint simplu sau gravat cor. 40.

Pentru

Ceasornic de zic de argint fin, cu un cap val, remontoar coră, pe cinsprezece pietre.

Nr. 32, 43 cor. Nr. 32/a. Acela certificat de pr la secundă, ad diferitelor atmo pozițiuni, după vațiunile institu tronomic elevați 73-50.

Ceasornic sim oțel (oxidat n un capac meca cis, cilindru pietre sau ane pietre, sistem

Nr. 68. Nr. 69 mec. O Nr. 70. APLIC brătara de c Nr. 71. Cea m moasă ca b cu curea

Preț cur

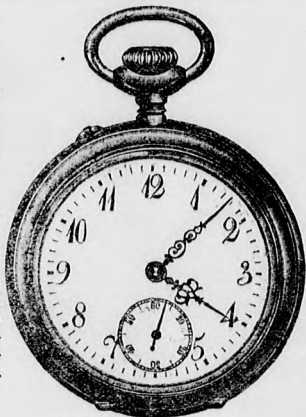
Nr. 319. Ce teptător Ba nică placă (prafului). In cu tot 17

Nr. 314. C cu decorat 13

Pentru ceasornice și gramofoaane noi se primește garanție de zece ani, pentru repara-
turi de cinci ani. Prețurile se înțeleg în rate, în bani gata se scade 12%.

Ceasornic de precizie de argint foarte fin, cu un capac gravat, remontoar ancoră, pe cinsprezece pietre.

Nr. 32, 43 cor. 50 b.
Nr. 32a. Același cu un certificat de precizie la secundă, acomodat diferitelor atmosfere și pozițiuni, după observațiunile institutului astronomic elvețian Cor. 73-50.

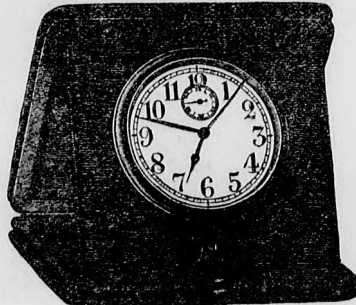
Un foarte frumos ceasornic din argint tula cu capac dublu, mecanism ancoră pe 15 pietre, elegant incrustat în aur.

Nr. 33 36 Cor.

Sprrijiniți industria indigeană!

Noutate interesantă! Noutate interesantă!

Un foarte frumos ceasornic așezat într-o bisectă îngustă 105=105 mm din piele veritabilă se poate închide ca un portofel cu mecanism ancoră, pe 15 pietre, deșteptător, sau cu bătăi, umblând necontenit 8 zile.

Foarte frumos pentru masă

Desemul prezintă reprezentarea naturală a ceasornicului.

Ceasuri de femei în cea mai bună calitate.

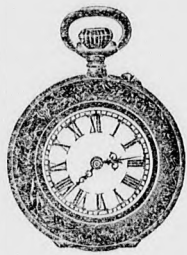
Ceasornic simplu de oțel (oxidat negru) cu un capac mecanism precis, cilindru pe zece pietre sau ancoră pe 15 pietre, sistem Omega.

Ceasornice femești din aur și argint cu capac simplu sau dublu, mecanism fin cilindric pe 10, ancoră pe 15 pietre, sistem Omega.

Nu dați banii la străini pentru marfă proastă

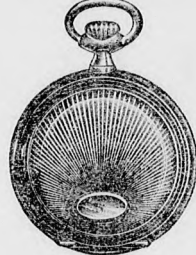
Nr. 68. Cor. 18—
Nr. 69 mec. Om. C. 40-80
Nr. 70. Aplicat cu brățară de curea 21—
Nr. 71. Cea mai frumoasă ca brățară cu curea . . . 31-50

Nr. 72. De argint cu un capac . Cor. 23—
Nr. 73. De argint cu un (gravat sau simplu), sistem Omega . Cor. 45-60

Nr. 76. De argint, capac dublu Cor. 26—
Nr. 77. De argint, capac dublu, (gravat sau simplu), sistem Omega Cor. 51-20

Nr. 80. De argint cu un capac . Cor. 21—
Nr. 81. De argint cu un capac Cor. 28—
Nr. 82. De aur, cu un capac dublu (cu rasa nuedaur C.64—

Nr. 83. Cu un capac Cor. 30—
Nr. 84. Cu două capace Cor. 33—

Nr. 85. Cor. 78—
Nr. 86. Maitranic Cor. 88—

Nr. 64. Ceas deșteptător . . . Cor. 56.
Nr. 65. Deșteptător cu cifre vizibile . . . Cor. 64.
Nr. 66. Cu mecanism ce merge opt zile . . . Cor. 56.
Nr. 67. Bătănd cu un sunet plăcut ceasurile și sterturile . . . Cor. 75

Ceasornice femești din argint tula cu decorații în email rusec. Mecanism cilindric pe zece pietre.

Ceasornice femești cu capac dublu, din aur, calitate felurită, cu gravuri ornamentale artistice și admirabile ști-fueli colorate (citra sa e de aur), mecanism cilindric pe zece pietre.

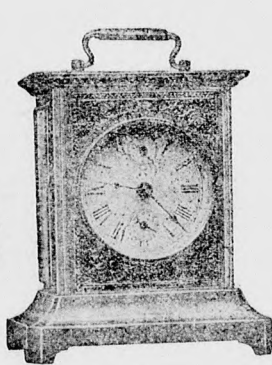
Preț curent de ceasornice, lanțuri, inele, cercei de aur, bastoane de argint, brățare, pendule, tacâmuri de alpaca, ni-puri, brelocuri și obiecte decorativ, la cerere se trimite gratis.

Ceasornice deșteptătoare

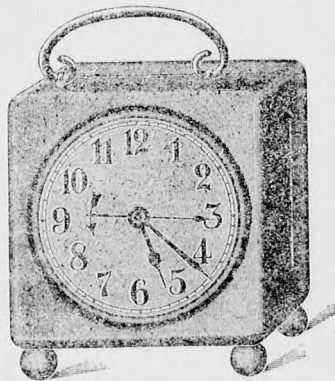
în cutie nichelată, trase zijnic, umblă în ori ce poziție ar fi așezate.

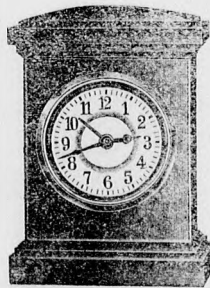
Nr. 319. Cel mai bun deșteptător Baby, (cu o puternică placă scutitoare contra prafului), înălțimea cu ureche mea cu ureche cu tot 18 cm. Cor. cu tot 17 cm. Cor. 5-70.

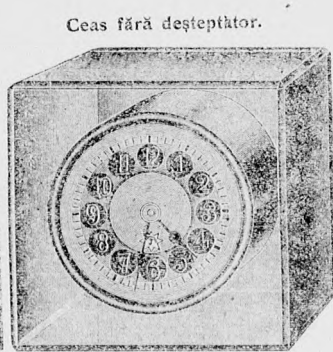
Nr. 320. Cel mai esecelent, deșteptător „Jocker”, ca mecanism. Mărirea cu ureche cu ureche cu tot 18 cm. Cor. 10-80.

Nr. 321. Deșteptător „Darling”, mecanism excelent. Mărirea cu ureche cu tot 10 1/2 cm. Cor. 18. Cu o geantă imitație de piele Cor. 3-30.

Nr. 322. Deșteptător foarte draguț cu cutia imitație de marmor. Înălțimea 10 1/2 cm. Cor. 18.

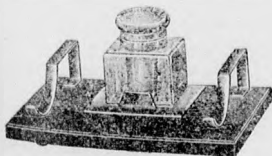

Ceas fără deșteptător.

Nr. 323. Ceas de sticlă (foarte căutat) cu mecanism admirabil. Mărirea 7 1/2 cm. Cor. 12.

Accesorii pentru masa de scris.

Imitații de marmoră foarte elegante. Obiectele frumoase cu daruri.

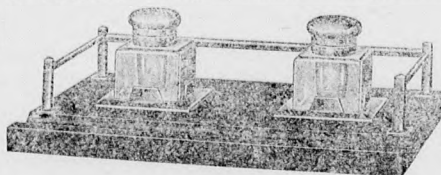
Nr. 314. Călimar, inv. de marmor cu decorații de alancă. Mărirea 13=17. Cor. 10.

Nr. 315. Ligil. Cor. 1-80.

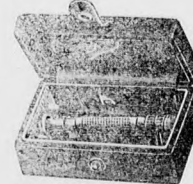
Nr. 316. Leu, ca decorație pentru birou, din argint, imit. de marmor 6=12 cm. Cor. 6.

Nr. 317. Călimar, imitație de marmoră neagră, cu admirabile decorații de alamă, 19=28 cm. mărirea. Cor. 20.

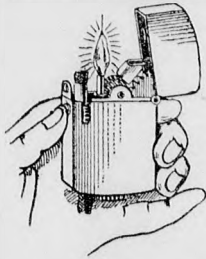
Nr. 318. Ecuestru din argint, antic, ca greut. pen-tru hârtia pe birou, pied. sin. de mar. 9=12. Cor. 6.

Un dar foarte frumos, im-pozibil să te tai. Cel mai frumos briel englezesc-au-tomat din Alpaca, niche-lat, cu șase cutițe de rezer-vă din oțel în cutie dragușă. Prețul numai pe b. g. C. 7.

Conspectul celor mai bune aprinzătoare automate.

Cu aprinzătoarele înșirate aici folosința chibriturilor e de prisos și astfel se pot face însemnate economii anuale. Aprinzătoarele sunt indispensabile pentru fumători și economia casnică. Foarte potrivite ca cadouri. Folosința întreaga costă abea câțiva bani. Să nu se confunde cu marfa rea și proastă de fârguri. Se trimite numai contra ramburs sau anticiparea costului. Costul postal (fără considerare la aprinzătoare) de fiecare pachet 50 bani. Pachetarea gratuită.

Nr. 1. Aprinzătoare de siguranță »Imperator» din nichel, cu 2 cor. 50 bani. Nr. 1b. Aprinzătoare »Imperator» din argint de China, cu 3 coroane 50 bani. Nr. 2. Aprinzătoare »Duplex Imperator» cu iască și fiit de benzină, nichel. Se poate aprinde cu flacăra sau numai cu ochi de jar, prețul 3 coroane 50. Nr. 3. »Imperator» pentru masă din nichel, cu scrumiera 5 cor. Prețul de fiecare piatră de catran 20 bani.

Nr. 15. »Bustul lui Napoleon» execuție artistică ca scăpătoare, (foc veșnic) 8 coroane, în bronz 5 coroane 20 filer.

Cele mai noi! Scăpătoare foarte practice și indistrutibile. Foarte căutate!

Nr. 4. O drăgălașă scăpătoare »Cartus» cu 1 cor. Nr. 5. Scăpătoare »Patent» din nichel cu 1 cor. 30 bani. Nr. 6. Scăpătoare »Patent» din nichel-mai fină și îngustă cu 1 coroană 50 bani. Nr. 7. Scăpătoare »Patent» din argint de China cu 2 cor. 40 bani. Nr. 8. Scăpătoare »Patent» din argint cu o figură sportivă prețul cu 270 cor. Nr. 9. Scăpătoare »Ora» din nichel cu 1 cor. 50 bani. Nr. 10. Aceeaș, format drăguț, capac simplu, se aprinde deschizându-se, cu 4 coroane. Nr. 11. Scăpătoare de părete din nichel, 12 cm. mărime, indispensabilă pentru orice casă cu 2 cor. 20 bani. Nr. 12. Scăpătoare pentru masă din nichel, 95 cm. în diametru, cu scrumieră prețul 3 coroane. Nr. 13. Aceeaș, mai mare cu scrumieră 15 cm. în diametru, foarte potrivită pentru casinuri și restaurante prețul 4 cor. Nr. 14. Foarte drăguță scăpătoare pentru masă reprezentând un »Cățel» de 10 cm. cu coada nobilă, prețul 1 cor. 80 bani. Nr. 15. »Bustul lui Napoleon» execuție artistică în bronz, ca scăpătoare pentru masă, un frumos decor cu 4 coroane 50 bani. Nr. 16. O aprinzătoare hazlie 1 coroană 50 bani.

De vrei să-ți fie bani, giuvaerele, actele și cheile în siguranță, de vrei să dormi liniștit și să pleci fără griji de acasă cumpărați o casă de fier Noutate?

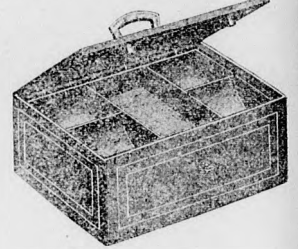

Foarte frumos obiect pentru cadouri. Se află în trei mărimi.

„VIPERA”

cu signal contra spargere.

Indispensabilă pentru industriași, negustori, proprietari, administratori, preoți oficianți și gospodării mai estinse. Fabricat masiv cu frumoase poleci, nu poate fi deschis cu chei false, are puternică incuetoare model Wertheim.

Se vinde în rate. — Sânt mai multe mii în circulație.

Căsele de siguranță VIPERA, înlocuiesc cu succes costisitoarele și și greoaiele case wertheimene, căci cu toate că sunt mici, banii, juvaerele și actele pot fi păstrate sigur în ele contra furtului, căci îndată ce o mișcă cineva sau încearcă să o deschidă, signalul interior începe să sbârâie asurzitor, până când nu vine stăpânul și deschizând casa, îl oprește. Aparatul funcționează fără întrerupere patru zeci și opt de ore.

Fiecărei case VIPERA i-se alătură și o cheie de rezervă. Fiecare cheie are formă deosebită așa că o casă nu poate fi deschisă cu cheia celeilalte.

Mărimea I, 10×15,5×22 cm, grea de 2,5 kgr., în bani gata 36 cor., în rate 42 cor.

Mărimea II, 11×19×24,5 cm, grea de 3 kgr., în bani gata 44 cor., în rate 52 cor.

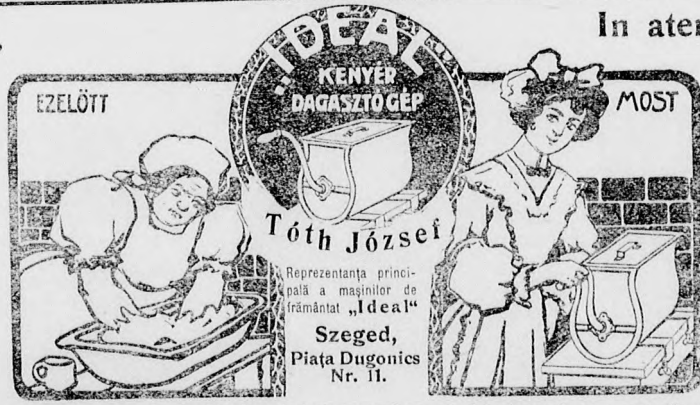
Mărimea III, 14,5×25×35,5 cm, grea de 4,5 kgr., în bani gata 60 cor., în rate 70 cor.

Se găsesc pentru aceste case și sertare de bani deosebite — cum se vede la desenul din dreapta. La mărimea I pe bani gata cor. 3.40 bani, în rate 4 cor. la mărimea II, pe bani gata cor. 4.40, în rate cor. 5.20, la mărimea III, pe bani gata cor. 6.11 cor., în rate cor. 7.20. CONDIȚIILE DE VANZARE ÎN RATE VEZI MAI SUS.

Cui i-e dragă sănătatea își cumpără mașina de dospit! Indispensabilă pentru ori-ce casă mai bună!

Noutate practică.

Declarație.
P. T.
Am văzut la fata mea contesa, Almássy o mașină de dospit cu care era pe deplin mulțumită.
Trimitem te rog și mie la gara Zelan.
Görce, 22 Nov. 1909.
Cu stimă:
sen. baroneasa Neulai Wesselényi

In atențiunea femeilor.

Declarație.
P. T.
Mașina de dospit trimisă de dumneata e o adevărată binecuvântare, căci fiind învățător sărac cu familie mare și nevasta suferindă, nu puteam cumpăra pâne dela brutar fiind scumpă ci trebuia să coacem acasă, etc.
Eger, 6 Octomvre 1910
Cu stimă:
Szerényi Béla, inv ref.

Pânea bună și gustoasă e o mândrie pentru fiecare gospodină ce se respectă, dar cine nu cunoaște felul greu și neplăcut al frământării primitive cu mâna și teate deaproapele lui.

Care femeie nu se teme de primejdia împreună cu aceasta, la care-și expune familia și pe sine, mai ales acum când aerul e îmbibat de microbii tuturor boalelor. Căci o mică rană sau o microscopică murdărie sub unghie, e suficientă pentru inficierea întregii familii.

Pentru incunjurarea acestora servește mașina de frământat distinsă cu medalii de aur și diplome și recomandată de medici, care în urma avantajelor și ușoarei manūiri satisfac celor mai exagerate gusturi și e pretutindeni răspândită căci curățenia e condiție primordială, atât în palate cât și în colibe sărace.

Orice gospodină care ține la familia sa să nu pregete a o comanda mașina de frământat »Ideal», care are următoarele avantaje:

I. Curățenie: Având în vedere că frământatul cu mâna e de prisos, e esclusă orice inficiere;
II. Manuarea ușoară, încât orice copil de 9—10 ani poate frământa până în 8—10 minute, astfel nu avem nevoie de servitoare.
III. Frământare uniformă: prin ce pânea e sănătoasă, gustoasă și digestibilă.
IV. Economie de timp: Deși pregătirea pâinii se face în acelaș ordin și condiții totuș frământarea reclamă de 3—4 ori mai puțină vreme.
Mașina de frământat »Ideal» e indispensabilă pentru restaurante, cafenele, spitale, sanatorii, căci curățenia e o condiție vitală pentru aceasta. Prețul mașinelor de frământat »Ideal» în bani gata: mărimea I lungă de 35 cm, pentru o pâine mare cor. 25, în rate cor. 30. Mărimea II lungă de 44 cm, pentru două pâini mari cor. 34, în rate cor. 40.
Condiții de plătire în rate la pagina de mai sus. Felul întrebunțării: Aplicând aparatului osia și manivela, punem în troaca aparatului făina cernută, dospeala,

cartofii etc., și numai pe urmă apa călduță. Pe urmă învărtim manivela de 3—4 ori în o direcțiune, și tot de atâtea ori în cea adversă. După 6—7 minute de învărtire vedem că suntem gata cu frământatul, scoatem osia și coca o punem într'un coș sau o lășăm în mașină să dospesacă.
E recomandabil să frământăm în mașină numai cantitatea de făină prescrisă, dacă voim mai multă, să se frământe de mai multe ori.
Ca garanție despre calitatea și practicitea mașinelor mele de frământat »Ideal» poate servi numărul considerabil de scrisori de recunoștință cari sosese zilnic.
Mașina de frământat »Ideal» la expoziția de economie casnică din 1908 a fost distinsă cu diplomă și medalia de aur. Pâine sănătoasă și curată nu putem produce decât cu mașina brevelată pentru frământat »Ideal».
Rog răspândiți-mi ca/aologul și recomandați-mă în cercul cunoștințelor dumneavoastră.